

Αγρ κτημα

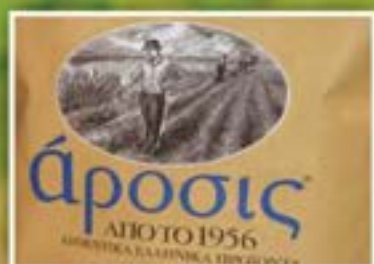
ΤΕΥΧΟΣ 92

ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΔΟΡΕΑΝ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ AGENDA

Οκτώβριος 2012

ΑΦΙΕΡΩΜΑ:

Φθινοπωρινές
καλλιέργειες,
ψυχανθή, ενεργειακά
σελ. 21-53

Στο ράφι:
Όσπρια-ζυμαρικά

Φάκελος:
Κτηνοτροφία

Απόδοση στο full με υβρίδια ελαιοκράμβης Syngenta

syngenta.

www.syngenta.gr

Syngenta Hellas A.E.B.E.
Ανθούσα Αττικής, ΤΚ 153 49, τηλ.: 210 66 66 612-3
ΒΙ.ΠΕ.Θ., Σύνδος, Θεσσαλονίκη,
τηλ.: 2310 796 940-3, 2310 798 595

Φρέσκο φρούτο; ...Έτοιμο!

almme
Growth

100%
φυσικό
προϊόν

Κάθε φορά που θέλετε το αγαπημένο σας φρούτο... προϊόντα από την almme. Όλη η φρεσκάδα και το άρωμα της φύσης γίνονται τώρα η δροσερή απόλαυση για κάθε στιγμή. Δοκιμάστε τα φρεσκοκομμένα φρούτα όπως δεν τα είχατε ποτέ φανταστεί: σε υπέροχο ζελέ ή φρουτοσαλάτα.

Η φύση τελικά έχει τον τρόπο να σας ξαφνιάζει!

almme
Growth

ΚΟΙΝΟΠΡΑΣΙΑ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ - ΚΟΥΛΟΥΡΑ ΗΜΑΘΙΑΣ

ΤΗΛ.: 23310 97700, FAX: 23310 97176, e-mail: almme@otenet.gr, <http://www.almme.gr>

ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΗ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

EDITORIAL & ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η πραγματική αξία της αγροτικής παραγωγής

Με «ανοιχτές πληγές» από την τελευταία καλλιεργητική περίοδο, προχωρούν σιγά - σιγά αυτές τις μέρες οι φθινοπωρινές σπορές, παρ' ό,τι το προσωρινό «ταμείο» αφήνει γλυκόπικρη γεύση στους καλλιεργητές, ενώ, όπως πάντα, η «ελπίδα» πεθαίνει τελευταία.

Από τη μια η χρηματοπιστωτική ασφυξία που βιώνουν τα τελευταία χρόνια οι παραγωγοί αγροτικών προϊόντων κι από την άλλη οι περικοπές (αποζημιώσεις, κοινοτικές ενισχύσεις, επιστροφή ΦΠΑ κ.α.) που υφίστανται σε βασικές πτυχές της ετήσιας προσόδου, κάνουν το τοπίο θολό και τις συνθήκες ανάπτυξης της δραστηριότητάς τους ιδιαίτερα δύσκολες. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι με πρόσχημα την άνοδο των διεθνών τιμών των αγροτικών προϊόντων όλα τα στοιχεία κόστους στον τομέα της αγροτικής παραγωγής έχουν αναπροσαρμοσθεί επί τα χείρω, ενώ την ίδια στιγμή το ιδιωτικό εμπόριο (καθώς οι συνεταιρισμοί έχουν παραδώσει το «πνεύμα» τους), επικαλούμενο τις δύσκολες συνθήκες από πλευράς ρευστότητας, αποφεύγει συστηματικά να δώσει στους παραγωγούς τις τιμές που δικαιολογούν αυτό τον καιρό οι αντικειμενικές συνθήκες της εγχώριας αγοράς. Έτσι όμως το πράγμα δεν βγαίνει πέρα!

Οι νέες δημοσιονομικές συνθήκες στην Ελλάδα και την Ευρώπη επιβάλλουν την σταδιακή απαγκίστρωση από την κρατικοδίαιτη γεωργία και την παραγωγή που είχε σαν γνώμονα τις κοινοτικές επιδοτήσεις και τις τακτικές ή έκτακτες χρηματοδοτήσεις από το κράτος. Άλλωστε, το τέλος και μόνο της Αγροτικής Τράπεζας, ως πιστωτικού ιδρύματος που διευκόλυνε τις «πελατειακές» λογικές των εκάστοτε κυβερνήσεων, σηματοδοτεί το πέρας στη νέα εποχή, όπου η ανάπτυξη της αγροτικής δραστηριότητας θα βασίζεται πρώτα και κύρια σ' αυτά που είναι διατεθειμένη να δώσει η αγορά. Αυτή όμως η προσέγγιση προϋποθέτει την εύρυθμη λειτουργία της αγοράς, η οποία, λόγω των «συνιστώσων» που διαμόρφωναν μέχρι σήμερα το αγροτικό εισόδημα, λειτουργούσε με στρεβλό τρόπο και χωρίς να αποδίδει στους παραγωγούς την πραγματική αξία της παραγωγής τους.

Αν λοιπόν είναι καιρός να αλλάξει το πρώτο, δηλαδή να υπάρξει απομάκρυνση από το σημερινό μοντέλο της κρατικοδίαιτης γεωργίας, είναι άλλο τόσο ανάγκη να αναμορφωθεί συνολικά το σημερινό πλαίσιο λειτουργίας της αγοράς αγροτικών προϊόντων, έτσι ώστε οι παραγωγοί να απολαμβάνουν αυτό που τους αξίζει.

Τα μυστικά και οι αποδόσεις της καλλιέργειας ελαιοκράμβης σε επί ελληνικού εδάφους.

Μέχρι τα τέλη Νοεμβρίου θα γίνουν οι αιτήσεις των βιομηχανιών βιοντιζελ για την κατανομή του 2013.

Αγροκτήμα

Φθινοπωρινές καλλιέργειες & ψυχανθή

Μηνιαία έκδοση για την αγροτική επιχειρηματικότητα και τα τρόφιμα

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική, η κατά παράφραση ή διασκευή απόδοση του περιεχομένου του περιοδικού με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης ή άλλον, χωρίς προηγούμενη άδεια του εκδότη. Νόμος 2121/1993 και κείμενες Διεθνείς Δικαιού που ισχύουν στην Ελλάδα.

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

Green Box Εκδοτική Α.Ε.
Νίκης 24, Σύνταγμα, 105 57,
Τηλ: 2103232905, Fax: 2103232967
E-Mail: agroklima@agronews.gr
www.agronews.gr

ΕΚΔΟΤΗΣ -ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γιάννης Πανάγος

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΞΙΑ

Ελένη Δούσκα
Ειρήνη Σκρέκη

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Πέτρος Αλεξανδρής
Νίκος Κατσένιος
Ηλίας Εμμανουηλίδης
Γιάννης Τσατσάκης
Έλενα Ταγκαλάκη
Γιώργος Ξένος

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ/ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ

Αθηνά Βέν

ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ/ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ

Παναγιώτης Αραβαντινός
Ζωή Μπουλέρου
Ελισάβετ Μπουζαλάκου

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Κατερίνα Μαντζαφού
Ετήσια συνδρομή: 100 ευρώ
(συμπεριλαμβάνεται ο Φ.Π.Α.)

ΔΙΑΝΟΜΗ

Ευρώπη Πρακτορείο
Διανομής Τύπου Α.Ε.

ΕΚΤΥΠΩΣΗ- ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ

Εκτυπώσεις
ΙΡΙΣ Α.Ε.Β.Ε.

Πληθαίνουν οι εκτιμήσεις των επενδυτικών οίκων για νέα ιστορικά επίπεδα τιμών στα δημητριακά.

Όσπρια, ζυμαρικά και παξιμάδια

ΤΗΝ ΕΚΔΙΚΗΣΗ ΤΟΥΣ ΠΑΙΡΝΟΥΝ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΡΟΦΙΜΑ, ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΚΑΙ ΠΡΩΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ, ΠΟΥ ΕΝ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ ΔΙΕΥΡΥΝΟΥΝ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΤΟΥΣ ΒΑΣΗ ΚΑΙ ΑΛΛΑΖΟΥΝ ΤΟ ΠΟΙΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΤΟΥΣ «ΠΡΟΦΙΛ». **σελ. 59-65**

Η πικρή εμπειρία από τα Σχέδια Βελτίωσης δεν φαίνεται να εμποδίζει το υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης στη δημιουργία πρόσθετων εμποδίων, που θα καθυστερήσουν την εφαρμογή και των άλλων προγραμμάτων. «Θύμα» κινδυνεύει να πέσει αυτή τη φορά το πρόγραμμα ενίσχυσης της βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας **σελ. 10-11**

Συνθήκες αυξημένου εσωτερικού ανταγωνισμού διαμορφώνονται τις πρώτες ημέρες της φετινής εκκοκκιστικής περιόδου στη χώρα μας, δημιουργώντας καλές προοπτικές **σελ. 16-17**

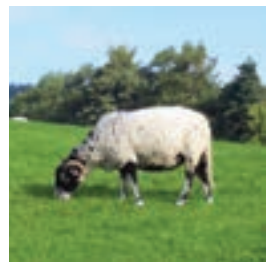
Κόντρα στην παγκόσμια αντίληψη που θέλει το σιτάρι να είναι μαλακό, στο ελληνικό έδαφος κυριαρχεί η καλλιέργεια του σκληρού σιταριού, το οποίο φημίζεται για την ποιότητά του **σελ. 22-35**

Επιστροφή στην καλλιέργεια ψυχανθών για φθηνότερη ζωοτροφή αλλιά και υγιεινή ανθρώπινη κατανάλωση με τις ευλογίες του υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης, Αθ. Τσαυτάρη. **σελ. 36-45**

Από τις δηλώσεις ΟΣΔΕ θα εξαρτάται πλέον η κατανομή στο βιοντίζεθ, στην προσπάθεια να γίνει πιο ορθολογικός ο υπολογισμός των ποσοστώσεων ανά βιομηχανία και εισαγωγέα **σελ. 46-47**

Τεχνιτούς λειμώνες, ψυχανθή για χρήση ως ζωοτροφή, βελτιωμένα ζώα και δημιουργία συλλογικών οργάνων βλέπουν οι ειδικοί για τη διάσωση της ελληνικής κτηνοτροφίας **σελ. 54-57**

Πίσω από τα γεγονότα τρέχει ο Τσαυτάρης **ΟΥΤΕ ΧΡΗΜΑΤΑ, ΟΥΤΕ ΟΡΑΜΑ**

Χωρίς θαρραλέα βήματα και πρωτίστως χωρίς σταθερή πυξίδα, δείχνει να ξεδιπλώνεται για μια ακόμη φορά η αγροτική πολιτική στο υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης, τουλάχιστον όπως προκύπτει από την πρώτη ανάλυση της εικόνας των στοιχείων για το διάστημα που έχει μεσολαβήσει από τις εκλογές της 17ης Ιουνίου.

Του Γιάννη Πανάγου

Μπορεί ο καθηγητής Τσαυτάρης, που έχει αναλάβει την ηγεσία του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, να επιχειρεί να αναπτύξει μια νέα ρητορική για τα θέματα του χώρου, ωστόσο οι μέχρι σήμερα επιλογές του αναδεικνύουν μια παθητική -κατά βάση- στάση και μια συστηματική προσπάθεια να προσεταιριστεί, ως μη κοινοβουλευτικός, τις παραδοσιακές ομάδες επιρροής της πολιτικής στο συγκεκριμένο πεδίο δράσης.

Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι εδώ και τρεις μήνες ο κ. Τσαυτάρης αποφεύγει να αναλάβει την ευθύνη υλοποίησης των αλλαγών στους συνεταιρισμούς, ακολουθώντας το δρόμο που είχε χαράξει ο νόμος 4015/2011, ενώ ταυτόχρονα δείχνει να εξαντλεί τις πρωτοβουλίες του για την ανασυγκρότηση των υπηρεσιών του υπουργείου στο θέμα της μετακίνησης της έδρας στο γνωστό κτίριο του Κεράνη στην οδό Θηβών.

Η δύσκολη δημοσιονομική συγκυρία κάνει την πολιτική ηγεσία του υπουργείου να αναλώνεται με την αυξημένη γραφειοκρατία που επιβάλλει το νέο πλαίσιο προώθησης των πληρωμών τόσο για τις άμεσες ενισχύσεις και τις δαπάνες που έχουν σχέση με το ΦΠΑ και το αγροτικό πετρέλαιο, όσο και με τα άλλα μεγάλα διαρθρωτικά προγράμματα που απασχολούν μόνιμα και συστηματικά τον αγροτικό κόσμο. Ακόμη και στον συγκεκριμένο τομέα, πάντως, τα αποτελέσματα δεν θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ικανοποιητικά, καθώς η εξισωτική αποζημίωση έχει περάσει... από 40 κύματα, το αγροτικό πετρέλαιο βρίσκεται μετά βίας στη φάση των προκαταβολών, ενώ τα Σχέδια Βελτίωσης περιμένουν μήνα με το μήνα την έκδοση ενός αξιολογού αριθμού εγκρίσεων. Και ενώ οι παραγωγοί βιώνουν καθημερινά τις ανυπέρβλητες δυσκολίες που δημιουργούν η σοβαρή έλλειψη ρευστότητας και η περικοπή των δαπανών για τη γεωργία, την ίδια ώρα το υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης δεν δείχνει να είναι σε θέση να περιφρουρήσει ούτε τις φοροαπαλλαγές που κρατούσαν στη ζωή ένα σημαντικό μέρος των αγροτικών εκμεταλλεύσεων, ούτε όμως και την εύρυθμη λειτουργία της αγοράς αγροτικών προϊόντων, ώστε οι παραγωγοί να εξισορροπούν από την τιμή πώλησης των προϊόντων τους τις συνεχείς απώλειες που καταγράφονται στα έσοδά τους. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι σε μια χρονιά όπως η φετινή που οι διεθνείς τιμές των σιτηρών μέσα σε λίγους μήνες κατέγραψαν αύξηση που φθάνει και το 50%, το αποτέλεσμα αυτών δεν κατέστη δυνατόν να φθάσει με αξιοσημείωτο τρόπο στα χέρια των παραγωγών. Κι αυτό γιατί, ελλείψει αξιόλογων συνεταιριστικών οργανώσεων, τα μεν σιτηρά διατέθηκαν με τη συγκομιδή και πριν ακόμα αρχίσει η άνοδος των διεθνών τιμών, τα δε καλαμπόκια «φεύγουν» με τα

2/3 της τιμής που δικαιολογεί σήμερα η διεθνής αγορά, με το ιδιωτικό εμπόριο να αξιοποιεί στο έπακρο την έλλειψη ρευστότητας και την απουσία εμπιστοσύνης που αναμφίβολα υπάρχει αυτό τον καιρό στην αγορά.

Προφανώς και δεν είναι το υπουργείο αυτό που διαμορφώνει την πολιτική των τιμών των αγροτικών προϊόντων. Τα υπουργεία και οι αρμόδιες αρχές είναι εκεί για να φροντίζουν σχετικά με την εύρυθμη λειτουργία και την τήρηση των κανόνων της αγοράς. Είναι εκεί, για να επιβλέπουν, να καταγράφουν και να διορθώνουν καταστάσεις, εξασφαλίζοντας τις απαραίτητες συνθήκες ισορροπίας. Γιατί, για παράδειγμα, όταν οι τιμές των δημητριακών «τρέχουν», εκδηλώνεται ζωηρά το ενδιαφέρον του υπουργείου και των δημόσιων αρχών για την επιβάρυνση που επέρχεται στα κόστη των ζωοτροφών ή στις τιμές του ψωμιού

και δεν υπάρχει η ίδια μέριμνα για την πλευρά καλλιεργητών όταν οι τιμές παραγωγού υπολείπονται σημαντικά αυτών που δύναται να εισπράξει ο παραγωγός με βάση τις πραγματικές δυνατότητες της αγοράς; Κακά τα ψέματα! Η επικρατούσα παγκόσμια αντίληψη για το ρόλο και τη σημασία της αγροτικής παραγωγής μπορεί να θέτει υπό νέα συζήτηση ορισμένες πιυχές των κρατικών-κοινοτικών ενισχύσεων που απολαμβάνουν οι παραγωγοί, επιβάλλει όμως ταυτόχρονα και την ανάγκη λειτουργίας των κανόνων της αγοράς με τρόπο που να μην αδικούνται μόνιμα οι συντελεστές της αγροτικής παραγωγής.

Όπως άλλωστε έχει γραφτεί κατ' επανάληψη από τις στίλβες του Αγροκτίματος και της Agrenda, τα οικονομικά περιθώρια για την άσκηση της παραγωγικής προσπάθειας στον αγροτικό τομέα είναι ιδιαίτερα μικρά σε χώρες όπως η Ελλάδα, με αποτέλεσμα, ακόμα και μικρές μεταβολές στις βασικές παραμέτρους που συνθέτουν τις απολαβές των εκμεταλλεύσεων και τα κόστη παραγωγής, μπορεί να καταστήσουν σε κάποιες περιπτώσεις ακόμα και ασύμφορη την παραγωγική διαδικασία. Έτσι, αν, για παράδειγμα,

μειώνονται σε κάποιο βαθμό οι κοινοτικές ενισχύσεις, περιορίζονται οι αποζημιώσεις για την ασφάλιση της παραγωγής (ΕΛΓΑ), περικόπτεται η επιστροφή του ΦΠΑ στους αγρότες του ειδικού καθεστώτος και μηδενίζεται η φοροαπαλλαγή των αγροτών, κάποια «ισοδύναμα» μέτρα θα πρέπει να βρεθούν για τη διατήρηση της βιωσιμότητας των εκμεταλλεύσεων. Κι αν αυτά δεν είναι σε θέση να τα προσφέρει το σημερινό «φτωχό» κράτος και η ασθμαίνουσα δημοσιονομικά Ευρωπαϊκή Ένωση, θα πρέπει να βρεθούν από την ίδια την αγορά, είτε με τη βελτίωση των όρων για την ενίσχυση των τιμών είτε με τη διαφοροποίηση του θεσμικού πλαισίου που διέπει σήμερα βασικά κόστη παραγωγής, όπως είναι για παράδειγμα το ενοίκιο της αγροτικής γης.

Αφού το σημερινό «φτωχό» κράτος και η ασθμαίνουσα δημοσιονομικά ΕΕ δεν εγγυώνται πια την απρόσκοπτη συνέχιση της ελληνικής παραγωγικής διαδικασίας, η ίδια η αγορά πρέπει να διαμορφώσει τον τρόπο διάσωσης της, είτε με τη βελτίωση των όρων για την ενίσχυση των τιμών, είτε με τη διαφοροποίηση του θεσμικού πλαισίου που διέπει βασικά κόστη παραγωγής.

Διεθνείς τιμές

Προϊόν	21/9/11	21/3/12	21/6/12	21/8/12	21/9/12
Κοκκώδης ουρία	510	525	410	435	425
Ουρία prilled	500	520	410	420	420
UAN	355	290	267	315	315
Αμμωνία	590	400	625	690	705

(δολάρια ανά τόνο)

Πηγή: www.fertilizerworks.com
(International Raw Materials Ltd)

>> ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ

Δεν αγοράζουν

Μειωμένο συνεχίζεται το αγοραστικό ενδιαφέρον στην αγορά των πρώτων υλών των αζωτούχων λιπασμάτων με αποτέλεσμα οι τιμές να κινούνται σε επίπεδα καλοκαιριού. Οι ανοδικές τάσεις στα αγροτικά

εμπορεύματα δεν έχουν δελεάσει ακόμα τους παραγωγούς. Η τιμή της κοκκώδους ουρίας διαμορφώνεται στα 425 δολάρια ο τόνος, ενώ η prilled βρίσκεται στα 420 δολάρια ο τόνος. Το UAN ενισχύεται επιστρέφοντας στα 315 δολάρια. Η αμμωνία ξεχωρίζει αφού κινείται ανοδικά και πωλείται στα 705 δολάρια.

>> ΧΥΜΟΣ ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΟΥ

Εξισορρόπηση

Προς εξομάλυνση οδεύει η αγορά του χυμού πορτοκαλιού, αφού επανέρχονται σε ισορροπία τα θεμελιώδη προσφορές και ζήτησης. Από τις αρχές του έτους οι ανησυχίες για την παγκόσμια παραγωγή και ο εντοπισμός βραζιλιάνικου φορτίου με

απαγορευμένο φυτοπροστατευτικό, έφεραν εκτόξευση των τιμών σε επίπεδα νέου ιστορικού ρεκόρ.

>> ΔΗΜΗΤΡΙΑΚΑ

Προς νέα ιστορικά υψηλά

Σε υψηλά επίπεδα διατηρούνται οι τιμές των δημητριακών στη διεθνή αγορά, την ώρα που οι επενδυτικές τράπεζες κάνουν προβλέψεις για νέα ιστορικά ρεκόρ. Σύμφωνα με την Strategie Grains, η ευρωπαϊκή παραγωγή καλαμποκιού θα είναι κατά 4,3 εκατ. τόνους χαμηλότερη, στους 53,5 εκατ. τόνους, τα χαμηλότερα επίπεδα της τελευταίας πενταετίας. Μείωση προβλέπει όμως και στην ευρωπαϊκή παραγωγή σιταριού, την οποία με τις νέες εκτιμήσεις της προσδιορίζει στους 123,6 εκατ. τόνους. Η τιμή του καλαμποκιού διαμορφώνεται στα 277-278 ευρώ ο τόνος στην Μπολόνια, ενώ έφτασε μέχρι και τα 283 ευρώ

Προϊόν	21/9/11	21/3/12	21/6/12	21/8/12	21/9/12
Σιτάρι μαλακό	225-230	220-225	226-231	257-260	267-270
Σιτάρι σκληρό	300-305	270-275	270-275	280-285	292-295
Καλαμπόκι	209-210	206-207	197-198	252-255	277-278

(ευρώ ανά τόνο)

• Πηγή: Οργανισμός Δημητριακών της Μπολόνια (A.G.E.R.)

ο τόνος, στα υψηλότερα επίπεδα της τριετίας. Το μαλακό σιτάρι πωλείται στα 292-295 ευρώ ο τόνος στη γειτονική

Ιταλία, ενώ το σκληρό σταθερά στα 292-295 ευρώ ο τόνος.

>> ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ

Κερδίζει τις εντυπώσεις

Συνεχίζεται το σκηνικό ανόδου στην ισπανική αγορά, με αποτέλεσμα οι τιμές να ενισχύονται πάνω από τα 2,50 ευρώ. Σύμφωνα με τις τελευταίες εκτιμήσεις του Oil World, η ισπανική παραγωγή αναμένεται να διαμορφωθεί στους 1,08 εκατ. τόνους, χαμηλότερα από το ρεκόρ των 1,72 εκατ. τόνων πέρυσι. Σύμφωνα με την έκθεση, η παγκόσμια παραγωγή 2012/13 θα μειωθεί στους 2,96 εκατ. τόνους, από τους 3,60 εκατ. τόνους πέρυσι. Ωστόσο η κατανάλωση θα διαμορφωθεί στους 3,32 εκατ. τόνους, με αποτέλεσμα την κατανά-

Προϊόν	21/3/12	21/6/12	21/8/12	21/9/12
Έξτρα παρθένο ελαιόλαδο	1,80	1,78	2,17	2,52
Παρθένο Ελαιόλαδο	1,66	1,66	2,08	2,45

(ευρώ ανά κιλό)

• Πηγή: MFAO, Ισπανία

λωση από τα αποθέματα. Το εξαιρετικό παρθένο πωλείται στα 2,52 ευρώ, ενώ το παρθένο στα 2,45 ευρώ το κιλό.

>> BAMBAKI

Ξέρει φέτος τις δυνάμεις του

Μικρές διακυμάνσεις μεταξύ των 72-78 σεντς ανά λίμπρα σημειώνει η τιμή του βαμβακιού στη χρηματιστηριακή αγορά τον τελευταίο ένα μήνα. Η πρόσφατη έκθεση του αμερικανικού Υπ. Γεωργίας προκάλεσε πιέσεις στα χαμηλά αυτού του εύρους, ωστόσο οι εξελίξεις στην παγκόσμια οικονομία, μέσα από την αύξηση της ρευστότητας, επανέφεραν τις τιμές σε ανοδικούς ρυθμούς. Η παγκόσμια παραγωγή αναμένεται να φτάσει τα 114,03 εκατ. δέματα, καθώς οι αυξήσεις στην ινδική και την αφρικανική παραγωγή δεν καλύπτουν το έλλειμμα της Βραζιλίας και των ΗΠΑ. Η παγκόσμια κατανάλωση υπολογίζεται στους 107,55 εκατ. τόνους, χαμηλότερη κατά 610 χιλιάδες τόνους από τις εκτιμήσεις του περασμένου μήνα. Συνεπώς αναμένεται μια μικρή αύξηση των παγκόσμιων αποθεμάτων στα 76,52 εκατ. δέματα. Όσον αφορά την τιμή παραγωγού για την εμπορική περίοδο 2012/13, αναμένεται να κινηθεί στα 62-78 σεντς ανά λίμπρα, σύμφωνα με την έκθεση. Στο χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης το συμβόλαιο παράδοσης του Οκτωβρίου διαμορφώνεται στα 71,01 σεντς ανά λίμπρα, ενώ το συμβόλαιο παράδοσης του Δεκεμβρίου διαμορφώνεται στα 72,86 σεντς ανά λίμπρα.

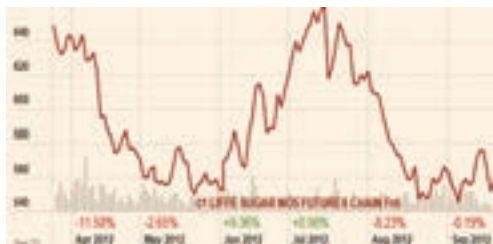

Προϊόν	21/9/11	21/3/12	21/6/12	21/8/12	21/9/12
Βαμβάκι	103,81	89,25	87,98	76,45	72,86
					(σεντς ανά λίμπρα)
• Πηγή: National Cotton Council of America					

>> ΖΑΧΑΡΗ

Παίζουν προσφορά και ζήτηση

Σταθεροποιητικές τάσεις ακολούθησαν τη σημαντική διορθωτική τάση που σημειώθηκε στη διεθνή χρηματιστηριακή τιμή της ζάχαρης μέχρι και τα τέλη Οκτωβρίου. Τα στοιχεία για την παγκόσμια παραγωγή εξισορροπήθηκαν μετά τις ευνοϊκές εξελίξεις στην καλλιέργεια. Η συγκομιδή στη Βραζιλία συνεχίστηκε ομαλά και παράλληλα οι βροχοπτώσεις των μουσώνων στην Ινδία επανέστησαν στα φυσιολογικά. Ωστόσο αρκετοί αναλυτές επιμένουν πως οι τιμές θα πρέπει να υποχωρήσουν στη διεθνή αγορά για να τονωθεί η κατανάλωση. Σύμφωνα με το γκρουπ αναλύσεων της Czarnikow, η παγκόσμια παραγωγή αναμένεται να ξεπεράσει τη ζήτηση κατά 7,1 εκατ. τόνους την περίοδο 2012/13. Πιο συγκεκριμένα, η παγκόσμια παραγωγή εκτιμάται πως θα φτάσει τους 180,6 εκατ. τόνους, χαμηλότερη κατά 400.000 τόνους από την πρόβλεψη του Μαΐου, ενώ η κατανάλωση υπολογίζεται στους 173 εκατ. τόνους, 900.000 τόνους υψηλότερα από την προηγούμενη εκτίμηση. Η τιμή διαμορφώνεται στα 565 δολάρια ο τόνος στη χρηματιστηριακή αγορά.

Βοοειδή

Σταθερά πάνω από τα 125 σεντς ανά λίμπρα διατηρούνται οι τιμές των βοοειδών από τις αρχές του φθινοπώρου, καθώς θεωρείται βέβαιο πως η παγκόσμια προσφορά του προϊόντος θα είναι μειωμένη. Σύμφωνα με τους αναλυτές, το αποκορύφωμα της ρευστοποίησης του ζωικού κεφαλαίου λογικά έχει περάσει και σύντομα θα μπορέσει να πραγματοποιηθεί μια αποτίμηση στα στοιχεία της διεθνούς παραγωγής.

Χοίροι

Συνεχίζονται οι ρευστοποιήσεις ζωικού κεφαλαίου από τους χοιροτρόφους. Η αύξηση στις τιμές του καλαμποκιού και της σόγιας έως και 55% αποτελούν βραχνά για τους κτηνοτρόφους, οι οποίοι μειώνουν τις εκμεταλλεύσεις τους. Μεσοπρόθεσμα όμως στα προθεσμιακά συμβόλαια παράδοσης επόμενων μηνών, ήδη παρατηρείται ανοδική τάση.

Κοτόπουλα

Ελαφρά ανοδικά κινήθηκαν οι τιμές των κοτόπουλων στη διεθνή αγορά τον τελευταίο μήνα. Η τάση αποδίδεται στις υψηλές τιμές των δημητριακών που περιορίζουν τα περιθώρια κέρδους των πτηνοτρόφων. Οι προβλέψεις για περαιτέρω άνοδο στις τιμές των δημητριακών πιέζουν ασφυκτικά τις εκμεταλλεύσεις.

Του Πέτρου Αλεξανδρή

Η κακοδαιμονία απειλεί τη βιολογική γεωργία

Απορρίπτονται οι περισσότεροι υποψήφιοι του προγράμματος και οδηγούνται σε ενστάσεις

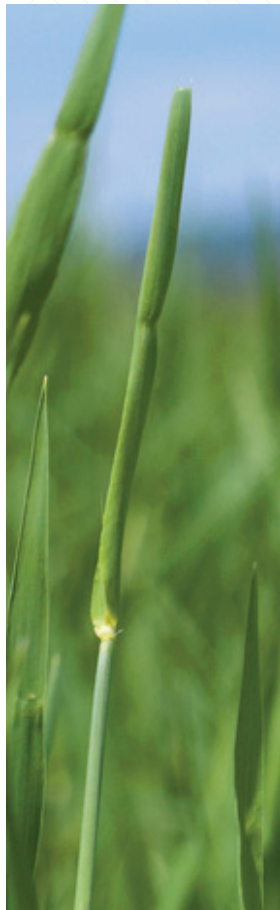
Ηπικρή εμπειρία από τα Σχέδια Βελτίωσης δεν φαίνεται να εμποδίζει το υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης στη δημιουργία πρόσθετων εμποδίων, που θα καθυστερήσουν την εφαρμογή και των υπόλοιπων προγραμμάτων. «Θύμα» της κακοδαιμονίας κινδυνεύει να πέσει αυτή τη φορά το πρόγραμμα ενίσχυσης της βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας. Τα «νούμερα» για την επιτυχία του προγράμματος είναι ενδεικτικά: Τις 21.400 έφτασαν οι αιτήσεις των υποψηφίων, εκ των οποίων οι 17.400 αφορούσαν τη βιολογική γεωργία (14.000 για νέα πενταετία και 3.400 για παράταση διετίας) και σχεδόν 4.100 ήταν οι αιτήσεις για τη βιολογική κτηνοτροφία. Ο αριθμός που τρομάζει, όμως, είναι ότι στη φάση του πρώτου διοικητικού ελέγχου, που γίνεται αποκλειστικά με τη χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή, εκτιμάται ότι κόβεται σχεδόν το 90% των αιτήσεων βιολογικής γεωργίας και το πρόβλημα έχει προκαλέσει ανησυχία μεταξύ των υποψηφίων, ενώ έχει φτάσει, όπως μας λένε οι πληροφορίες, και μέχρι τη Βουλή.

Ο βασικός λόγος του «κοψίματος» είναι η ασυμφωνία μεταξύ αιτούμενης έκτασης, ψηφιοποιημένης έκτασης στο ΟΣΔΕ και έκτασης όπως εμφανίζεται στους τίτλους ιδιοκτησίας. Ακόμα και για διαφορά 100 τ.μ. το σύστημα απορρίπτει ολόκληρο το αγροτεμάχιο και στη συνέχεια τον ίδιο τον υποψήφιο. Όσοι ασχολούνται όμως πρακτικά με το θέμα βλέπουν ότι στις περισσότερες περιπτώσεις το πρόβλημα δεν οφείλεται σε λάθος ή παρατυπία του αιτούντος, αλλά στο γεγονός ότι οι τίτλοι ιδιοκτησίας δεν αναφέρουν ακριβή έκταση, γιατί πολλές φορές χρονολογούνται από πολύ παλιά, ενώ τα τοπογραφικά μετράνε την πραγματική έκταση του αγροτεμαχίου, σε αντίθεση με τον ψηφιακό χάρτη που καταγράφει την προβολή του αγροτεμαχίου και την καλλιεργούμενη έκταση. Με λίγα λόγια «η αίτηση ενιαίας ενίσχυσης δεν είναι κτηματολόγιο».

Βιολογική κτηνοτροφία

Στον πρώτο διοικητικό έλεγχο βρίσκεται και το πρόγραμμα ενίσχυσης της βιολογικής κτηνοτροφίας. Αν

θα είναι υποχρεωτικό για τον τευτλοπαραγωγό, που θέλει την επιπλέον ενίσχυση από το πρόγραμμα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης, να πιστοποιηθεί κατά Agro 2, πράγμα για το οποίο έχει ήδη ενημερωθεί το αρμόδιο τμήμα της ΕΒΖ.

και η αξιολόγηση βρίσκεται σε πιο πρώιμο στάδιο από τις αιτήσεις της βιολογικής γεωργίας, ο μικρότερος αριθμός των ενδιαφερομένων δείχνει ότι μπορεί να ολοκληρωθεί η διαδικασία σε πιο σύντομο χρονικό διάστημα.

Η επόμενη φάση

Εάν τα πρώτα αποτελέσματα, δηλαδή αν όντως απορρίπτεται το 90% των αιτήσεων, αποδειχθούν πραγματικά και στο σύνολο των αιτήσεων, τότε εκτιμάται ότι θα υπάρξει σοβαρό πρόβλημα. Γι' αυτό και οι μελετητές γεωπόνου ζητούν τη βελτίωση του συστήματος που διασταυρώνει τα στοιχεία μεταξύ τίτλων, ΟΣΔΕ και αιτήσεων. Εάν δεν αλλάξει κάτι, προειδοποιούν ότι θα υπάρξουν πάρα πολλές ενστάσεις από την πλευρά των παραγωγών, μόλις δημοσιευτούν οι προεγκρίσεις και οι απορρίψεις. Οι δέκα ημέρες περιθώριο που δίνονται συνήθως για την εξέταση των ενστάσεων δεν θα είναι αρκετές και όλη η διαδικασία θα καθυστερήσει, με αποτέλεσμα να χαθεί και ο Οκτώβριος.

Σχέδια Βελτίωσης

Πολλοί βιοκαλλιεργητές βλέπουν τι συμβαίνει και με τα Σχέδια Βελτίωσης και ανησυχούν για το πότε θα εγκριθούν οι αιτήσεις τους. Από την πλευρά του, ο υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης, Αθανάσιος Τσαυτάρης, αναφέρει ότι οι προεγκρίσεις των Σχεδίων Βελτίωσης έχουν φτάσει τις 270 και έχουν αξιολογηθεί σχεδόν τα 3.000. Η άλλη παράμετρος, όμως, των νέων επενδύσεων είναι η έλλειψη ρευστότητας. Σύμφωνα με τον κ. Τσαυτάρη, έχει δρομολογηθεί το «άνοιγμα των αγροτικών δανείων μέσω της Πειραιώς-ΑΤΕ», αλλά μένει να «ανοίξει» και η πόρτα της χρηματοδότησης για τα επενδυτικά δάνεια.

Οι μελετητές γεωπόνου ζητούν τη βελτίωση του συστήματος διασταύρωσης στοιχείων μεταξύ τίτλων και ΟΣΔΕ.

Ολοκληρωμένη Διαχείριση

Υπογράφηκε η Κοινή Υπουργική Απόφαση για την προκήρυξη του προγράμματος ενίσχυσης της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης της τευτλοκαλλιέργειας. Αν και η διαδικασία κινείται σχετικά ανορθόδοξα για τα δεδομένα ενός ευρωπαϊκού προγράμματος, το θέμα προχωρά με σκοπό το 2013 οι καλλιεργητές να λάβουν το πρόσθετο πριμ για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση του 2012.

Αρχικά βγήκε η εγκύκλιος για τις καλλιεργητικές πρακτικές που πρέπει να ακολουθήσουν οι παραγωγοί και, ενώ ήδη έχει ξεκινήσει η συγκομιδή, στις 11 Σεπτεμβρίου υπογράφηκε η ΚΥΑ από τον αναπληρωτή υπουργό Οικονομικών, Χρ. Σταϊκούρα. Ήταν η τελευταία υπογραφή που χρειαζόταν για να γίνει η προκήρυξη και να αρχίσουν οι παραγωγοί την υποβολή αιτήσεων.

Από τις αρμόδιες υπηρεσίες Οτου υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης, εκτιμάται ότι μετά τη συγκομιδή και πιθανότατα στις αρχές Οκτωβρίου θα αρχίσουν οι περιφερειακές διευθύνσεις να δέχονται αιτήσεις.

Σύμφωνα με τις ίδιες πηγές, στις προϋποθέσεις της ΚΥΑ για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα, δεν συμπεριλαμβάνεται η συνεργασία του γεωργού με επιβλέποντα γεωπόνο, γιατί θεωρείται ότι την καλλιέργεια επιβλέπει το Γεωπονικό Τμήμα της Ελληνικής Βιομηχανίας Ζάχαρης. Επίσης, θα είναι υποχρεωτικό για τον τευτλοπαραγωγό να πιστοποιηθεί κατά Agro 2, πράγμα για το οποίο έχει ήδη ενημερωθεί το αρμόδιο τμήμα της ΕΒΖ, έτσι ώστε να εξασφαλιστούν εγκαίρως οι πιστοποιήσεις για το 2012. Στις 12 Σεπτεμβρίου, στη Βουλή, αναφέρθηκε επί του θέματος και ο υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης, Αθανάσιος Τσαυτάρης: «Υπογράφηκε η Ολοκληρωμένη Διαχείριση της καλλιέργειας των τεύτλων. Άρα οι καλλιεργητές των τεύτλων που είναι γύρω στις 8.000 θα δεχθούν μία ακόμη μικρή, αλλά σημαντική ενίσχυση, προκειμένου να αποφασίσουν να καλλιεργήσουν τεύτλα».

Στις προϋποθέσεις της ΚΥΑ για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα, δεν συμπεριλαμβάνεται η συνεργασία του γεωργού με γεωπόνο.

& ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

Νέα εποχή στην αγροτική πίστη

Ξεκίνησε η υλοποίηση των φιλόδοξων σχεδίων του Ομίλου Σάλλα

Αποκαθίσταται σταδιακά η δυνατότητα χρηματοδότησης των αγροτικών επιχειρήσεων, καθώς προχωρούν οι διαδικασίες απορρόφησης του υγιούς χαρτοφυλακίου της ΑΤΕbank από την Πειραιώς και μπαίνει σε σειρά η συναλλακτική σχέση των αγροτών με τη «νέα» τράπεζα. Το στίγμα της διάθεσης για στενή συνεργασία με τον αγροτικό κόσμο έδωσε, την Τετάρτη 12 Σεπτεμβρίου

Στο πλάνο η παράλληλη ανάπτυξη δικτύου συμβουλευτικών υπηρεσιών και διαδικτυακής πύλης

από τη Λάρισα, ο πρόεδρος του ομίλου Πειραιώς, Μιχάλης Σάλλας, ο οποίος κατέστησε σαφές ότι η πολύ πιο ισχυρή «νέα τράπεζα», η οποία μόνο στη Θεσσαλία διαθέτει 48 καταστήματα, θα σταθεί αρωγός στους γνήσιους επαγγελματίες του αγροτικού χώρου ενισχύοντας τα επιχειρηματικά τους πλάνα.

Ήδη, η αρχή γίνεται με την επανέναρξη των διαδικασιών παραλαβής αιτήσεων για νέα ανοικτά καλλιεργητικά δάνεια και χρηματοδοτήσεις που συνδέονται με τις καταβολές των ενισχύσεων (τσεκ), ενώ αναζητούνται λύσεις και για την απελευθέρωση υποθηκών ενήμερων πελατών που έχει στα χέρια της η τράπεζα.

Ο κ. Σάλλας κατέστησε σαφές ότι η βούληση της νέας μεγάλης τράπεζας που θα προκύψει μέχρι το καλοκαίρι με την πλήρη συγχώνευση Πειραιώς και Αγροτικής δεν περιορίζεται στα στενά όρια της χρηματοδότησης αγροτών και αγροτικών επιχειρήσεων. Αντίθετα, θέτει ως στόχο την ανασυγκρότηση του αγροτικού χώρου και τη διαμόρφωση προϋποθέσεων για τη δημιουργία αγροτικών εκμεταλλεύσεων που θα αναπτύσσονται με γνώμονα τη ζήτηση της αγοράς.

ΕΝΑΣ ΣΤΟΥΣ ΔΕΚΑ ΜΕ ΘΕΣΗ ΣΤΟΝ ΗΛΙΟ

Μόλις 500 από τους 5.500 αγρότες που πήραν προσφορές σύνδεσης από τη ΔΕΗ είχαν καταφέρει μέχρι το τέλος του Ιουνίου να ολοκληρώσουν και να θέσουν σε λειτουργία το φωτοβολταϊκό τους πάρκο, όπως προκύπτει από τα πρόσφατα στοιχεία των ΛΑΓΗΕ και ΔΕΔΔΗΕ. Την ίδια ώρα στον «αέρα» εξακολουθούν να βρίσκονται οι 640 αγρότες που είχαν απευθυνθεί για δάνειο στην ΑΤΕLeasing (για τους 500 μάλιστα έχουν υπογραφεί και οι σχετικές συμβάσεις) η οποία βρίσκεται υπό εκκαθάριση.

Και 2,63 ευρώ δίνει το Oil World για το ελαιόλαδο

Περαιτέρω άνοδο αναμένουν οι διεθνείς αναλυτές στην αγορά του ελαιολάδου, καθώς η μειωμένη παγκόσμια παραγωγή εκτιμάται πως θα οδηγήσει σε κατανάλωση 360 χιλιάδων τόνων από τα αποθέματα. Σύμφωνα με πρόσφατη έκθεση του ανεξάρτητου οργανισμού προβλέψεων για τα έλαια με έδρα το Αμβούργο, Oil World, τον Αύγουστο σημειώθηκαν στην Ισπανία οι υψηλότερες θερμοκρασίες από το 1961. Έτσι σε συνδυασμό με την ξηρασία του χειμώνα, οι προσδοκίες για την ισπανική παραγωγή υποχώρησαν δραματικά, με αποτέλεσμα να σημειωθεί ένα άλμα της τάξης του 40% τις τελευταίες εβδομάδες στις αγορές. Σύμφωνα με την έκθεση, η παγκόσμια παραγωγή την περίοδο 2012/13 θα μειωθεί στους 2,96 εκατ. τόνους, από τους 3,60 εκατ. τόνους πέρυσι. Ωστόσο η κατανάλωση υπολογίζεται πως θα διαμορφωθεί στους 3,32 εκατ. τόνους. «Οι τιμές θα μπορούσαν να ξεπεράσουν και τα 2,63 ευρώ το κιλό του Μαρτίου του 2008», σύμφωνα με τον Oil World.

Ελληνικά τρόφιμα στη Wall Street

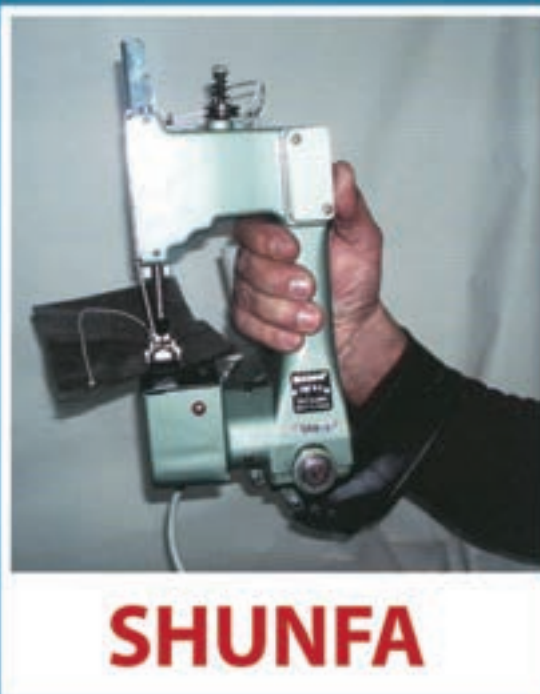
Την τιμητική τους
θα έχουν οι ελληνικές
επιχειρήσεις τροφίμων και
ποτών στο Χρηματιστήριο

της Νέας Υόρκης από τις 9 μέχρι τις 11 Οκτωβρίου. Το Χρηματιστήριο Αθηνών ετοιμάζει μια λίστα με 70 και πλέον επιχειρήσεις του αγροδιατροφικού τομέα -όχι απαραίτητα εισηγμένες- που θα παρουσιαστούν στο πλαίσιο του τριήμερου road show που θα γίνει στην αμερικανική πρωτεύουσα. Το Χ.Α. προχώρησε στην κίνηση αυτή κατόπιν του έντονου ενδιαφέροντος που επέδειξαν οι ξένοι επιχειρηματίες και επενδυτικά κεφάλαια για τη μεταποίηση αγροτικών προϊόντων κατά τη διάρκεια προηγούμενων road shows. Μέχρι στιγμής, η λίστα που έχει καταρτιστεί περιλαμβάνει εταιρείες που δραστηριοποιούνται στο ελαιόλαδο, το κρασί, τα γαλακτοκομικά, τα φρούτα, τα αλλαντικά, το μέλι καθώς επίσης και σε εξειδικευμένα προϊόντα όπως σαλιγκάρια, μαστίχα Χίου, σουσάμι και αυγοτάραχο. Κάποιες εξ αυτών θα συμμετάσχουν με δικές τους αντιπροσωπείες ενώ έχουν «κλειστεί» και 150 ραντεβού με Αμερικανούς επιχειρηματίες.

ΝΕΟΙ ΑΜΠΕΛΩΝΕΣ ΑΠΟ... ΤΟ ΠΟΥΓΚΙ ΜΕ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Τη μέση λύση αναζητά το υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης στην περίπτωση που επικρατήσει το σενάριο της απαγόρευσης των νέων φυτεύσεων αμπελώνων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Μετά από συναντήσεις του υπουργού, Αθανάσιου Τσαυτάρη, με τους εκπροσώπους των ιδιωτών και των συνεταιριστών οινοποιών, προέκυψε ότι πρόθεση της ελληνικής πλευράς είναι να προτείνει την αναδιανομή αποθέματος 200.000-300.000 στρεμμάτων, το οποίο έχει προκύψει από τις εκριζώσεις και την εγκατάλειψη των αμπελώνων τα τελευταία χρόνια. Σίγουρα οι εκτάσεις αυτές είναι ένα νούμερο τεράστιο σε σχέση με τις ανάγκες του ελληνικού αμπελώνα για αναδιοργάνωση, αλλά μέσα σε αυτά θα ενταχθούν και όσα αμπέλια έχουν φυτευτεί τα προηγούμενα χρόνια «παράνομα», δηλαδή χωρίς την αγορά δικαιωμάτων από παλιούς αμπελουργούς.

Το ανύπαρκτο αμπελουργικό μητρώο μέχρι το 2011 και η παντελής έλλειψη ενημέρωσης των ενδιαφερόμενων οδήγησαν σε έναν αδιευκρίνιστο αριθμό στρεμμάτων αμπελώνων τα οποία είναι δηλωμένα στο ΟΣΔΕ και στο Μητρώο, αλλά δεν «πατάνε» σε δικαιώματα φύτευσης. Το πρόβλημα παίρνει ανησυχητικές διαστάσεις φέτος, καθώς πολλοί από τους «αυθαίρετους» καλούνται από τις διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής να τακτοποιήσουν το θέμα αγοράζοντας δικαιώματα, ειδάλλως θα τους επιβληθεί πρόστιμο 1.200 ευρώ το στρέμμα!

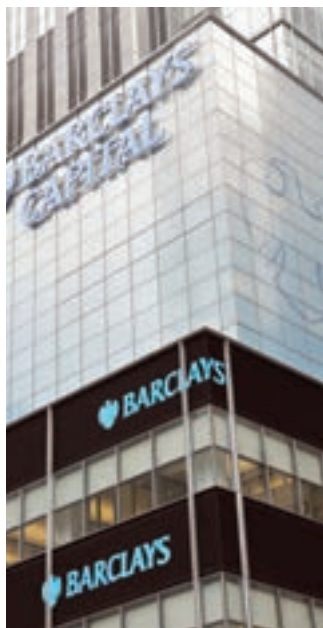

**Μονόκλωνες
και δίκλωνες
σακκοραπτικές
μηχανές**

*Πολύ εύκολες
στη χρήση τους*

Αφοί Μαραγκόζογλου Ο.Ε.

Στρ. Καλλιάρη 14
111 45, Κάτω Πατήσια
Τηλ.: 210 8315526, 8325931
Fax: 210 8320884
E-mail: jatec@hotmail.gr

**Σε δύο χρόνια
κέρδος 500
εκατ. στερλινών**

Απρόθυμες να εγκαταλείψουν τα commodities, ένα προϊόν που δημιούργησαν στις αρχές της νέας χιλιετίας και τους έχει αποφέρει κέρδη εκατομμυρίων δολαρίων, εμφανίζονται διεθνώς οι επενδυτικές τράπεζες. Ενδεικτικό είναι το παράδειγμα της βρετανικής Barclays, η οποία τα τελευταία δύο χρόνια έχει εξασφαλίσει κέρδος 500 εκατ. στερλινών στοιχηματίζοντας σε άνοδο ή πτώση αγροτικών προϊόντων, όπως το σιτάρι και το βαμβάκι. Σημειώνεται πως η Barclays είναι ένας από τους μεγαλύτερους παίκτες στην εν λόγω αγορά, μαζί με τις Goldman Sachs και Morgan Stanley, ενώ ο μεγαλύτερος επενδυτής σήμερα είναι ο αμερικανικός χρηματοοικονομικός κολοσσός Pitco με επενδύσεις 25 δισ. δολαρίων. Κι αν πρόσφατα η Commerzbank αποφάσισε λόγω της κριτικής να αποσύρει τις επενδύσεις σε αγροτικά προϊόντα μέσω προθεσμιικών συμβολαίων, οι υπόλοιπες απαντούν πως δεν επενδύουν ίδια κεφάλαια, αλλά χρήματα των πελατών τους.

ΨΑΛΙΔΙ ΣΤΟ ΤΣΕΚ ΒΑΖΕΙ Η ΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΕΕ

Υπό την σκιά του αιτήματος για μείωση του προϋπολογισμού της ΕΕ πραγματοποιούνται οι διαπραγματεύσεις για το Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2014-2020, που θα κρίνουν και την πορεία των κονδυλίων της ΚΑΠ. Το τελευταίο Άτυπο Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων, που έγινε στην Κύπρο, ήταν ενδεικτικό της αλλαγής στάσης των εταίρων. Εκεί η Κυπριακή Προεδρία παρουσίασε ένα κείμενο όπου διατυπώνεται η πρόθεση να μειωθούν οι πόροι για τις άμεσες ενισχύσεις των αγροτών. Αυτό σημαίνει ότι κινδυνεύει με περικοπή και το κονδύλι των 2 δισ. ευρώ που παίρνει κάθε χρόνο η Ελλάδα για την ενιαία ενίσχυση, το λεγόμενο «τσεκ». Συνολικά, εκτιμάται ότι από τα 20 δισ. ευρώ, που δικαιούται η Ελλάδα από την επταετία 2014-2020, το χειρότερο σενάριο, δηλαδή το γερμανικό, προβλέπει μείωση ακόμα και στα 13-15 δισ. ευρώ, με ένα ποσοστό να δίνεται με τη μορφή δανείου! Σε αυτά συμπεριλαμβάνονται τόσο οι πληρωμές για τις άμεσες ενισχύσεις των αγροτών όσο και για τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης αλλά και όλες οι επιχορηγήσεις μέσω ΕΣΠΑ

και Ταμείου Συνοχής. Το θετικό σενάριο είναι να μειωθούν λίγο οι πόροι για την Ελλάδα, αλλά αυτό θα εξαρτηθεί από το πόσο ισχυρή αντίσταση θα ασκήσει η Γαλλία στις γερμανικές προθέσεις. Οι επόμενες εβδομάδες είναι κρίσιμες έως την 20ή Νοεμβρίου και το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων.

Καλά μαντάτα για τη μαύρη σταφίδα

Κατά 20 λεπτά ενισχυμένη σε σύγκριση με πέρυσι είναι φέτος η ελάχιστη τιμή της κορινθιακής σταφίδας που δίνει η ΣΚΟΣ ΑΣΕ στους αμπελουργούς. Συγκεκριμένα θα δίνει 1,45 ευρώ το κιλό από 1,25 πέρυσι για την αποξηραμένη σταφίδα, ποιότητας «Ηλιος», την οποία και θα παραλαμβάνει μέχρι και τις 30 Νοεμβρίου από τις Ομάδες Παραγωγών-συνεταιρισμούς και τις οργανώσεις μέλη της. Υπενθυμίζεται ότι σύμφωνα με ανακοίνωση της ΕΑΣ Μεσσηνίας, που είναι μέτοχος της ΣΚΟΣ, ο παραγωγός θα εισηράττει με την παράδοση προκαταβολή άνω του 30% της αξίας του προϊόντος.

Αποξημίωση για τη μαστίχα

Αμέσως μετά την έκδοση των πορισμάτων θα αποξημιωθούν οι παραγωγοί μαστίχας των οποίων τα δέντρα κήκκαν μερικώς ή ολοσχερώς στην πρόσφατη πυρκαγιά, με την προϋπόθεση ότι θα πληρώσουν την ασφαλιστική εισφορά τους στον ΕΛΓΑ μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου. Επίσης, σύμφωνα με τον πρόεδρο του ΕΛΓΑ, Θεόδωρο Σαρρή, η διαδικασία θα περιλαμβάνει και εξατομικεύσεις ζημιών για φυτική παραγωγή και ζωικό κεφάλαιο, αλλά η ανασύσταση του φυτικού κεφαλαίου θα ενταχθεί σε ΠΣΕΑ, το οποίο ήδη έχει αρχίσει να προετοιμάζεται, για να αποσταλεί ως αίτημα στην Κομισιόν.

Σε ρυθμό ΠΟΠ η πράσινη ελιά

Τις προσδοκίες για μια καλύτερη αντιμετώπιση του προϊόντος από την αγορά αυξάνει η καταχώρηση της ονομασίας «Πράσινες Ελιές Χαλκιδικής» στο μητρώο των ΠΟΠ και των ΠΓΕ τον περασμένο Μάιο. Η ονομασία ΠΟΠ όμως φέρνει και υποχρεώσεις για τους παραγωγούς, αφού για να δικαιούνται οι ελαιοπαραγωγοί της Χαλκιδικής το ποιοτικό παρακράτημα θα πρέπει να εφαρμόζουν την Ολοκληρωμένη Διαχείριση βάσει των εθνικών προτύπων και να παραδίδουν τον ελαιόκαρπο, η συγκομιδή του οποίου μόλις ξεκίνησε, σε πιστοποιημένες από τον ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ) επιχειρήσεις.

Εθνική στρατηγική θέλουν οι Ομάδες Παραγωγών Οπωροκηπευτικών

Ένα βήμα προς τα αιτήματα της πλειοψηφίας των Οργανώσεων Παραγωγών Οπωροκηπευτικών βρίσκεται η νέα Κοινή Υπουργική Απόφαση, που καταργεί τα ειδικά κριτήρια αναγνώρισης στις ομάδες των ροδακινοπαραγωγών. Ενώ έχει σχεδόν ολοκληρωθεί η διαδικασία σύνταξης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του 2013, από τα οποία αντλούν κονδύλια για νέες επενδύσεις και εκσυγχρονισμό των δραστηριοτήτων τους, πολλές οργανώσεις βρίσκονται στον «αέρα» εξαιτίας των αλλαγών που έφερε ο νέος νόμος 4015/2011. Όμως, το υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης ήρθε με τροποποίηση της επίμαχης ΚΥΑ, που ενσωματώνει τις διατάξεις του νέου νόμου, αλλά και του αντίστοιχου ευρωπαϊκού κανονισμού του 2011, με σκοπό να ομαλοποιηθεί η λειτουργία τους και να αποδευματούν από τις γραφειοκρατικές αγκυλώσεις των τελευταίων μηνών. Από δω και πέρα προέχει η χάραξη Σχεδίου Εθνικής Στρατηγικής στον τομέα των Οπωροκηπευτικών.

ΕΠΤΑ ΔΙΣ. ΕΥΡΩ ΜΕ ΑΙΧΜΗ ΤΟΥΣ ΣΠΟΡΟΥΣ

Με ένα επενδυτικό πρόγραμμα ύψους 7 δισ. ευρώ που εστιάζει στον τομέα των σπόρων και με ορίζοντα το τέλος του 2016 και η Bayer CropScience διεκδικεί εκ νέου τον ηγετικό της ρόλο στη βιώσιμη γεωργία του μέλλοντος. Όπως ανακοινώθηκε στην ετήσια συνέντευξη Τύπου του κολοσσού των εισροών, που έλαβε χώρα στις 20 Σεπτεμβρίου στο Μονάχμ της Γερμανίας, ο όμιλος θα επενδύσει 5 δισ. ευρώ στο τμήμα Έρευνας και Ανάπτυξης ώστε να αναπτύξει νέες λύσεις για τον αγρότη σε ό,τι αφορά τους σπόρους, αλλά και τη βιολογική και τη χημική προστασία των καλλιεργειών. Τα νέα προϊόντα-«καρποί» του προγράμματος υπολογίζεται ότι θα αποφέρουν πωλήσεις τουλάχιστον 4 δισ. ευρώ. Επιπλέον 2 δισ. ευρώ θα δαπα-

νηθούν για τη δημιουργία νέων παραγωγικών εγκαταστάσεων και μονάδων επεξεργασίας σπόρων ώστε να καλυφθεί η αυξανόμενη ζήτηση παγκοσμίως για αγροτικές πρώτες ύλες. Αξίζει να σημειωθεί ότι τον Αύγουστο η εταιρεία ολοκλήρωσε την εξαγορά της AgraQuest, μιας αμερικανικής εταιρείας στα βιολογικά εντομοκτόνα. Το νηπ, αξίας 500 εκατ. δολαρίων συνιστά μια στρατηγική κίνηση της Bayer CropScience με το βλέμμα στραμμένο στην παγκόσμια αγορά βιολογικών η οποία αναμένεται να τριπλασιαστεί σε αξία μέχρι το 2020 φτάνοντας τα 4 δισ. δολάρια.

Αν θες να γίνεις επιχειρηματίας στα τρόφιμα

Εγκαινιάστηκε στις 28 Σεπτεμβρίου στη Θεσσαλονίκη η νέα πρωτοβουλία της Αμερικανικής Γεωργικής Σχολής και του Perrotis College, το Κέντρο Αγροδιατροφικής Επιχειρηματικότητας, που έρχεται για να προσφέρει χείρα βοηθείας σε εν δυνάμει επιχειρηματίες απ' όλη την Ελλάδα, που θέλουν να αναπτύξουν μια βιώσιμη καριέρα στο χώρο της παραγωγής, μεταποίησης και διακίνησης αγροτικών προϊόντων υψηλής ποιότητας. Πρόκειται για ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα 15 βδομάδων με επαγγελματική - πρακτική κατεύθυνση, το οποίο παρέχει δράσεις συμβουλευτικής που θα καταλήγουν σε επιχειρηματικά σχέδια για την

ανάπτυξη αντίστοιχης δραστηριότητας και στο οποίο μπορούν να συμμετάσχουν νέοι λυκειακής ή ανώτερης εκπαίδευσης, ασχέτως πρότερης επαγγελματικής εμπειρίας, οι οποίοι έχουν και τη δυνατότητα διαμονής και σίτισης στα σύγχρονα οικοτροφεία της Αμερικανικής Γεωργικής Σχολής (ΑΓΣ). Ας σημειωθεί ότι το Κέντρο επιχορηγεί επιλεκτικά τις σπουδές ή/και τα καινοτόμα επιχειρηματικά σχέδια με αυστηρά αντικειμενικά κριτήρια. Το Κέντρο Αγροδιατροφικής Επιχειρηματικότητας απασχολεί εξειδικευμένο διοικητικό, τεχνικό και εκπαιδευτικό προσωπικό της ΑΓΣ και συνεργάζεται με επιλεγμένους εξωτερικούς συνεργάτες.

Αναβολή για το «πακέτο Χατζηγάκη»

Ασφαλιστικά μέτρα μέχρι την εκδίκαση της προσφυγής της Ελλάδας κατά της Κομισιόν, διεκδίκησε και κέρδισε η ελληνική πλευρά σχετικά με την επιστροφή των 424 εκατ. ευρώ του «πακέτου Χατζηγάκη». Από νομικής άποψης η προσωρινή αυτή νίκη σημαίνει απλά ότι η Ελλάδα κερδίζει χρόνο, διότι η απόφαση της Κομισιόν έχει ήδη ληφθεί και προβλέπει την επιστροφή των χρημάτων από τις τσέπες των παραγωγών. Σύμφωνα με την ανακοίνωση του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης, «ο πρόεδρος του Γενικού Δικαστηρίου της Ε.Ε., M. Jaeger, δικάζοντας την αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, που υπέβαλε η Ελληνική Δημοκρατία με αίτημα την αναστολή εκτέλεσης της απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με την οποία διατάχθηκε η έντοκη ανάκτηση 424.000.000 ευρώ από τους αγρότες (πακέτο Χατζηγάκη), έκανε δεκτό το ελληνικό αίτημα, μέχρι να εκδοθεί απόφαση επί της προσφυγής που άσκησε η Ελληνική Δημοκρατία».

Περισσότερο βαμβάκι θέλει η αγορά

Του Νίκου Κατσένιου

Συνθήκες αυξημένου εσωτερικού ανταγωνισμού διαμορφώνονται τις πρώτες ημέρες της φετινής εκκοκκιστικής περιόδου στη χώρα μας, δημιουργώντας προοπτικές για μια καλή χρονιά στην αγορά. Το κακό φύτρωμα της άνοιξης λόγω των έντονων βροχοπτώσεων, οι ζημιές από το πράσινο σκουλήκι και οι πρόσφατες βροχοπτώσεις εκτιμάται πως θα επηρεάσουν την παραγωγή, τη στιγμή που οι ανάγκες των εκκοκκιστηρίων παραμένουν αυξημένες. Οι τελευταίες εκτιμήσεις κάνουν λόγο για παραγωγή 270.000 τόνων, ποσότητα με την οποία θα πρέπει να δουλέψουν όλοι οι παίχτες. Η ποσότητα αυτή παραμένει σημαντικά χαμηλότερη από το δυναμικό των ελληνικών εκκοκκιστηρίων, αφού η ποσότητα που μπορούν να απορροφήσουν είναι διπλάσια, με αποτέλεσμα να παρατηρείται αυξημένος ανταγωνισμός, από τον οποίο κερδίζει ο παραγωγός. Μέχρι στιγμής τα εκκοκκιστήρια απορροφούν προϊόν χωρίς ωστόσο να έχουν ανακοινώσει ακόμα τις τιμές στους παραγωγούς. Η τιμή του εκκοκκισμένου στη χρηματιστηριακή αγορά της Νέας Υόρκης κυμαίνεται μεταξύ 73 και 76 σεντς ανά λίμπρα, τιμές που αντιστοιχούν σε 41,50 και 43,20 λεπτά το κιλό για το σύσπορο. Εν τω μεταξύ, όσο η τιμή του καλαμποκιού μένει υψηλά στη διεθνή αγορά, ευνοείται η κατανάλωση του βαμβάκοςόπου, η οποία μπορεί να προσθέσει στην τελική τιμή του βάμβακος μέχρι και 4 λεπτά το κιλό. Χαρακτηριστικές είναι οι δηλώσεις του Χρ. Γκόντια, προέδρου της Ομάδας Παραγωγών Φωτολίβους Σερρών, πως θα ζητήσει για λογαριασμό της ομάδας του 48 λεπτά το κιλό για το σύσπορο.

Έγκαιρη αποφύλλωση για εύκολη συγκομιδή

Ο ψεκάσμος πρέπει να γίνεται όταν έχει ανοίξει τουλάχιστον το 50% των καρυδιών

Με αυξανόμενους ρυθμούς συνεχίζεται η συγκομιδή του βαμβακιού και οι παραγωγοί δεν θα πρέπει να ξεχνάνε να εφαρμόσουν εγκαίρως την τελευταία καλλιεργητική τεχνική πριν τη συγκομιδή. Η αποφύλλωση παίζει σπουδαίο ρόλο στην εξασφάλιση της ποιότητας της πρώτης ύλης στο εκκοκκιστήριο και γι' αυτό η καλλιέργεια βαμβακιού θα πρέπει να αποφυλλώνεται στην ώρα της. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να γίνεται, όταν τα υψηλότερης θέσης καρύδια, που μπορούν να μαζευτούν, είναι ώριμα. Οι επιπτώσεις από τον μη σωστό χρόνο αποφύλλωσης είναι αφενός η μείωση της παραγωγής και αφετέρου η αύξηση των ανώριμων ινών.

” Η ποσότητα αλλά και ο χρόνος εφαρμογής του αποφυλλωτικού είναι καθοριστικής σημασίας

Η αποφύλλωση είναι μια σημαντική επέμβαση, προκειμένου να επιταχυνθούν η ωρίμανση και το άνοιγμα των καρυδιών και να εξασφαλιστούν καλύτερες συνθήκες κατά τη διάρκεια της συγκομιδής. Επίσης, με την αποφύλλωση επιτυγχάνεται καλύτερη ποιότητα σύσπορου βαμβακιού απα-

λαγμένου από ξένες ύλες και καλύτερες συνθήκες αποθήκευσης. Τα αποφυλλωτικά πρέπει να ψεκάζονται όταν έχει ανοίξει τουλάχιστον το 50% των καρυδιών.

Μία πρόωρη αποφύλλωση βλάπτει την ποιότητα του βαμβακιού και πολλές φορές μπορεί να έχει τα αντίθετα από τα επιθυμητά αποτελέσματα, όπως μισοάνοιγμα των καρυδιών και καραμελοποίηση τους. Επίσης, για να λειτουργήσουν αποτελεσματικά τα αποφυλλωτικά χρειάζονται καλές ατμοσφαιρικές θερμοκρασίες ημέρας και νύχτας (μεγαλύτερες των 15-18° C) για 4-5 μέρες μετά την εφαρμογή του αποφυλλωτικού και να επικρατεί καιρός με ηλιοφάνεια.

Θα πρέπει να τονιστεί ότι η εφαρμοζόμενη ποσότητα του αποφυλλωτικού είναι καθοριστικής σημασίας. Μεγαλύτερη ποσότητα από την κανονική θα ξηράνει τα φύλλα και θα τα αφήσει κολλημένα στα φυτά, ενώ, αν είναι μικρότερη, τότε τα φύλλα δεν πρόκειται να πέσουν.

Η αποφύλλωση πραγματοποιείται 12-15 ημέρες περίπου πριν τη συγκομιδή ώστε να δοθεί χρόνος να ωριμάσουν καλύτερα τα καρύδια και το ανοιγμένο βαμβάκι να μην μείνει για μεγάλο χρονικό διάστημα εκτεθειμένο στις καιρικές επιδράσεις.

Στις περιπτώσεις που έχουμε μεγάλη εδαφική υγρασία ή επειδή η αποφύλλωση γίνεται αργοπορημένα και περιμένουμε βροχοπτώσεις, τότε, για να αποφύγουμε τις αναβλαστήσεις, προσθέτουμε στο διάλυμα του αποφυλλωτικού αποξηραντικά των οφθαλμών σκευάσματα.

SPOTLIGHT® c

Ρυθμιστής Ανάπτυξης Βαμβακιού
+ ETHERPHON

ποιότητα
και ταχύτητα **x2**

• Αποφύλλωση • Άνοιγμα καρυδιών

® Σήμα κατατεθέν της BASF

ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗ

Επιβλαβείς ενόχλητες
να προκαλούν βλάβες
στον καρπό, σε περίπτωση
κατάποσης.

ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗ-ΡΑ
ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Πολύ τοξικό για τους
υδρόβιους οργανισμούς.
Μπορεί να προκαλέσει
μακροχρόνιες δυσμενείς
εππτώσεις στο
υδάτινο περιβάλλον.

ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗ

ΠΡΟΣΟΧΗ:

Τα φυτοπροστατευτικά προϊόντα
να χρησιμοποιούνται με ασφαλή τρόπο.
Να διαβάζετε πάντα την ετικέτα και τις πληροφορίες
σχετικά με το προϊόν πριν από τη χρήση.
Τηλ. Κέντρου Δηλητηριάσεων: 210 7793777

BASF ΕΛΛΑΣ Α.Β.Ε.Ε.

Λεωφ. Μεσογείων 449, 153 43, Αγ. Παρασκευή
Τηλ. κέντρο: 210 68.60.100, Fax: 210 68.60.200
<http://www.basf-agro.gr>

BASF
The Chemical Company

Φωτορεπορτάζ

ΨΑΧΝΟΥΝ ΑΓΟΡΕΣ

Αισθιτή την παρουσία τους στη μεγάλη έκθεση του Χονγκ Κονγκ, Asia Fruit Logistica, έκαναν πολλές ελληνικές εταιρείες, μεταξύ των οποίων οι Zeus Ακτινίδια και Πρωτοφρανούσης, ψάχνοντας χώρο σε νέες γόνιμες αγορές.

ΗΜΕΡΕΣ ΚΡΕΑΤΟΣ

Σε εξέλιξη βρίσκεται και ολοκληρώνεται τη Δευτέρα 1η Οκτωβρίου το κορυφαίο πολυγενονός της Βιομηχανίας κρέατος. Και όλα αυτά στο Metropolitan Expo του Διεθνούς Αερολιμένα Ελ. Βενιζέλος.

ΚΛΕΙΔΩΝΕΙ

«Η Ελλάδα θα λάβει την επόμενη χρηματοδοτική στήριξη και η οικονομία της θα επιστρέψει στην σταθερότητα», διά στόματος Γιάννη Στουρνάρα. Πες τα Χρυσόστομε...

ΟΙ ΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΡΓΗΣ

Σε ταλαιπωρία εξελίχθηκε για τον αγροτικό κόσμο το θέμα της επιστροφής του ΕΦΚ στο πετρέλαιο. Και τα καλύτερα δεν ήρθαν ακόμη...

ΔΑΝΕΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΑ

Όταν το μόνο που χρειάζεται ένας επίδοξος επιχειρηματίας είναι ρευστό, οι διαδικτυακές πλατφόρμες της φιλοσοφίας crowdfunding έχουν τη λύση και συχνά τη σερβίρουν γρήγορα και πολύ ζεστή...

ΣΤΟ ΤΕΜΠΟ ΤΗΣ ΣΥΓΚΟΜΙΔΗΣ

Την ώρα που η συγκομιδή βάμβικας επί ελληνικού εδάφους ανεβάζει τους ρυθμούς της, οι τελευταίες εκτιμήσεις κάνουν λόγο για 270.000 τόνους σύσπορου, δηλαδή μάλιστα λίγους και... καλοπληρωμένους. Ίδωμεν!

ΒΛΕΠΕΙ ΑΝΟΙΞΗ

Ξέσπασμα των τιμών του κρέατος προβλέπεται για την άνοιξη. Αρκεί ο κτηνοτρόφος να καταφέρει να βγάλει τον χειμώνα...

ΦΥΤΕΥΣΕ ΚΙ ΕΣΥ ΕΝΑ ΑΜΠΕΛΙ

Δικαιώματα για νέες φυτεύσεις αμπελώνων σε 300.000 στρέμματα «κρύβει» το υπουργείο στο μανίκι του, ένα νούμερο που αντιστοιχεί στο 1/3 των σημερινών εκτάσεων.

ΕΛΑΤΟΧΩΡΙ '12

Συνολικά 145 Νέοι Αγρότες από 25 νομούς παρακολούθησαν το 19ο Πανελλήνιο Συνέδριο Νέων Αγροτών στο Ελατοχώρι Πιερίας από τις 6 έως τις 9 Σεπτεμβρίου 2012.

ΟΚΤΟΒΕΡΦΕΣΤ

Η μεγαλύτερη γιορτή μπίρας καθιερώθηκε στο Μόναχο το 1811 και κάθε χρόνο μετά από δύο εβδομάδες κραιπάλης ρίχνει αυλαία το πρώτο Σαββατοκύριακο του Οκτώβρη.

Βιβλιογραφία

Η γοντεία μιας συντριβής

Τι κρύβεται στα άδυτα της πολιτικής; Πόσο αδιάρθρωτοι είναι οι εκπρόσωποί μας στη Βουλή και την Ευρώπη; Χωράει ο έρωτας στη ζωή ενός υπηρέτη του κοινού συμφέροντος; Αρκεί η εκδίκηση για να σβήσει τις αμαρτίες μιας γυναίκας, όπως και μιας χώρας ολόκληρης; Σ' ένα ταξίδι προς το Βέλγιο, ο Δημήτρης, στέλεχος της ΕΕ, συναντά τη Μαρία, μια μυστηριώδη ύπαρξη. Στις Βρυξέλλες έρχονται κοντά αλλά κάποια στιγμή εκείνη εξαφανίζεται. Ο Δημήτρης ξεκινά έναν αγώνα για να την ξαναβρεί... Ένα συναρπαστικό πολιτικό θρίλερ και ταυτόχρονα μια απρόβλεπτη αστυνομική περιπέτεια, που διαδραματίζεται από την καρδιά της Ευρώπης έως την Αθήνα, την Κωνσταντινούπολη και τη Μέση Ανατολή, με τις μνήμες ενός ζωντανού και μοιραίου παρελθόντος.

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΑΡΔΑΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ

Αμπελογραφία

Ευελπιστώντας να συμβάλλει στην ποιοτική αναβάθμιση των προϊόντων της αμπέλου προς όφελος των αμπελουργών και της εθνικής οικονομίας το βιβλίο «Αμπελογραφία» εμπεριέχει τεκμηριωμένη τη σύγχρονη ελληνική και διεθνή γνώση για το αντικείμενο, η οποία αποδίδεται με βάση τη μεγαλύτερη των 40 ετών εμπειρία του συγγραφέα σε ακαδημαϊκό και πρακτικό επίπεδο. Επίσης εμπεριέχει στοιχεία από έρευνα στους πειραματικούς αμπελώνες των Εργαστηρίων Αμπελογραφίας του ΑΠΘ και του ΓΠΑ, καθώς και από ιδιόκτητους αμπελώνες της ηπειρωτικής και νησιωτικής χώρας, στους οποίους πραγματοποιήθηκαν διάφορα πειράματα ή αμπελογραφικές μελέτες, οι οποίες συνέβαλαν καθοριστικά στη συγκέντρωση του πολύτιμου υλικού που οδήγησε στη δημιουργία του βιβλίου.

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ: ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΕΥ. ΣΤΑΥΡΑΚΑΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΖΗΤΗ, 2011

Υδατοκαλλιέργειες

Ένα βιβλίο για τις πολλαπλές δυνατότητες που παρουσιάζει σήμερα ο κλάδος των υδατοκαλλιεργειών με την αύξηση της παραγωγής και τη διεύρυνση των εκτρεφόμενων ειδών καθώς και τη βελτίωση της ποιότητας του παραγόμενου τελικού προϊόντος.

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ: ΣΠΥΡΟΣ ΚΛΑΟΥΔΑΤΟΣ,
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΛΑΟΥΔΑΤΟΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΡΟΠΟΜΠΟΣ

Φυσιολογία φυτών

Μια επιστημονική μελέτη που μπορεί να αποδείξει ότι κάθε είδους εφαρμογή που σχετίζεται με τη χρήση φυτικών οργανισμών προϋποθέτει ένα υπόβαθρο γνώσεων για τις επιπτώσεις των παραγόντων καταπόνησης στους φυτικούς οργανισμούς, αλλά και τις αντιδράσεις τους.

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ: Γ. Α. ΚΑΡΑΜΠΟΥΡΝΙΩΤΗΣ,
Γ. ΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Δ. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΜΒΡΥΟ

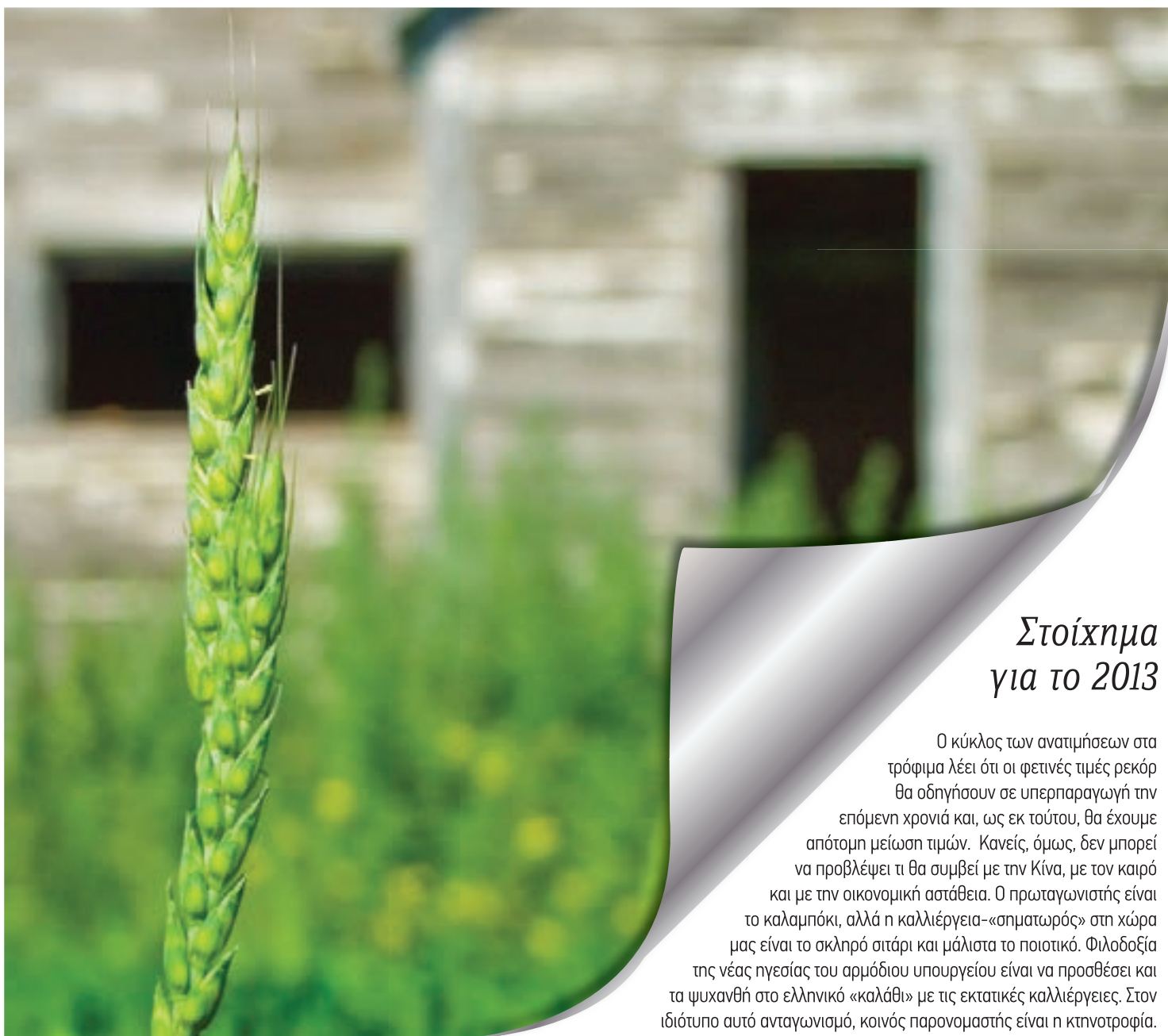

ΑΓΡΟΚΤΗΜΑ ΤΕΥΧΟΣ 92 ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2012

ΑΦΙΕΡΩΜΑ

ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ & Ψυχανθή

Στοιχείμα για το 2013

Ο κύκλος των ανατιμήσεων στα τρόφιμα λέει ότι οι φετινές τιμές ρεκόρ θα οδηγήσουν σε υπερπαραγωγή την επόμενη χρονιά και, ως εκ τούτου, θα έχουμε απότομη μείωση τιμών. Κανείς, όμως, δεν μπορεί να προβλέψει τι θα συμβεί με την Κίνα, με τον καιρό και με την οικονομική αστάθεια. Ο πρωταγωνιστής είναι το καλαμπόκι, αλλά η καλλιέργεια-«σηματωρός» στη χώρα μας είναι το σκληρό σιτάρι και μάλιστα το ποιοτικό. Φιλοδοξία της νέας ηγεσίας του αρμόδιου υπουργείου είναι να προσθέσει και τα ψυχανθή στο ελληνικό «καλάθι» με τις εκτατικές καλλιέργειες. Στον ιδιότυπο αυτό ανταγωνισμό, κοινός παρονομαστής είναι η κτηνοτροφία.

Οι Έλληνες παραγωγοί δεν επωφελήθηκαν από την παγκόσμια άνοδο στα σιτηρά.

Τιμές σιτηρών στην παγκόσμια αγορά

Διεθνής αγορά	Τιμή
Σικάγο	8,88 δολάρια/ μπούσελ
Κάνσας	9,06 δολάρια/ μπούσελ
Κτηνοτροφικό σιτάρι -Λονδίνο	207 λίρες/τόνο
Σκληρό σιτάρι -Μπολόνια	290-293 ευρώ/τόνο
Μαλακό σιτάρι -Μπολόνια	267-270 ευρώ/τόνο
Μαλακό σιτάρι-Παρίσι	262 ευρώ/τόνο
Κριθάρι-Παρίσι	258 ευρώ/τόνο

Σύμφωνα με την Goldman Sachs, η μείωση των παγκόσμιων αποθεμάτων είναι ιδιαίτερα σημαντική και αναμένεται να οδηγήσει τις τιμές στα 9,80 δολάρια το μπούσελ στην αγορά του Σικάγο, σημειώνοντας ένα νέο ιστορικό ρεκόρ.

Του Νίκου Κατσένιου

Επίμονο φλερτ με την ιστορία ΤΑ ΣΙΤΗΡΑ ΒΛΕΠΟΥΝ ΨΗΛΑ

Ευνοϊκές διαγράφονται οι προοπτικές για την αγορά των δημητριακών και τη νέα περίοδο, αφού πληθαίνουν οι εκτιμήσεις των επενδυτικών οίκων για νέα ιστορικά επίπεδα τιμών και μάλιστα εντός του επόμενου τριμήνου.

A

νάμεικτα συναισθήματα έχει αφήσει στους παραγωγούς του σκληρού σιταριού η περι-
σινή καλλιεργητική περίο-

δος, αφού οι ανάγκες για ρευστότητα δεν τους άφησαν τα περιθώ-
ρια να επωφεληθούν από τις εξελίξεις στη διεθνή αγορά.

Οι μεγαλύτερες ποσότητες της ελληνικής παραγωγής πουλήθηκαν στα 20-22 λεπτά το κιλό τις πρώτες εβδομάδες μετά τη συγκομιδή, μια περίοδο που οι τιμές στην ιταλική αγορά διαμορφώνονταν στα 255 ευρώ ο τόνος, στα χαμηλότερα επίπεδα του έτους. Εκείνη την περίοδο οι εκτιμήσεις των αναλυτών έκαναν λόγο για μειωμένη ευρωπαϊκή παραγωγή σκληρού σιταριού στα επίπεδα των 7,5-8 εκατ. τόνων, όμοια με το 2007, όταν οι τιμές είχαν εκτοξευτεί πάνω από τα 400 ευρώ ο τόνος στην ιταλική αγορά.

Όμως η ανάγκη για ρευστότητα των Ελλήνων παραγωγών, σε συνδυασμό με τις πιέσεις των εμπόρων, οι οποίοι χρησιμοποίησαν ως όχημα την οικονομική κρίση, ώθησε τους παραγωγούς σε γρήγορη πώληση του προϊόντος τους. Καθοριστικό ρόλο διαδραμάτισε φυσικά και η πλήρης απουσία αξιολογών Ενώσεων, οι οποίες πλέον έχουν χάσει το ρυθμιστικό ρόλο που έπαιζαν μέχρι πριν δυο χρόνια. Έτσι οι εξελίξεις που ακολούθησαν στη διεθνή αγορά, μέσα από την ξηρασία και τις υψηλές θερμοκρασίες στις ΗΠΑ και στις πρώην σοβιετικές χώρες, δημιούργησαν τις συνθήκες για μια σημαντική ανοδική τάση γενικότερα στην αγορά των δημητριακών, την οποία έχασαν τελικά οι περισσότεροι Έλληνες παραγωγοί.

Από τα μέσα Ιουλίου ξεκίνησε η ανάκαμψη των τιμών για το σκληρό σιτάρι που έφερε τις τιμές στα 295 ευρώ ο τόνος στα τέλη του καλοκαιριού, όπου και εξακολουθούν να βρίσκονται μέχρι και σήμερα.

ΟΤΑΝ ΗΡΘΑΝ ΟΙ ΥΨΗΛΕΣ ΤΙΜΕΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, ΟΙ ΑΠΟΘΗΚΕΣ ΤΩΝ ΣΙΤΗΡΩΝ ΗΤΑΝ ΣΧΕΔΟΝ ΑΔΕΙΞΕΣ

Φυσικά το ευνοϊκό διεθνές κλίμα στα σιτηρά μεταφέρθηκε και στην ελληνική αγορά με το εμπόριο να πληρώνει τα λίγα σιτάρια που απέμειναν στις αποθήκες των παραγωγών με τιμή που φθάνει τα 27 λεπτά το κιλό. Αξίζει να σημειωθεί πως όσον αφορά την ποιότητα του ελληνικού σκληρού, οι καιρικές συνθήκες ευνόησαν την καλλιέργεια μετά το ξεστάχυασμα, με αποτέλεσμα να παραχθούν στάχεις αυξημένου όγκου με σπόρους υαλώδεις και υψηλή περιεκτικότητα σε πρωτεΐνες. Κερδισμένοι βγήκαν συνεπώς μόνο όσοι παραγωγοί

μπόρεσαν να κρατήσουν το προϊόν τους στις αποθήκες και να το διαθέσουν όταν η τιμή της αγοράς ικανοποιούσε τις απαιτήσεις τους. Αντίστοιχη ήταν η εικόνα που παρουσίασε και η αγορά του μαλακού σιταριού, αφού η μεγαλύτερη ποσότητα πουλήθηκε από τους Έλληνες παραγωγούς στα 18-20 λεπτά το κιλό, για να ακολουθήσει στη συνέχεια άνοδος των τιμών στη διεθνή αγορά στα επίπεδα των 270 ευρώ ο τόνος, που ισοδυναμεί με 24 λεπτά για την εγχώρια αγορά. Ομοίως και στην αγορά του κριθαριού, όπου οι παραγωγοί πούλησαν στα 15 λεπτά το κιλό, το οποίο στη συνέχεια έφτασε τα 22 λεπτά το κιλό, ενώ οι κτηνοτρόφοι το αγοράζουν πλέον πάνω από 27 λεπτά το κιλό.

ΕΡΧΟΝΤΑΙ ΝΕΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΡΕΚΟΡ ΣΤΟ ΣΙΤΑΡΙ

Ευνοϊκές παραμένουν οι προοπτικές για την αγορά του σιταριού και τη νέα καλλιεργητική περίοδο, αφού οι προβλέψεις για ελλειμματική παγκόσμια παραγωγή οδηγούν τις επενδυτικές τράπεζες σε αναθεώρηση των εκτιμήσεών τους για τις τιμές.

Παράλληλα βέβαια και σύμφωνα με τις τελευταίες εκτιμήσεις του υπουργείου Γεωργίας των ΗΠΑ (USDA) περισσότερα στρέμματα με χειμερινά σιτηρά προτίθενται να καλλιεργήσουν οι Αμερικανοί και οι Ευρωπαίοι παραγωγοί, χωρίς αυτό να οδηγεί απαραίτητα σε εντυπωσιακή αύξηση της παγκόσμιας παραγωγής.

Σύμφωνα με την Goldman Sachs, η μείωση των παγκόσμιων αποθεμάτων είναι ιδιαίτερα σημαντική και αναμένεται να οδηγήσει τις τιμές στα 9,80 δολάρια το μπουσελ στην αγορά του Σικάγο, σημειώνοντας ένα νέο ιστορικό ρεκόρ. Τα παγκόσμια αποθέματα εκτός της Κίνας και της Ινδίας εκτιμάται πως θα μειωθούν στα χαμηλότερα επίπεδα από την περίοδο 2007/08, όταν και ξεκίνησε το ανοδικό ράλι του σιταριού. Αξίζει να σημειωθεί πως τα αποθέματα σιταριού της Κίνας και της Ινδίας, είναι σπάνια διαθέσιμα στην αγορά και συνθήως η πώλησή τους πραγματοποιείται εκτός των διακυμάνσεων των τιμών της αγοράς για λόγους εγχώριας σταθερότητας των τιμών. Υψηλότερες τιμές αναμένει όμως και η επενδυτική τράπεζα Macquarie, η οποία εντοπίζει καλύτερες προοπτικές για την ευρωπαϊκή αγορά. Οι χαμηλές παραγωγές στην Ε.Ε. και τη Ρωσία εκτιμάται πως θα οδηγήσουν σε μείωση του εξαγωγικού τους δυναμικού, με αποτέλεσμα να μην μπορέσουν να εξυπηρετήσουν τις βορειοαφρικανικές εισαγωγικές χώρες που αποτελούν σταθερούς πελάτες τους, αναφέρει η πρόσφατη έκθεση.

Ένα ακόμη δισεκατομμύριο τόνους δημητριακών χρειάζεται ο πλανήτης

Για επίτευξη επάρκειας μέσα στα επόμενα 30 χρόνια, σύμφωνα με μελέτη του FAO

Της Γιάννας Βαρδαλαχάκη

Την πρόκληση της διατροφικής επάρκειας επιχειρεί να προσεγγίσει ο Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας του ΟΗΕ (FAO) σε πρόσφατη μελέτη του, αναδεικνύοντας την ανάγκη να αυξηθεί κατά ένα δισεκατομμύριο τόνους η παραγωγή δημητριακών μέσα στα επόμενα 30 χρόνια. Μέχρι το 2040 ο πληθυσμός του πλανήτη υπολογίζεται να φτάσει τα 8,7 δισεκατομμύρια, από τα 7 δισ. που είναι σήμερα, με αποτέλεσμα να απαιτούνται περισσότερα δημητριακά για να επιτευχθεί η παγκόσμια ασφάλεια στα τρόφιμα. Ο στόχος του ενός δισεκατομμυρίου έχει επιτευχθεί μια φορά στο παρελθόν, αφού από τα μέσα της δεκαετίας του '60 η παγκόσμια παραγωγή δημητριακών αυξήθηκε περίπου κατά ένα δισ. τόνους. Σύμφωνα με τα στοιχεία, οι αποδόσεις στην καλλιέργεια του σιταριού αυξήθηκαν με ετήσιο ρυθμό της τάξης του 2,3% από το 1961 μέχρι και το 1989. Ωστόσο από το

www.
agronews

.gr

Αύξηση της εξάρτησης από τις εισαγωγές για τις αναπτυσσόμενες χώρες

Στις αναπτυσσόμενες χώρες η ζήτηση για δημητριακά αυξάνεται ταχύτερα από την παραγωγή. Οι εισαγωγές δημητριακών αυτών των χωρών εκτοξεύτηκαν από τα 39 εκατομμύρια τόνους στα μέσα της δεκαετίας του '70 στα 103 εκατομμύρια τόνους την περίοδο 1997-1999. Γεγονός που σε ποσοστό σημαίνει πως από το 4% που αντιπροσώπευαν οι εισαγωγές στην εγχώρια κατανάλωση των δημητριακών ανήλθαν στο 9%.

Αυτή η εξάρτηση στις εισαγωγές είναι πιθανό να αυξηθεί κι άλλο τα επόμενα χρόνια. Μέχρι το 2030 οι αναπτυσσόμενες χώρες φαίνεται πως είναι πιθανό να εισάγουν 265 εκατομμύρια τόνους δημητριακών ή το 14% της κατανάλωσής τους ετησίως.

Παρόλο που αυτό το ποσοστό φαίνεται τεράστιο, στην πραγματικότητα αντιπροσωπεύει ένα χαμηλότερο ποσοστό για τις επόμενες τρεις δεκαετίες συγκριτικά με το αντίστοιχο που είχε καταγραφεί στα μέσα της δεκαετίας του '70. Εφόσον οι τιμές των τροφίμων δεν αυξηθούν, και δεδομένου ότι η βιομηχανία και οι υπηρεσίες συνεχίζουν να αναπτύσσονται όπως και προηγουμένως, τότε οι περισσότερες χώρες θα μπορούν να πληρώσουν τις εισαγωγές για να καλύψουν τις ανάγκες τους σε δημητριακά. Ωστόσο, οι πιο φτωχές χώρες με τα υποβαθμισμένα συστήματα διατροφικής ασφάλειας εκτιμάται πως θα δυσκολευτούν να ανταπεξέλθουν πληρώνοντας για τις εισαγωγές τους.

1989 μέχρι το 1999, ο ρυθμός αύξησης μειώθηκε στο 1,1%.

Την ίδια εποχή σημειώθηκε ανάλογη τάση και στην παγκόσμια ζήτηση. Ο ρυθμός αύξησης της παγκόσμιας ζήτησης για δημητριακά έπεσε στο 1% τη δεκαετία του '90, κάτω του 1,9% που κατείχε τη δεκαετία του '80 ή του 2,5% που είχε τη δεκαετία του '70. Η ετήσια κατανάλωση δημητριακών κατά κεφαλήν παγκοσμίως (συμπεριλαμβανομένης της χρήσης τους για τη διατροφή των ζώων) σκαρφάλωσε στα 334 κιλά στα μέσα της δεκαετίας του '80 για να πέσει αργότερα στα 317 κιλά (μέση τιμή για τα έτη 1997-1999).

Η γρήγορη αυτή μείωση έγινε αντιληπτή από κάποιους ως ένδειξη και απαρχή μιας νέας παγκόσμιας επισιτιστικής κρίσης, μιας και ερμηνεύτηκε σαν σημάδι της εξάντλησης των ορίων της παραγωγής και των αποθεμάτων των τροφίμων. Η μείωση αυτή δηλαδή αντιμετωπίστηκε σαν ένδειξη του ότι ο κόσμος θα βίωνε σύντομα σοβαρές απειλές στην ασφάλεια των τροφίμων. Στην πραγματικότητα, όμως, η μέση κατανάλωση δημητριακών ανά άτομο αυξάνεται σταθερά τις τελευταίες τέσσερις δεκαετίες στις αναπτυσσόμενες χώρες. Η «αναχαίτιση» στην παγκόσμια κατανάλωση έτσι δεν ήταν αποτέλεσμα περιορισμένης παραγωγής, αλλά αποτέλεσμα συγκεκριμένων παραγόντων που περιόριζαν τη ζήτηση των δημητριακών περιστασιακά.

Η παγκόσμια κατανάλωση στα δημητριακά θα εξακολουθήσει να διευρύνεται τις επόμενες δεκαετίες, οδηγώντας σε αύξηση της εξάρτησης των αναπτυσσόμενων χωρών από τις εισαγωγές. Οι παραδοσιακοί εξαγωγείς καλούνται να καλύψουν αυτό το κενό που θα δημιουργηθεί στην προσφορά του προϊόντος, ωστόσο αυτό θα πρέπει να γίνει με τρόπο φιλικό προς το περιβάλλον και στα πλαίσια της διατροφικής ασφάλειας. Απρόβλεπτα γεγονότα, όπως εκτοξεύσεις στην τιμή του πετρελαίου, δραματικές πληθυσμιακές αυξήσεις ή κρίσεις, μπορούν να επηρεάσουν τη ζήτηση για σύντομες ωστόσο περιόδους, αφού δεν προβλέπεται να αλλάξουν σημαντικά τη γενική εικόνα των τελευταίων έξι δεκαετιών.

Του Γιώργου Ξένου

Ρίζωσε στην Ελλάδα από τη Νεολιθική Εποχή

Καλλιεργούμενες εκτάσεις χειμερινών σιτηρών στην Ελλάδα

Είδος χειμ. σιτηρού	2011
Σιτάρι σκληρό	3.923.182
Σιτάρι μαλακό	1.355.230
Κριθάρι	1.005.389
Βρώμη	717.813
Σίκαλη	133.165
Τριτικάλε	44.269
Σύνολο	6.620.052

Πηγή: ΟΠΕΚΕΠΕ

Εισαγωγές και εξαγωγές χειμερινών σιτηρών για το έτος 2011

Είδος	Εισαγωγές (τόνοι)	Εξαγωγές (τόνοι)
	2011	2011
Σιτάρι σκληρό	91.831	338.394
Σιτάρι μαλακό	823.678	8.131
Κριθάρι	176.096	65
Βρώμη	11.191	17
Σίκαλη	848	-
Τριτικάλε	110	162

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Κόντρα στην παγκόσμια αντίληψη που θέλει το σιτάρι να είναι... μαλακό, στο ελληνικό έδαφος κυριαρχεί η καλλιέργεια του σκληρού σιταριού

Το 59% των καλλιεργούμενων εκτάσεων με χειμερινά σιτηρά καταλαμβάνει, σύμφωνα με τα στοιχεία του ΟΠΕΚΕ-ΠΕ, το σκληρό σιτάρι, με το μαλακό να περιορίζεται στο 18% και το κριθάρι να ακολουθεί με 14%.

Το σκληρό σιτάρι έχει μεγαλύτερη ανθεκτικότητα στην ξηρασία από τα αρτοποιήσιμα σιτάρια, με αποτέλεσμα ένα μεγάλο ποσοστό της καλλιέργειας να συγκεντρώνεται σε ημιξηρικές περιοχές του αναπτυσσόμενου κόσμου.

Παρ' όλο που δεν ανήκει στα παλαιότερα είδη *triticum*, το σκληρό σιτάρι έχει μια μεγάλη ιστορία. Υπάρχουν πολλές ενδείξεις ότι ο κόσμος έτρωγε «ζυμαρικά» από σκληρό σιτάρι από πολύ νωρίς (5000 π.Χ.).

Κατά τον Βανίλον το σκληρό σιτάρι κατάγεται από την Αιθιοπία. Σήμερα όμως πιστεύεται ότι ποικιλίες σκληρού σιταριού καλλιεργήθηκαν για πρώτη φορά στις παραμεσόγειες χώρες της Μέσης Ανατολής, Β. Αφρικής και Νοτιοανατολικής Ευρώπης, στις οποίες ανήκει και η χώρα μας. Είναι ακόμη γνωστό ότι η χώρα μας έχει παράδοση χιλιετηρίδων στην καλλιέργεια του σκληρού σιταριού. Αυτό βεβαιώνεται από τους καρβουνισμένους σπόρους των νεολιθικών οικισμών Διμίνι και Σέσκλου περιοχής Βόλου. Εξάλλου η Ελλάδα συγκαταλέγεται στα Παγκόσμια Κέντρα γενετικού υλικού για το φυτό αυτό.

Από το 1931 μέχρι σήμερα έχουν γίνει μεγάλες ανακατατάξεις στην καλλιεργούμενη έκταση σκληρού και μαλακού σιταριού στη χώρα μας. Τη χρονολογία αυτή το σκληρό σιτάρι κάλυπτε το 66,6% της συνολικής σιτοκαλλιεργούμενης έκτασης (σκληρού και μαλακού σιταριού) στη χώρα μας. Η καλλιέργεια γινόταν με ντόπιους πληθυσμούς που ήταν μείγμα ποικιλιών με πολλές αδυναμίες, αφού η μέση στρεμματική απόδοση δεν ξεπερνούσε τα 60 κιλά. Εξάλλου οι καλλιεργητικές φροντίδες ήταν πρωτόγονες και τα λιπάσματα άγνωστα. Η υπεροχή αυτή έπεσε σταδιακά το έτος 1947 (47,4% σκληρό σιτάρι).

Οι αυξημένες όμως ανάγκες της χώρας σε σιτάρι (αρτοποιήσιμο) παρακίνησαν τους βελτιωτές όσο και τους καλλιεργητές να ρίξουν το βάρος στην παραγωγή μεγάλων ποσοτήτων μαλακού σιταριού. Οι ποικιλίες με υψηλές αποδόσεις και προσαρμοστικότητα στο χώρο και στο χρόνο προήλθαν από τη βελτιωτική προσπάθεια στο μαλακό σιτάρι. Η μέση στρεμματική απόδοση του μαλακού σιτα-

ριού ήταν μεγαλύτερη. Αυτό είχε ως συνέπεια το μαλακό σιτάρι να επεκταθεί σε βάρος του σκληρού. Από τους ντόπιους πληθυσμούς σκληρού σιταριού στην περίοδο

αυτή έφθασαν στην καλλιέργεια επτά διαλογές. Το 1957 η χώρα μας πέτυχε τη σιτάρεια με την ποικιλία μαλακού σιταριού Γ-38290 που δημιούργησε το Ινστιτούτο Σιτηρών. Στην περίοδο που ακολούθησε συνεχίστηκε η μείωση της καλλιέργειας του σκληρού σιταριού με σταθμό το έτος 1976, που η υποχώρησή της έφθασε στο κατώτατο

όριο (20,1%). Στη συνέχεια ακολούθησε ραγδαία ανοδική πορεία και σήμερα καλλιεργείται σε 4.500.000 στρ.

Οι αποδόσεις του σκληρού σιταριού στη χώρα μας αυξήθηκαν θεαματικά στα μεταπολεμικά χρόνια. Αυτό όμως δεν σημαίνει πως δεν υπάρχουν πια άλλα περιθώρια αύξησης των αποδόσεων. Αντίθετα μπορεί εύκολα και σύντομα να ξεπεραστούν τα 300 κιλά το στρέμμα που είναι ο μέσος όρος. Γι' αυτό πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή εκτός από την τεχνική καλλιέργειας στην επιλογή της κατάλληλης ποικιλίας που ταιριάζει για κάθε περιοχή. Η παγκόσμια παραγωγή σκληρού σίτου ανέρχεται στους 35,3 εκατομμύρια τόνους, εκ των οποίων τα 8,6 εκατομμύρια (24%) παράγονται στην ΕΕ των 27 μελών. Στην Ευρώπη οι μεγαλύτεροι παραγωγοί είναι η Ιταλία (3,9 εκατ.), η Γαλλία (2,5 εκατ.), η Ελλάδα (0,9 εκατ.) και η Ισπανία (0,8 εκατ.) τόνοι. Εκτός Ευρώπης, μεγάλοι στην παραγωγή σκληρού σιταριού είναι ο Καναδάς (3 εκατ.), οι ΗΠΑ (3 εκατ.), η Τουρκία (2,9 εκατ.), η Αλγερία (2,4 εκατ.) και η Αυστραλία (0,6 εκατ. τόνοι). Ο μεγαλύτερος εισαγωγέας σκληρού σίτου στον κόσμο είναι η Ευρωπαϊκή Ένωση (2,3 εκατ. τόνοι), και οι χώρες της Βόρειας Αφρικής όπως Αλγερία, Τυνησία, Λιβύη και Μαρόκο. Ο μεγαλύτερος εισαγωγέας στην Ευρώπη είναι η Ιταλία, η οποία κάθε χρόνο εισάγει περί τους 650 χιλιάδες τόνους από τη Γαλλία, από την Ελλάδα και από την Ισπανία. Επιπρόσθετα, εισάγει τουλάχιστον ένα εκατομμύριο τόνους από χώρες εκτός Ευρώπης και ιδιαίτερα από τον Καναδά και την Αυστραλία. Το καναδέζικο, το αυστραλέζικο και το σιτάρι προέλευσης Αριζόνας και Καλιφόρνιας, θεωρούνται πολύ υψηλής ποιότητας, πληρώνονται πολύ ακριβά από τους Ιταλούς και χρησιμοποιούνται για τη βελτίωση της περιεκτικότητας σε πρωτεΐνη και χρώμα άλλων κατωτέρων ποιοτήτων.

Μέση παραγωγή χειμερινών σιτηρών στην Ελλάδα για τα έτη 2005-2010

Είδος	Παραγωγή (τόνοι)	Απόδοση (κιλά/στρ.)
Σιτάρι σκληρό	1.264.852	236
Σιτάρι μαλακό	423.424	274
Κριθάρι	253.910	240
Βρώμη	112.863	184
Σίκαλη	32.780	192

Πηγή: ΥπΑΑΤ

Του δρ Δημήτριου Μπαξεβάνου*

Σκληρό σιτάρι: Το διαμάντι της ελληνικής γης

*Όλα τα μυστικά για την κρίσιμη περίοδο από την
ανθοφορία έως και το στάδιο γεμίσματος του σπόρου*

Το ενδιαφέρον τόσο της εγχώριας, όσο και της παγκόσμιας αγοράς για περισσότερο ποιοτικό σκληρό σιτάρι, αλλά και τα ιδιαίτερα χαρίσματα που έχει η Ελλάδα στη συγκεκριμένη καλλιέργεια, αποτελεί ένα πανίσχυρο κίνητρο για τους Έλληνες παραγωγούς, ώστε να ακολουθήσουν τη «χρυσή συνταγή» σε όλα τα στάδια της καλλιέργειας του προϊόντος, με ιδιαίτερη έμφαση στην σπορά.

Παράγοντες ποιότητας

Ο σπόρος αποτελείται από το ενδοσπέρμιο από το οποίο παράγεται το σιμιγδάλι, το έμβρυο (φύτρο) και διάφορες στρώσεις που αποτελούν το κάλυμμα του σπόρου. Το φύτρο και το κάλυμμα απομακρύνονται κατά την άλεση για να παραχθεί το σιμιγδάλι. Όσο πιο σκληρός (υαλώδης) είναι ο σπόρος, τόσο πιο καλά θα διαχωριστεί το ενδοσπέρμιο από τα άλλα συστατικά και θα παραχθεί προϊόν υψηλής καθαρότητας. Επίσης, το ενδοσπέρμιο περιέχει κόκκους αμύλου και πρωτεΐνη. Κατά τη ζύμωση για παραγωγή ζυμαρικών, η πρωτεΐνη βοηθάει τη συγκράτηση των κόκκων του αμύλου για να τους δοθεί το γνωστό σχήμα των ζυμαρικών, όπως για παράδειγμα το τοιμέντο, τους κόκκους άμμου για να σχηματιστεί το μπετόν. Σιτάρι με υψηλή πρωτεΐνη δίνουν ζυμαρικά μεγάλης σταθερότητας στην υψηλή θερμοκρασία. Πιο αναλυτικά έξι είναι οι παράμετροι που καθορίζουν την ποιότητα του σκληρού σιταριού:

● Μέγεθος και σχήμα του σπόρου

Το σκληρό υψηλής ποιότητας σιτάρι θα πρέπει να έχει μεγάλους σπόρους και με λεία επιφάνεια

χωρίς χαρακώσεις για μεγάλη απόδοση και καθαρότητα σιμιγδαλιού κατά την άλεση.

● Ανοχή στην υποβάθμιση

Ο υγρός και θερμός καιρός πριν τη συγκομιδή αυξάνει το ποσοστό των μαλακών λευκών σπόρων και μειώνεται η πρωτεΐνη που συγκρατεί τους αμυλόκοκκους ενώ χειροτερεύει η ποιότητα και καθαρότητα του σιμιγδαλιού.

● Μαύρα στίγματα

Οι σπόροι μπορούν να αναπτύξουν μαύρα επιφανειακά στίγματα μετά από βροχές πριν από τη συγκομιδή, που υποβαθμίζουν την εμφάνιση των ζυμαρικών. Το υψηλής ποιότητας σιτάρι δεν πρέπει να έχει πάνω από 3% ενώ η μέτρια ποιότητα 3-5% μαύρα στίγματα.

● Σπόροι ζιζανίων

Μερικοί σπόροι ζιζανίων δύσκολα απομακρύνονται με αποτέλεσμα να δημιουργούν τεράστιο πρόβλημα στην ποιότητα του σιμιγδαλιού.

● Πρωτεΐνη και ποιότητα πρωτεΐνης

Το σιτάρι υψηλής ποιότητας πρέπει να έχει πρωτεΐνη πάνω από 13% (υαλώδη >90%), το μέτριο ποιότητας 13-11,5% (υαλώδη 80-89%) και το χαμηλής ποιότητας 11,5-10%. Σιτάρι με πρωτεΐνη χαμηλότερη από 10% πάει συνήθως για ζωοτροφή. Οι ανώτερες ποιοτικά ποικιλίες δίνουν ζύμη με ανοχή στη θερμοκρασία και τις διάφορες μεταχειρίσεις. Το ποσοστό πρωτεΐνης εξαρτάται κυρίως από την ποικιλία και την αζωτούχο λίπανση.

● Χρώμα

Προτιμάται λαμπερό κίτρινο χρώμα, το οποίο δημιουργεί μια ευχάριστη εικόνα μετά το βράσιμο των ζυμαρικών.

Μικρά μυστικά για τη συγκομιδή και την αποθήκευση

Η συγκομιδή πρέπει να γίνεται την κατάλληλη περίοδο όταν οι σπόροι είναι ώριμοι με χαμηλή υγρασία <13%. Προσοχή χρειάζεται κατά τη συγκομιδή να μη σπάνε ή να ραγίζουν οι σπόροι, επειδή είναι πολύ ευαίσθητοι λόγω του υψηλού υαλώδους, ειδικά αυτοί με υψηλή περιεκτικότητα σε πρωτεΐνη.

Κανονικά το σκληρό θα πρέπει να συγκεντρώνεται σε επαγγελματικές αποθήκες αμέσως μετά τη συγκομιδή που να διασφαλίζουν καλό αερισμό και έλεγχο της θερμοκρασίας (<15°C). Τα έντομα των αποθηκών προσελκύονται από υψηλές θερμοκρασίες και υγρασία ενώ οι σπόροι μαλακώνουν σε τέτοιες συνθήκες και προσβάλλονται ευκολότερα.

Οι επεμβάσεις με εντομοκτόνες ουσίες στις αποθήκες πρέπει να μην προκαλούν επιμόλυνση του σπόρου με ανεπιθύμητα υπολείμματα πάνω από τα επιτρεπτά όρια.

Καλλιεργητική τεχνική

Αζωτούχος λίπανση

Ο στόχος του παραγωγού θα πρέπει να είναι ένα σιτάρι με πρωτεΐνη πάνω από 13% (υαλώδη πάνω από 90%), με πολύ μικρό ποσοστό από μαύρα στίγματα (<3%) και έντονο κίτρινο χρώμα. Αυτοί οι στόχοι μπορούν να επιτευχθούν εκτός των άλλων με την κατάλληλη σε ποσότητα και ιδιαίτερα το χρόνο εφαρμογή του αζώτου. Σύμφωνα με τα τελευταία δεδομένα, για παραγωγή υψηλής ποιότητας ζυμαρικών, οι αζωτούχες λιπάνσεις στο σκληρό σιτάρι θα μπορούσαν να προσδιοριστούν όπως παρακάτω:

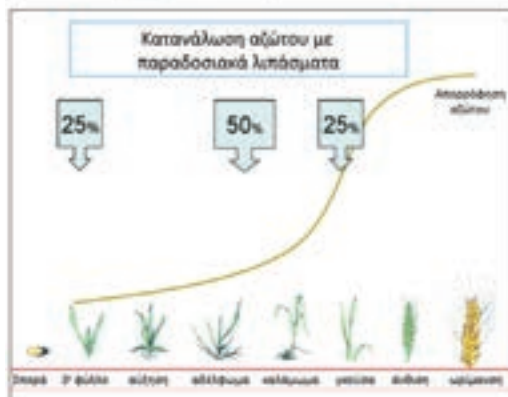
A. Οι δόσεις αζώτου εκτιμούνται σύμφωνα με την αναμενόμενη απόδοση (Πίνακας 1).

B. Το άζωτο που πιθανώς θα απομείνει στο έδαφος από την προηγούμενη καλλιέργεια μπορεί να είναι όπως στον Πίνακα 2 (εάν έχουμε λιπάνει κανονικά).

Γ. Η κατανομή των εφαρμογών αζώτου είναι πολύ σημαντική. Για άριστα αποτελέσματα προτείνονται τρεις εφαρμογές αζώτου. Στην 1η τοποθετείται το 25% του αζώτου από τη σπορά ή και έως το 3ο φύλλο, στη 2η το 50% από το τέλος του αδελφώματος έως την έναρξη του καλαμώματος, στην 3η το υπόλοιπο 25% από το 2ο γόνατο του καλαμώματος και εφόσον υπάρχει επάρκεια νερού έως και λίγο πριν το ξεστάχυασμα (στάδιο «γκούσας»). Η 3η εφαρμογή είναι πολύ σημαντική για την αύξηση της πρωτεΐνης σε ποσοστό πάνω από 13% για την παραγωγή εξαιρετικής ποιότητας. Αυτές οι λιπάνσεις προτείνονται με τη χρήση παραδοσιακών λιπασμάτων μιας και

Κόβη / σιτάρι	Αζωτο μονάδες / σιτάρι
300	9
400	12
500	15
600	18

Καλλιέργεια	Αζωτο μονάδες / σιτάρι
Τριτόνι	5
Καλλιέργεια	2
Μαδικά	8
Τριτοβάθμια	5
Ποτάμι	5

έχουν αναπτυχθεί και λιπάσματα αργής αποδόσεως ή απελευθέρωσης που έχουν άλλη συμπεριφορά. Πάντως κατά την 1η εφαρμογή προτιμούνται αμμωνιακά λιπάσματα ή ουρία με αργή δράση, ενώ στη 2η και ιδιαίτερα στην 3η λιπάσματα γρήγορης απελευθέρωσης όπως είναι τα νιτρικά. Προσοχή απαιτείται σε πολύ γόνιμα και υγρά χωράφια, να μην υπάρξει πλάγιασμα (βοηθάει και η σπαστή λίπανση).

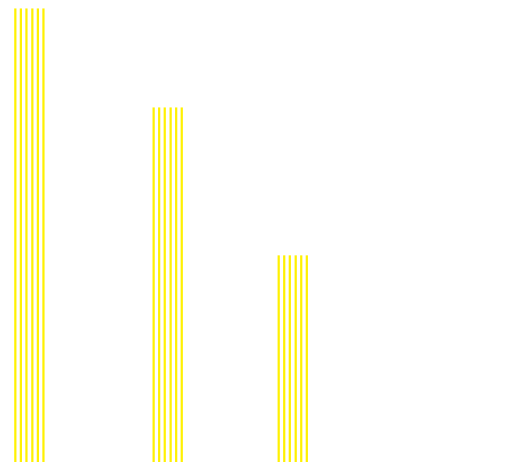
Σπόρος σποράς

Πρέπει να χρησιμοποιείται πιστοποιημένος καθαρός σπόρος χωρίς μαλακά ή κριθάρια με υψηλή ποικιλιακή καθαρότητα και υψηλή φυ-

τωτική ικανότητα >90%. Αν και οι παρούσες ποικιλίες είναι ανεκτικές σε προσβολή από άνθρακες, επικαλυπτικά μυκητοκτόνα σπόρου προσφέρουν προστασία από ασθένειες εδάφους που προκαλούν τήξεις φυταρίων.

Εποχή σποράς

Οι καλύτερες αποδόσεις παίρνονται όταν η σπορά γίνει από το Νοέμβριο (α' & β' 10 ήμερο). Η άριστη ημερομηνία σποράς εξαρτάται από την ποικιλία και τις κλιματικές συνθήκες της περιοχής. Η κρίσιμη περίοδος για το σιτάρι είναι η ανθοφορία έως και το στάδιο γεμίσματος του σπόρου. Εάν η σπο-

Περισσότερες ποικιλίες

Η σπορά δύο-τριών ποικιλιών με διαφορετικούς κύκλους είναι άριστη τακτική για μείωση του ρίσκου στη γονιμοποίηση, το γέμισμα και τη συγκομιδή.

Φαειροκαύση WPS	Βιόσος 1000 σπόρων/στρέμμα						
	44	45	46	47	48	49	50
350-σπόροι/στρέμμα	17.1	17.5	17.9	18.3	18.7	19.1	19.4
400-σπόροι/στρέμμα	19.6	20.0	20.4	20.8	21.3	21.8	22.2

ρά γίνεται πολύ νωρίς, τότε σε περιοχές με όψιμους παγετούς μπορεί να υπάρξουν ζημιές, ενώ εάν γίνει αργά τότε δεν θα έχουμε καλή γονιμοποίηση και γέμισμα από τις υψηλές θερμοκρασίες ή την έλλειψη νερού. Επίσης σε πολύ πρώιμη καλλιέργεια πιθανώς να έχουμε υποβάθμιση από βροχή κοντά στη συγκομιδή. Η σπορά δύο - τριών ποικιλιών με διαφορετικούς κύκλους είναι μια άριστη τακτική για τη μείωση του ρίσκου. Έτσι πάντα θα έχουμε σταθερή παραγωγή, μιας και είναι αδύνατον όλες οι ποικιλίες να συμπέσουν σε δύσκολες συνθήκες γονιμοποίησης, γεμίσματος σπόρου ή συγκομιδής.

Κρίσιμο το μέγεθος του σπόρου

Η ποσότητα του σπόρου εξαρτάται εκτός των άλλων και από το μέγεθος του σπόρου. Για διαφορετικές πυκνότητες 350 και 400 σπόροι ανά τετραγωνικό μέτρο υπολογίζονται και τα κιλά ανά στρέμμα. Για παράδειγμα, εάν η φυτρωτικότητα είναι τουλάχιστον 90%, το βάρος των 1.000 σπόρων της σπορομερίδας είναι 44 γρ. και η πυκνότητα είναι 400 φυτρωμένοι σπόροι τότε χρειάζεται να σπείρουμε 19,6 κιλά/στρέμμα. Προσοχή συνεπώς στο βάρος των 1.000 σπόρων της κάθε ποικιλίας για να έχουμε την άριστη πυκνότητα σποράς. Ο επιπλέον σπόρος είναι ένα κόστος και θα πρέπει να συνυπολογίζεται μαζί με τα άλλα. Η πυκνότητα σποράς είναι ένα καλό εργαλείο για να μειωθεί το ρίσκο των χαμηλών αποδόσεων. Σε υψηλή πυκνότητα τα φυτά παράγουν λιγότερα αδέρφια ενώ σε σπορές με χαμηλή πυκνότητα τα φυτά παράγουν πολλά αδέρφια. Οι χαμηλές όμως πυκνότη-

τες έχουν υψηλότερη ρυθμιστική ικανότητα στις αλλαγές των καιρικών συνθηκών. Για παράδειγμα, εάν υπάρχει έλλειψη νερού θα βγουν λιγότερα αδέρφια και τα φυτά θα είναι πιο ανεκτικά στην ξηρασία, ενώ εάν έχουμε πολλές βροχές ή άρδευση, θα βγουν πολλά αδέρφια και θα επιτευχθεί υψηλή απόδοση. Επίσης σε πιο αραιή σπορά, τα αδέρφια θα είναι πιο όψιμα, άρα και οι στάχεις θα έχουν μακρύτερη περίοδο γονιμοποίησης και γεμίσματος, άρα οι αποδόσεις θα είναι πιο σταθερές μιας και οι πιθανότητες να συμπέσουν σε άσχημες συνθήκες είναι μικρότερες. Επίσης στις αραιές σπορές, οι διαφορετικές ημερομηνίες ωρίμασης των στάξεων συνήθως δεν αποτελούν μεγάλο πρόβλημα μιας και οι ημέρες είναι λίγες και η συγκομιδή δεν καθυστερεί σημαντικά. Υψηλές πυκνότητες αποδίδουν σε υψηλοαποδοτικά χωράφια και σε όψιμες σπορές με χαμηλές θερμοκρασίες. Τέλος το βάθος σποράς είναι μια σημαντική παράμετρος επιτυχίας που παραβλέπεται. Πειραματικά δεδομένα αποδεικνύουν πως οι υψηλότερες αποδόσεις και ποιότητα επιταχύνονται όταν οι σπορές γίνονται σχετικά βαθιά, σε 3-8 εκ. Αυτό οφείλεται στο ότι το φυτό αποκτά βαθύ ριζικό σύστημα και είναι πιο ανθεκτικό στο πλάγιασμα, οπότε μπορεί να αντιδρά καλύτερα στην αζωτούχο λίπανση και να παράγει περισσότερη πρωτεΐνη. Η βαθύτερη σπορά θα πρέπει να συνοδεύεται και από σπόρο υψηλής ευρωστίας, διαφορετικά θα έχουμε αραιή φυτεία. Επίσης σε εδάφη κακής δομής με πρόβλημα κρούστας πρέπει να αποφεύγεται.

*Δόκιμου Ερευντή Ινστιτούτου Σιτηρών

Πυκνότητα

Σε υψηλή πυκνότητα τα φυτά παράγουν λιγότερα αδέρφια ενώ σε σπορές με χαμηλή πυκνότητα τα φυτά παράγουν πολλά αδέρφια.

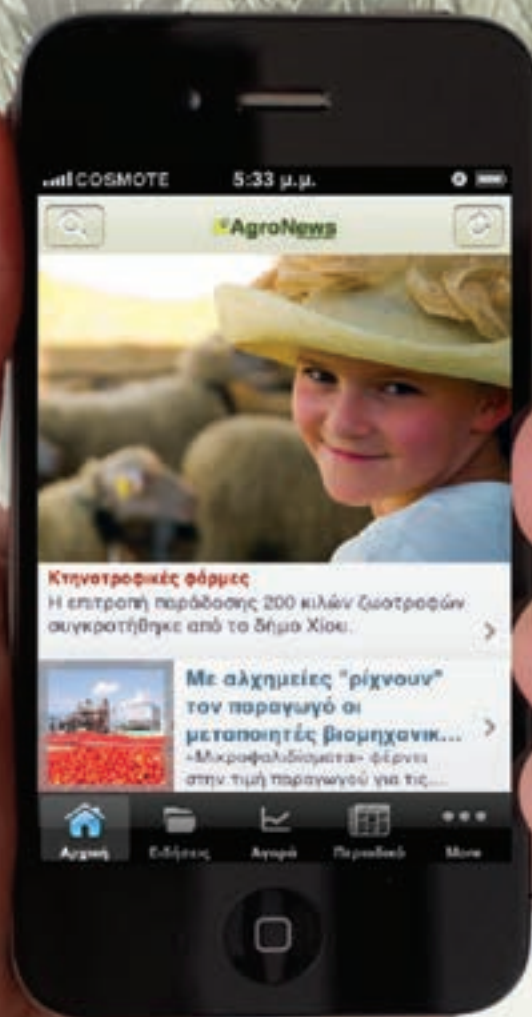
Έλεγχος ζιζανίων

Ένας καλός έλεγχος των ζιζανίων αυξάνει τις αποδόσεις και ελαχιστοποιεί την επιμόλυνση του σιμιγδαλιού με ξένες ύλες. Η χρήση των ζιζανιοκτόνων πρέπει να γίνεται με προσοχή έτσι ώστε να αποφεύγονται τοξικότητες καθώς και επιμολύνσεις του προϊόντος από μη εγκεκριμένα σκευάσματα.

AgroNews

Καλλιεργεί ιδέες

Το **agronews.gr**
στο κινητό σου!

{ Κατέβασε την εφαρμογή για iPhone από το App Store
και πέρασε στη ζώνη των ενημερωμένων! }

Το τυράκι των επιδοτήσεων και η φάκα της σιτανεπάρκειας

Εισρέουν 35 ευρώ και εκρέουν δεκαπλάσια ποσά ανά στρέμμα

Του Νίκου Δαναλάτου
Καθηγητή Γεωργίας,
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Από την εποχή που επιτεύχθη η σιτάρκεια στην Ελλάδα (1957) και μέχρι την είσοδο της χώρας στην Ε.Ε. καλλιεργούνταν περί τα 10 εκατ. στρέμματα σιταριού (8 εκατ. στρέμματα μαλακό για την παραγωγή αλεύρων και 2 εκατ. στρέμματα σκληρό για σμιγδάλι), με συνολική παραγωγή περί τα 2,6 εκατ. τόνους σπόρου που επαρκούσαν για τις εγχώριες ανάγκες διατροφής. Αυτά τα σε πολλούς βαρετά νούμερα δείχνουν ότι η χώρα μας μπορεί να επιτυγχάνει σιτάρκεια με μόνο το 25% της γεωργικής της έκτασης σε σιτηρά! Επίσης καλλιεργούνταν περί τα 4 εκατ. στρέμματα κριθαριού και βρώμης για την παραγωγή περί τους 1,5 εκατ. τόνους κτηνοτροφικής που ανέβαζαν σε υψηλά ποσοστά επάρκειας την παραγωγή κρέατος και κυρίως χοιρινού και πουλερικών (Διαγράμματα 1 & 2). Από την ένταξη της χώρας στην Ε.Ε. δόθηκαν σημαντικές επιδοτήσεις στο σκληρό σιτάρι, ώστε μέσα σε λίγα χρόνια να στραφεί εκεί η χειμερινή καλλιέργεια όπως φαίνεται καθαρά στο Διάγραμμα 1, και μάλιστα μέχρι του σημείου να έχει σχεδόν

εγκαταλειφθεί κάθε άλλη χειμερινή καλλιέργεια. Όπως προκύπτει, η περιβόητη επιδότηση των 35 ευρώ/στρέμμα σκληρού σίτου απετέλεσε επαρκές κίνητρο (στη γλώσσα του λαού «το τυράκι») για την άλωση της ελληνικής χειμερινής καλλιέργειας. Τα τελευταία μάλιστα χρόνια με την περαιτέρω αύξηση του κόστους λίπανσης και λοιπών εισροών, παρατηρείται η τάση προς την ολοσχερή εγκατάλειψη της χειμερινής καλλιέργειας, όπως παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 1, ώστε μετά το 2005 η καλλιέργεια σιτηρών να έχει πέσει κάτω και από τα 8,5 εκατ. στρέμματα δηλαδή να σημειώνει πτώση 6 εκατ. στρεμμάτων συγκριτικά με την 10ετία του 1975 και 2 εκατ. στρεμμάτων από τη δεκαετία 1995-2005. Η δραματική αύξηση της καλλιέργειας του σκληρού σίτου σε βάρος του μαλακού σίτου, ο οποίος όμως χαρακτηρίζεται από σημαντικά υψηλότερες στρεμματικές αποδόσεις, είχε ως αποτέλεσμα την πτώση της παραγωγής καρπού κατά 2 εκατ. τόνους (από 4 σε 2 εκατ. τόνους) συγκριτικά με την προ-ένταξης της χώρας στην Ε.Ε. περίοδο.

Με μόνο 25 % της γεωργικής της έκτασης καλυμμένο με σιτηρά η Ελλάδα μπορεί μέσα σε ελάχιστο χρονικό διάστημα να επιτύχει επάρκεια τροφής, κάτι που για άλλα κράτη απαιτεί ένα ποσοστό άνω του 75%

Αν υποθέσουμε ότι οι τιμές των σιτηρών στην παγκόσμια αγορά είναι περί τα 200 ευρώ ο τόνος, αυτό σημαίνει ότι οι πολιτικές αυτές επιφέρουν μείωση της ακαθάριστης προσόδου κατά 400.000.000 ευρώ ετησίως και του κέρδους παραγωγού κατά 200.000.000 ευρώ ετησίως.

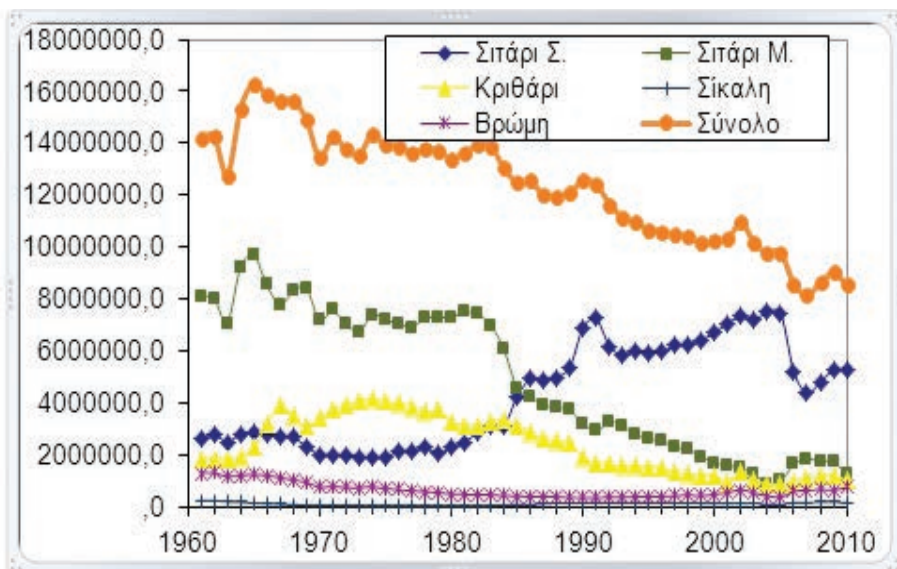
Από την άλλη πλευρά οι επιδοτήσεις του σκληρού σίτου ανέρχονται στα 35 ευρώ /στρέμμα x 5 εκατ. στρέμματα σκληρού σίτου = 180 εκατ. ευρώ που εν πολλοίς εξουδετερώνει την απώλεια εισοδήματος και διατηρεί την παρούσα χρήση γης.

Όμως με την παρούσα χρήση γης και την εγκατάλειψη της χειμερινής καλλιέργειας στο βωμό του σκληρού σιταριού έχει προ πολλού ανασταλεί η σιτάρεια της χώρας. Αυτό είναι πολύ σοβαρό μειονέκτημα που οδηγεί στις αυξημένες εισαγωγές καρπού και αλεύρων και την εξαγωγή πολύτιμου συναλλάγματος. Έτσι οι ανάγκες σίτισης του πληθυσμού που ανέρχονται περί τα 3 εκατ. τόνους θα απαιτούν εισαγωγές περί τους 1,5 εκατ. τόνους καρπού με αντίστοιχη εξαγωγή συναλλάγματος στα 300 εκατ. ευρώ ετησίως. Και δεν είναι μόνο αυτό. Η δραματική μείωση της παραγωγής κτηνοτροφικών οδηγεί στην περαιτέρω συρρίκνωση της κτηνοτροφίας. Αν θεωρήσουμε μόνο τη μείωση της αντίστοιχης κτηνοτροφικής παραγωγής κατά 1,4 εκατ. τόνους (Διάγραμμα 2) αυτό θα ισοδυναμούσε με επιπλέον 280 εκατ. ευρώ σε

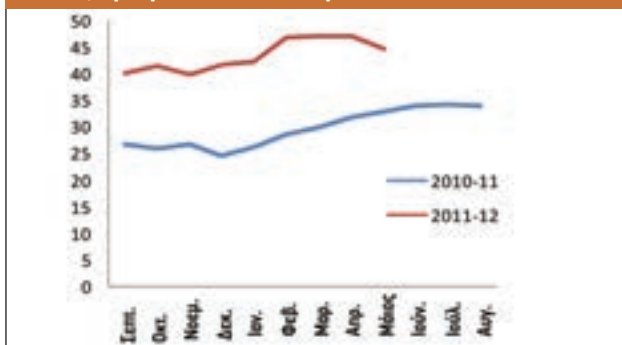
συναλλάγμα ανεβάζοντας το διαφυγόν συναλλάγμα στα 580 εκατ. ευρώ. Όμως η αλήθεια είναι πολύ πιο πικρή: Η μείωση των κτηνοτροφικών επιφέρει μείωση της παραγωγής κτηνοτροφικών προϊόντων ανεβάζοντας στα ύψη το έλλειμμα της ζωικής παραγωγής. Εφαρμόζοντας τους γενικά αποδεκτούς δείκτες ζωικής/φυτικής παραγωγής, υπολογίζεται ότι μείωση των κτηνοτροφικών κατά 1.400.000 τόνους σε σπόρο προκαλεί μείωση της ζωικής παραγωγής κατά 200.000 τόνους κρέατος και του ελλείμματος ζωικής παραγωγής άνω των 1,2 δισ. ευρώ. Έτσι η επιδότηση των 35 ευρώ στο σκληρό σιτάρι τις τελευταίες δεκαετίες αποτέλεσε το τυράκι για τη συρρίκνωση της εγχώριας ζωικής παραγωγής και της εξάρτησης από τους βόρειους κρεατο- και γαλακτο-παραγωγούς φίλους μας αυξάνοντας τις συναλλαγματικές μας διαρροές στο υπέρογκο ποσό του 1,5 δισ. ευρώ ετησίως. Με μια φράση με τις επιδοτήσεις εισρέουν 35 ευρώ ανά στρέμμα σκληρού σίτου αλλά εκρέουν δεκαπλάσια ποσά ανά στρέμμα! Και μάλιστα από μια εν πολλοίς εκμαυλισμένη παραγωγικά κοινωνία που αφέρθηκε στην απραξία, μιας και οι επιδοτήσεις μεταβλήθηκαν σε στρεμματικές και ανεξάρτητες των αποδόσεων, επιβράβευση της εγκατάλειψης! Και επειδή τίποτα δεν είναι τυχαίο, για άλλη μια φορά αποδεικνύεται αληθινή η φράση του Παπανδρέου πως "λεφτά υπάρχουν". Μόνο που τα λεφτά θα μας τα παίρνουν οι δυνατοί βόρειοι φίλοι μας στην Ε.Ε. με την πείρα στο να εκμαυλίζουν μικρότερα κράτη και τις κυβερνήσεις τους. Πρέπει να πιστέψουμε ότι η Ελλάδα είναι δυναμικά μια πλούσια χώρα. Με μόνο 25% της γεωργικής της έκτασης μπορεί μέσα σε ελάχιστο διάστημα να επιτύχει επάρκεια τροφής. Αυτό σε άλλα κράτη απαιτεί ποσοστά γεωργικής έκτασης άνω των 75% ή αποτελεί ανέφικτο όνειρο. Ακόμα και στις πλουσιότερες χώρες όπως στις ΗΠΑ με μεγάλα πλεονάσματα τροφής, το ποσοστό γεωργικής έκτασης κάτω από σιτηρά υπερβαίνει το 65%. Έτσι η μικρή αλλά ανάδελφη χώρα μας μπορεί να καλλιεργηθεί κατά το υπόλοιπο 75% και να παράγει προϊόντα ανάδελφης ποιότητας που θα τροφοδοτήσουν την ελλειμματική παγκόσμια αγορά. Τι χρειάζεται; Πολιτικούς με όραμα και πατριωτισμό και καταξιωμένους τεχνοκράτες και επιτιμήμονες, και λίγη δουλειά από όλους.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2

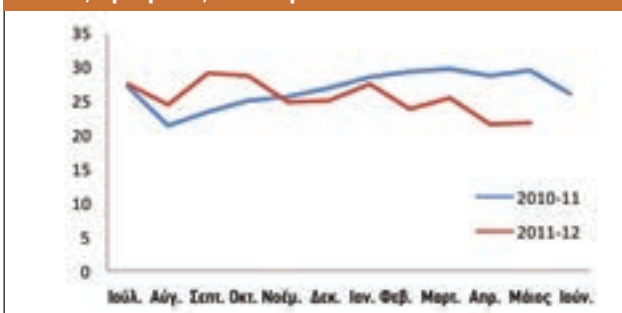
Διαχρονική πορεία έκτασης των χειμερινών σιτηρών στην Ελλάδα. (Πηγή: ΥΠΑΑΤ, 2012)

Διεθνής τιμή φασολιών σε δολάρια ανά 100 κιλά

Διεθνής τιμή φακής σε δολάρια ανά 100 κιλά

Την τελευταία τριετία υπάρχει αύξηση στις καλλιέργειες των ψυχανθών για ανθρώπινη κατανάλωση.

Του Νίκου Κατσένιου

Μηδική και όσπρια ΚΕΡΔΙΖΟΥΝ ΕΔΑΦΟΣ

Επιστροφή στα ψυχανθή για ζωοτροφή και ανθρώπινη κατανάλωση

Πιο επίκαιρο από ποτέ φαντάζει το κύμα επιστροφής των παραγωγών στην καλλιέργεια των ψυχανθών, την ώρα που οι κτηνοτρόφοι βρίσκονται σε αναζήτηση φθηνότερων εναλλακτικών ζωοτροφών. Παράλληλα, την τελευταία τριετία παρατηρείται αύξηση στις καλλιέργειες των ψυχανθών για ανθρώπινη κατανάλωση, τα οποία ανακτούν το χαμένο έδαφος των προηγούμενων δεκαετιών. Έτσι, επανέρχονται στο προσκήνιο καλλιέργειες που ήταν ξεχασμένες από τους παραγωγούς, οι οποίες έχουν χαμηλό κόστος παραγωγής και αποφέρουν ικανοποιητικό εισόδημα. Η χώρα μας, ωστόσο, παραμένει ελλειμματική σε ζωοτροφές, με αποτέλεσμα να αυξάνεται το κόστος λειτουργίας των κτηνοτροφικών μονάδων και μάλιστα σε περιόδους παγκόσμιας έλλειψης στην προσφορά, όπως αυτή που διανύουμε, να μειώνει σημαντικά τα περιθώρια

βιωσιμότητας των εκμεταλλεύσεων. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός πως κατά τη διάρκεια του περασμένου χειμώνα, όπου σημειώθηκαν εξαιρετικά χαμηλές θερμοκρασίες, οι τιμές της μηδικής εκτοξεύτηκαν στα υψηλά επίπεδα των 27-28 λεπτών το κιλό. Ακόμα και τώρα όμως, η διεθνής άνοδος στην τιμή του καλαμποκιού έχει προκαλέσει αύξηση στη ζήτηση των εναλλακτικών ζωοτροφών με αποτέλεσμα οι τιμές του σανού και των σπόρων των ψυχανθών να κινούνται ανοδικά. Στα κτηνοτροφικά ψυχανθή, όπως το μπιζέλι, το ρεβίθι, το κουκί και ο βίκος, το κόστος καλλιέργειας είναι ιδιαίτερα χαμηλό, αφού δεν απαιτείται λίπανση και οι αποδόσεις φτάνουν κατά μέσο όρο στα 150-250 κιλά το στρέμμα. Οι τιμές που πωλείται ο σπόρος διαμορφώνονται στα 35 λεπτά το κιλό και παρουσιάζουν ανοδικές τάσεις, ενώ για το σανό η τιμή βρίσκεται στα 12 λεπτά το κιλό, με τις αποδόσεις να ποικίλουν ανάλογα με την καλλιέργεια.

” Η «ταπεινή»
μυδική είναι
περιζήτητη και οι
κτηνοτρόφοι είναι
έτοιμοι να πληρώσουν
υπερδιπλάσιες τιμές
για να αγοράσουν σανό

Ρεβίθια

Αυξημένη ζήτηση παρατηρείται όμως και στην αγορά των οσπρίων, με τις εισαγωγές να έχουν περιοριστεί εξαιτίας της μειωμένης ρευστότητας των εμπόρων και τους Έλληνες καταναλωτές να αναζητούν ντόπιο προϊόν. Προς αυτή την κατεύθυνση έχει οδηγήσει και η γενικότερη ανοδική τάση στις διεθνείς τιμές των οσπρίων που έχει γίνει ιδιαίτερα αισθητή στα ρεβίθια, καθώς και η υποχώρηση του ευρώ το προηγούμενο διάστημα που δεν ευνοούσε τις εισαγωγές. Η φετινή παραγωγή ρεβιθίου έγινε ανάρπαστη από τους εμπόρους, αφού οι υψηλές διεθνείς τιμές έχουν βελτιώσει σημαντικά την απορρόφηση στην εγχώρια αγορά. Στον Καναδά οι τιμές διατηρούνται για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά σε υψηλά επίπεδα, με αποτέλεσμα τη σημαντική αύξηση της ανταγωνιστικότητας για το εγ-

χώριο προϊόν. Οι τιμές που πλήρωσαν οι δύο μεγάλες εταιρείες του χώρου διαμορφώθηκαν στα 1-1,20 ευρώ το κιλό, ενώ οι έμποροι εξαιτίας της υψηλής ζήτησης πλήρωσαν ελαφρά υψηλότερα. Οι αποδόσεις στην περιοχή των Φαρσάλων ήταν ελαφρά μειωμένες, αφού από τα 150 κιλά το στρέμμα πέρυσι, υποχώρησαν στα 120 κιλά το στρέμμα.

Φακές

Όσον αφορά τις φακές, οι βροχοπτώσεις της άνοιξης φαίνεται πως προκάλεσαν προβλήματα στην παραγωγή, αφού σημειώνονται μεγάλες διακυμάνσεις στην ποιότητα. Πάντως, οι τιμές που προσφέρουν οι μεγάλες εταιρείες διαμορφώνονται στα 80-85 λεπτά το κιλό, χαμηλότερα κατά 20 λεπτά σε σύγκριση με τις περσινές. Μεμονωμένες αγορές στα επίπεδα του 1,10 ευρώ το κιλό έχουν πραγματοποιηθεί μόνο σε μικρές ποσότητες.

Φασόλια

Στα κοινά φασόλια οι αποδόσεις είναι πολύ χαμηλές φέτος στην περιοχή της Φλώρινας, με αποτέλεσμα οι τιμές να διαμορφώνονται τουλάχιστον στα περσινά επίπεδα των 1,50 ευρώ το κιλό. Δεν συμβαίνει το ίδιο όμως και στο θεσσαλικό κάμπο, όπου οι τιμές βρίσκονται στα 1-1,30 ευρώ το κιλό. Μειωμένη είναι και η παραγωγή για τα φασόλια-γίγαντες με τις τιμές να διαμορφώνονται στα 2,30-2,50 ευρώ το κιλό.

Αύξηση 150% μέσα σε ένα έτος στο σανό μυδικής

Ενδεικτικές είναι οι εξελίξεις στην αγορά της σημαντικότερης σιτοδοτικής καλλιέργειας παγκοσμίως, της μυδικής. Σε πρόσφατη δημοπρασία που πραγματοποιήθηκε στην περιοχή της Αιόβας των ΗΠΑ, η τιμή του σανού μυδικής έφτασε στα 300 δολάρια ο τόνος, δηλαδή 150% υψηλότερα από την αντίστοιχη τιμή τον Αύγουστο του 2011.

Έτσι η «ταπεινή» μυδική έχει εξελιχθεί πλέον σε περιζήτητο αγροτικό εμπόρευμα, αφού οι κτηνοτρόφοι είναι έτοιμοι να πληρώσουν υπερδιπλάσιες τιμές, για να αποκτήσουν μυδική ακόμα και από μακρινές αποστάσεις.

Στη χώρα μας οι πρώτες συμφωνίες για τη μυδική νέας κοπής πραγματοποιήθηκαν στα επίπεδα των 14 λεπτών το κιλό, ενώ στη συνέχεια ακολούθησαν ανοδικές τάσεις μέχρι και τα 17 λεπτά το κιλό.

Του Πέτρου Αλεξανδρή

Τα ψυχανθή μπορούν να θρέψουν εμάς και τα ζώα μας

Πρόγραμμα για ενίσχυση της καλλιέργειας
μέσω του Π.Α.Α. «Αλέξανδρος Μπαλτατζής»

Τη στήριξη της καλλιέργειας των ψυχανθών για την παραγωγή ζωοτροφών, όπως γινόταν παλαιότερα με τα ενεργειακά φυτά, ζήτησε η Ελλάδα στο Συμβούλιο Υπουργών Γεωργίας, που πραγματοποιήθηκε στις 24 Σεπτεμβρίου. Σύμφωνα με το υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης, «η αύξηση της καλλιέργειας ψυχανθών, που περνά μέσα από την αναμόρφωση και της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, καθώς θα μπορούσε να μπει στο λεγόμενο «πρασίνισμα», ενισχύει την ανεξάρτηση της χώρας από τις εισαγωγές ζωοτροφών. Με τη νέα ΚΑΠ, το 2014, θα μπορούν να υπάρξουν και κίνητρα για την καλλιέργεια κτηνοτροφικών φυτών».

Σε αυτό το κλίμα πραγματοποιήθηκε και η πρόσφατη «ακρόαση» του υπουργού, Αθανάσιου Τσαυτάρη, από την Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου της Βουλής στις 12 Σεπτεμβρίου.

Ο κ. Τσαυτάρης έχει ετοιμάσει και την ελληνική θέση για ενίσχυση της κτηνοτροφίας, όχι μόνο άμεσα, αλλά και με ορίζοντα την εφαρμογή της νέας ΚΑΠ, την επταετία 2014-2020.

Συγκεκριμένα, επέμεινε στην άμεση εφαρμογή της αμειψισποράς ως «πράσινο» μέτρο και

πρότεινε «να βάλουμε στα ξερικά μας χωράφια όσπρια ή ψυχανθή για κτηνοτροφές». Επιπλέον, επανέφερε για πολλοστή φορά το θέμα της σωστής διαχείρισης βοσκοτόπων, που «θα φέρει στην ελληνική γεωργία πόρους περίπου 4,5 δισ. ευρώ», αλλιώς «θα έχουμε πρόστιμα και από τους

βοσκοτόπους», ανέφερε.

Αναλυτικά, για την αντιμετώπιση των υψηλών τιμών στις ζωοτροφές, ο κ. Τσαυτάρης ανέφερε τα εξής: «Έχουμε ζητήσει από την Ε.Ε. να αξιοποιηθεί ο μηχανισμός De minimis που προσπαθεί να βοηθήσει σε ακραίες καταστάσεις, όπως είναι η σημερινή συγκυρία με τις ζωοτροφές. Η Ευρώπη δέχτηκε να συζητηθεί την 24η Σεπτεμβρίου στο τακτικό Συμβούλιο στις Βρυξέλλες. Παράλληλα, ζητήσαμε να γίνει αλλαγή του προγραμματικού πλαισίου, ώστε, όπως είχε γίνει στο παρελθόν ειδική δράση για τις ενεργειακές καλλιέργειες, να γίνει τώρα ειδική δράση για τα ψυχανθή, δηλαδή, τα όσπρια και τα κτηνοτροφικά φυτά, προκειμένου νομιμότερα να αντιμετωπίσουμε τις διεθνείς εξελίξεις και

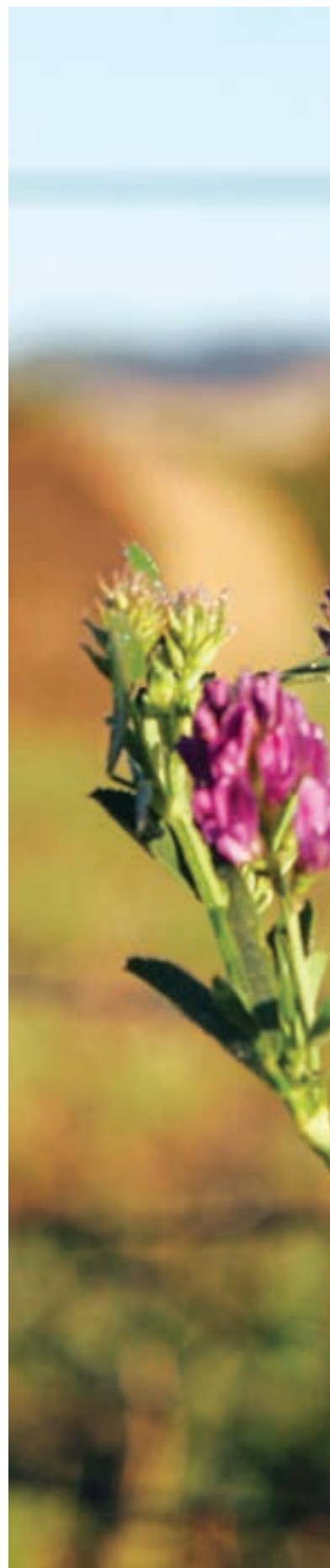
την υπερβολική αύξηση ιδιαίτερα των τιμών της σόγιας, όπου βλέπουμε ότι είναι η κύρια λευκωματούχος τροφή για την κτηνοτροφία μας».

Εφόσον περάσει αυτό το αίτημα, ο κ. Τσαυτάρης είναι αισιόδοξος ότι «οι καλλιεργητές, τις πρώτες μέρες του Οκτώβρη θα αποφασίσουν αν θα βάλουν κτηνοτροφικά φυτά για να τα συγκομίσουμε του χρόνου τέτοιο καιρό. Άρα, παρά το ότι είναι ένα μέτρο που δεν θα αποδώσει αύριο το πρωί, θα μας θωρακίσει καλύτερα σε ό,τι αφορά τις ζωοτροφές και σε δεύτερο βαθμό ό,τι αφορά τα όσπρια στο δικό μας τραπέζι έναντι όλων αυτών των σκαμπανεβασμάτων των διεθνών εξελίξεων».

Τι είχε πει τον Ιούλιο

Το «μυστικό» στο νέο μοντέλο γεωργίας που προωθεί η πολιτική Τσαυτάρη θα είναι η αμειψισπορά, με εκτεταμένη καλλιέργεια των ψυχανθών, έτσι ώστε με αυξημένες αποδόσεις, υψηλή ποιότητα προϊόντων και δυναμική είσοδο στον τομέα των βιολογικών να μπορούν γίνουν «σήμα κατατεθέν» για ολόκληρο τον κόσμο.

Κυρίαρχο ζητούμενο θα είναι η προσφορά μεγάλης γκάμας ποιοτικών προϊόντων, τα οποία

Κυρίως πιάτο τα όσπρια στο ελληνικό τραπέζι

Στην κορυφή της πολιτικής του ατζέντας έχει βάλει ο υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης, Αθανάσιος Τσαυτάρης, τα όσπρια και εξηγεί: «Τα ψυχανθή μας εξαφανίστηκαν μαζί με την κτηνοτροφία. Μόνη σχεδόν λευκωματούχος τροφή και ζωοτροφή έγινε το εισαγόμενο ψυχανθές, η σόγια. Η Ελλάδα, μια χώρα που θέλει να λέγεται «γεωργική» κατανάλωσε 11.800 τόνους φακές εκ των οποίων οι 11.200 ήταν εισαγόμενοι! Επ' αυτού η πολιτική ηγεσία του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης συμφωνεί με την προσπάθεια και άλλων φορέων, οργανώσεων κ.λπ. για την ενίσχυση των ψυχανθών αλλά και για την επανεξισορρόπηση της διατροφής βάζοντας πάλι τα όσπρια, ως ουσιώδες στοιχείο της Μεσογειακής Διατροφής». Βέβαια, το ζητούμενο κατά τον κ. Τσαυτάρη είναι η Μεσογειακή Διατροφή να υποστηρίζεται ταυτόχρονα και τα προϊόντα της ελληνικής γης και όχι μόνο τη φακή, τα φασόλια κ.ά. από τον Καναδά ή την Τουρκία.

Βασικό
ζητούμενο
είναι η
προσφορά
μεγάλης
γκάμας
ποιοτικών
προϊόντων,
τα οποία θα
παράγο-
νται με
λιγότερες
εισροές.

” Για χιλιάδες
χρόνια στα ξηρικά
χωράφια πολύ ορθά
εναλλάσσονταν
καλλιέργειες
σιτηρών και
ψυχανθών

θα παράγονται με λιγότερες εισροές, άρα και με μικρότερο κόστος, ενώ θα ενσωματώνουν υψηλή προστιθέμενη αξία.

Το στοιχείο που τίθεται πλέον είναι πώς θα αρθούν οι στρεβλώσεις που έφεραν λανθασμένες πολιτικές και προτεραιότητες σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο όπως, για παράδειγμα, το καθεστώς των επιδοτήσεων ειδικά στα ξηρικά μη αρδευόμενα χωράφια που είναι και τα περισσότερα (70% των χωραφιών), καθιστώντας ελλειμματική την παραγωγή σε προϊόντα όπως τα όσπρια, και τα ψυχανθί για ζωτροφές με εμφανείς τις επιπτώσεις στην κτηνοτροφία.

Όπως τονίζει ο υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης, όσοι αντιτάχθηκαν στο μέτρο αυτό, συμπεριλαμβανομένου και του ιδίου, όχι μόνο δεν εισακούστηκαν αλλά και χλευάστηκαν.

«Δεν διαφωνήσαμε με τις επιδοτήσεις των σιτηρών, ίσα ίσα υποστηρίζαμε τις επιδοτήσεις σιτη-

ρών και ψυχανθών στα ξηρικά, με μόνη προϋπόθεση να μη δίδονται αν στο ίδιο χωράφι είχε την ίδια καλλιέργεια τα προηγούμενα δύο χρόνια», σημειώνει ο κ. Τσαυτάρης.

Για χιλιάδες χρόνια στα ξηρικά -μη αρδευόμενα - χωράφια πολύ ορθά εναλλάσσονταν καλλιέργειες σιτηρών και ψυχανθών: βίκοι, φασόλια, φακές, λαθούρια, τριφύλλια, ή και δευτερευόντως και καπνός, διασφαλίζοντας τροφές για τον άνθρωπο και ζωτροφές για την κτηνοτροφία. Εξάλλου, τα όσπρια ήταν κύριο συστατικό της ελληνικής διατροφής.

Ωστόσο, οι επιδοτήσεις για παράδειγμα μόνο των σιτηρών στα ελληνικά ξηρικά χωράφια, οδήγησαν στη μονοκαλλιέργεια αποκλειστικά σχεδόν σιτηρών, με όλες τις δυσάρεστες συνέπειες της μονοκαλλιέργειας.

Βοσκότοποι

Μεγάλη βοήθεια στο πρόβλημα της αντιμετώπισης των ακριβών ζωτροφών, μπορεί να δώσει η διαχείριση των βοσκοτόπων με τρόπο που να αποδίδει τα μέγιστα για τον παραγωγό, χωρίς να κοστίζει υπερβολικά σε εργασία και εφόδια.

Ο υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης Αθ. Τσαυτάρης είπε σχετικά, στις 12 Σεπτεμβρίου στη Βουλή:

«Θα πρέπει να βρούμε έναν τρόπο να διαχειριστούμε αυτόν τον πόρο αειφόρα και με τρόπο που δεν θα έχει περιθώρια παρερμηνειών ή δυσλειτουργιών ή καταχρήσεων των χρημάτων, όπως απαιτεί η Ε.Ε. Είναι ένας πόρος που θα φέρει στη γεωργία μας περίπου 4,5 δισ. χρήματα. Δυστυχώς όλοι γνωρίζετε ότι έχουμε αρκετές συναρμοδιότητες, όπως π.χ. το γεγονός ότι δεν προχωράει η ψηφιοποίηση αυτής της ιστορίας από την πλευρά του Υπουργείου Περιβάλλοντος, ενώ εμείς προχωρούμε την ψηφιοποίησή τους μέσα στα πλαίσια του Ο.Π.Ε.Κ.Ε.Π.Ε.. Θα ήθελα να σας αναφέρω ότι αυτό είναι κάτι που είναι υποχρέωσή μας ούτως ή άλλως. Μας βάζουν αυστηρά όρια, πρέπει να κινηθούμε γρήγορα ως προς τη διαδικασία αυτή. Γιατί αλλιώς θα έχουμε πρόστιμα και από τους βοσκοτόπους στην κτηνοτροφία μας».

Η ελλειμματική παραγωγή σε ψυχανθί έχει σοβαρές επιπτώσεις στην κτηνοτροφία.

Η εισαγόμενη σόγια είναι η κυρίαρχη λευκωματούχος ζωτοτροφή.

Ως επιλέξιμες συμπληρωματικές καλλιέργειες ψυχανθών μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα εξής: Βίκος, ρόβη, τριφύλλι, μηδική, κτηνοτροφικά κουκιά, πίσσα, λαθούρι, λούπινα.

Τι υποχρεώσεις περιλαμβάνει η πολλαπλή συμμόρφωση

Εκτός από τη χρηστή διαχείριση των υδάτων και την προστασία του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα, η πολλαπλή συμμόρφωση ορίζει τα εξής για τον κάθε αγρότη που λαμβάνει κοινοτικές ενισχύσεις:

1. Να μεριμνά ώστε στα αγροτεμάχια που βρίσκονται σε εδάφη με κλίση άνω του 10%, να υπάρχει φυτική κάλυψη κατά την περίοδο των βροχοπτώσεων, μέχρι την προετοιμασία του εδάφους για την επόμενη σοδιά, ανάλογα με την καλλιέργεια.

2. Σε αγροτεμάχια με κλίση πάνω από 10% που κινδυνεύουν από διάβρωση, η άροση

πρέπει να γίνεται κατά τις ισοϋψείς ή διαγώνια ή εναλλακτικά να δημιουργούνται σταθερές ακαλλιέργητες λωρίδες ως ζώνες ανάσχεσης, σε αποστάσεις ανάλογες με τις εδαφικές ιδιότητες και την κλίση. Επίσης η άρδευση να μη γίνεται με την μέθοδο της κατάκλυσης.

3. Να μην καταστρέφει τις αναβαθμιδές, τις ξερολιθιές, τα αναχώματα και τα φυσικά πρανή στα όρια των αγροτεμαχίων.

4. Εφόσον στην εκμετάλλευσή υπάρχουν αρόσιμες εκτάσεις ο γεωργός οφείλει σε αυτές να εφαρμόζει αμειψισπορά με έναν από τους παρακάτω τρόπους:

A. Να καλλιεργεί και να ενσωματώνει στο έδαφος χειμερινά ψυχανθή, συμπληρωματικά προς την εαρινή καλλιέργεια, στο 20% της αρόσιμης έκτασης της εκμετάλλευσής κατ' έτος. Ως επιλέξιμες συμπληρωματικές καλλιέργειες ψυχανθών μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα εξής: βίκος, ρόβη, τριφύλλι, μηδική, κτηνοτροφικά κουκιά, πίσσα, λαθούρι, λούπινα. Σε αγροτεμάχια στα οποία έχει καλλιεργηθεί ψυχανθές ως κύρια καλλιέργεια δεν απαιτείται συμπληρωματική καλλιέργεια.

B. Να καλλιεργεί ετησίως τουλάχιστον τρεις διαφορετικές (ομάδες) καλλιέργειες στην εκμετάλλευσή του.

Ο γεωργός απαλλάσσεται της υποχρέωσης αμειψισποράς εφόσον αποδείξει με ατομική ή συλλογική ανάλυση εδάφους ότι το έδαφος του αγροτεμαχίου περιέχει 3% κατ' ελάχιστο οργανική ουσία.

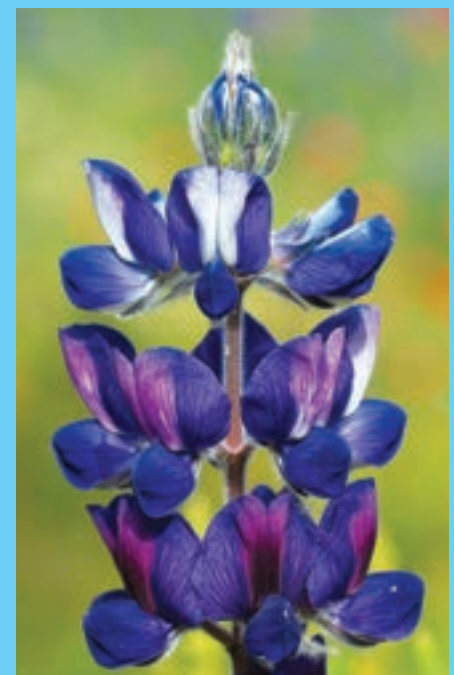
Η επίμαχη διάταξη

Η διάταξη που αφορά τα ψυχανθή είναι η παράγραφος 4 του άρθρου 3 της ΚΥΑ που αφορά την πολλαπλή συμμόρφωση, ΦΕΚ 509 Β'/23 Απριλίου 2010 και έχει όπως παρακάτω: «Εφόσον στην εκμετάλλευσή υπάρχουν αρόσιμες εκτάσεις ο γεωργός οφείλει να σε αυτές να εφαρμόζει αμειψισπορά με ένα από τους παρακάτω τρόπους:

A. Να καλλιεργεί και να ενσωματώνει στο έδαφος χειμερινά ψυχανθή, συμπληρωματικά προς την εαρινή καλλιέργεια, στο 20% της αρόσιμης έκτασης της εκμετάλλευσής κατ' έτος. Ως επιλέξιμες συμπληρωματικές καλλιέργειες ψυχανθών μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα εξής: βίκος, ρόβη, τριφύλλι, μηδική, κτηνοτροφικά κουκιά, πίσσα, λαθούρι, λούπινα. Σε αγροτεμάχια στα οποία έχει καλλιεργηθεί ψυχανθές ως κύρια καλλιέργεια δεν απαιτείται συμπληρωματική καλλιέργεια.

B. Να καλλιεργεί ετησίως τουλάχιστον τρεις διαφορετικές (ομάδες) καλλιέργειες στην εκμετάλλευσή του.

Ο γεωργός απαλλάσσεται της υποχρέωσης αμειψισποράς εφόσον αποδείξει με ατομική ή συλλογική ανάλυση εδάφους ότι το έδαφος του αγροτεμαχίου περιέχει 3% κατ' ελάχιστο οργανική ουσία».

Η αμειψισπορά μπορεί να εφαρμοστεί με 3 τρόπους.

” Οι προϋποθέσεις της πολλαπλής συμμόρφωσης υποχρεωτικές για την Ευρώπη από το 2010

Του Νίκου Κατσένιου

Το «κρέας» του φτωχού τα υπερπρωτεϊνούχα ψυχανθή

Τα ψυχανθή καλλιεργούνται για παραγωγή ξηρού χόρτου (σανός), σπόρου για την κτηνοτροφία και σπόρου για ανθρώπινη κατανάλωση (όσπρια). Τα σπουδαιότερα ψυχανθή που καλλιεργούνται για παραγωγή σανού, αλλά και για άλλες χρήσεις (χλωρή νομή, ενσίρωση, βόσκηση), είναι η μηδική, ο βίκος και τα τριφύλλια, ενώ τα πιο σημαντικά ψυχανθή που καλλιεργούνται για το σπόρο τους, που χρησιμοποιούνται στη συνέχεια από την κτηνοτροφία, είναι τα μπιζέλια, τα κτηνοτροφικά κουκιά, τα λούπινα και η σόγια, σπόροι με υψηλή περιεκτικότητα σε πρωτεΐνες. Τέλος τα ψυχανθή που καλλιεργούνται για ανθρώπινη κατανάλωση, είναι τα όσπρια και πιο συγκεκριμένα τα φασόλια, ρεβίθια, φακές, κουκιά, λαθούρι και μπιζέλια. Τα όσπρια προμηθεύουν στον άνθρωπο τις ίδιες περίπου θερμίδες που προμηθεύει μία ίση ποσότητα σιτηρών. Είναι τροφές πλούσιες σε υδατάνθρακες (κυρίως άμυλο) και πρωτεΐνες (17-30%), φτωχές σε λάδι (1-2%) και πλούσιες σε σίδηρο και ασβέστιο. Αποτελούν την κύρια πηγή πρωτεϊνών του πληθυσμού των αναπτυσσόμενων περιοχών της γης και σε πολλές από αυτές ονομάζονται του «φτωχού το κρέας».

Βίκος

Είναι ένα από τα σπουδαιότερα καλλιεργούμενα φθινοπωρινά κτηνοτροφικά ψυχανθή, γιατί προσαρμόζεται ευρύτερα στα διάφορα οικολογικά περιβάλλοντα της χώρας μας, αλλά και γιατί αναμφισβήτητα είναι από τα πιο κατάλληλα φυτά για την εφαρμογή της απαραίτητης αμειψισποράς και για ξερικά χωράφια που έχουν εξαντληθεί από τη συνεχόμενη μονοκαλλιέργεια των σιτηρών. Είναι φυτό σανοδοτικό και καρποδοτικό και αποτελεί άριστη ζωοτροφή. Καλλιεργείται ακόμα για βόσκηση και για χλωρή λίπανση.

Συγκαλλιέργεια: Ως καταλληλότερα φυτά για τη στήριξη του βίκου θεωρούνται τα μικρά κτηνοτροφικά σιτηρά (κριθάρι και βρώμη). Έτσι για τις πρώιμες ποικιλίες βίκου πρέπει να προτιμάται το κριθάρι. Για όψιμες ποικιλίες βίκου προτιμάται η συγκαλλιέργεια με βρώμη. Στα γόνιμα εδάφη όπου ο βίκος αναπτύσσεται ικανοποιητικά το ποσοστό του προς σπορά σπόρου κριθαριού ή βρώμης που συμμετέχει στο μείγμα μπορεί να είναι 30-40% (το υπόλοιπο 60-70% είναι βίκος). Στα φτωχά εδάφη, όπου το σιτηρό και ιδιαίτερα το κριθάρι είναι ισχυρός ανταγωνιστής για το βίκو, το ποσοστό σπόρου

ΟΣΠΡΙΑ - ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΑ

	Έκταση σε εκτάρια	
	2010	2011
Φασόλια		
Γίγαντες		1.367
Μικρόσπερμα		295
Μεσόσπερμα		990
Ξερά Διάφορα		104
Σύνολο	6.131	2.756
Φακές	5.185	5.272
Σόργο		981
Τριφύλλι σανός		29.000
Μηδική σανός		
Ξηρά νομή		46.500
Χλωρά νομή		6.876
Ρεβίθια	3.711	3.308
Μπιζέλια ζωοτροφών	2.924	1.827
Βίκος καρπός	7.753	7.186
Τριπκάλε	400	324
Κουκιά καρπός	149	70
Κεχρί	22	17
Ρόβη	17	22
Κουκιά Ξερά - Ζωοτροφές	469	308
Γλυκά λούπινα - Ζωοτροφές	14,6	13,2

Πηγή: ΟΠΕΚΕΠΕ

ΕΥΚΟΛΗ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΣΕ ΞΕΡΙΚΑ ΧΩΡΑΦΙΑ

ΒΙΚΟΣ

Ο βίκος προσαρμόζεται εύκολα στα διάφορα οικολογικά περιβάλλοντα της χώρας και θεωρείται από τα πιο κατάλληλα φυτά για την εφαρμογή της απαραίτητης αμειψισποράς και για εξαντλημένα ξερικά χωράφια.

ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΟ ΜΠΙΖΕΛΙ

Το κτηνοτροφικό μπιζέλι μπορεί να αντέξει σε χαμηλές θερμοκρασίες μέχρι και -16 βαθμούς C, είναι όμως ευαίσθητο στις υψηλές θερμοκρασίες της άνοιξης, κατά την περίοδο της άνθησης.

ΡΕΒΙΘΙ

Το ρεβίθι μπορεί να καλλιεργηθεί σε ποικιλία εδαφών από τα ελαφρά αμμόδη μέχρι και τα αργιλώδη, ενώ τα εδάφη δεν πρέπει να νεροκρατούν. Γενικά, είναι ευαίσθητο καλλιέργεια στα αλκαλικά εδάφη.

του σιτηρού πρέπει να είναι χαμηλότερο (15-20 %).

Συγκομιδή: Η συγκομιδή του βίκου για σανό πραγματοποιείται όταν οι πράσινοι ακόμα σπόροι των περισσότερων λοβών πιεζόμενοι ανάμεσα στον αντίχειρα και στο δείκτη δεν βγάζουν πια υγρό. Αν η συγκομιδή γίνει στην έναρξη της άνθησης, τότε παίρνουμε σανό άριστης ποιότητας, αλλά σε μικρή ποσότητα ενώ αν γίνει στην έναρξη της ωρίμανσης ο σανός είναι κακής ποιότητας και σε μικρή πάλι ποσότητα εξαιτίας απωλειών φύλλων που αποξηραίνονται. Αναφορικά με τις καρποδοτικές καλλιέργειες η εποχή συγκομιδής είναι φανερό ότι καθορίζεται εύκολα από τη φυσιολογική ωρίμανση του φυτού. Πιο συγκεκριμένα, οι περισσότεροι λοβοί έχουν αφήσει πια το πράσινο χρώμα και παίρνουν τη γνωστή αχυρένια αλλά όχι ηλιοκαμένη απόχρωση. Η κοπή του προοριζόμενου για καρπό βίκου γίνεται με ειδικό μαχαίρι (βικομάχαχο) και μετά την ξήρανση ο αλωνισμός γίνεται με αλωνιστική σίτου, η οποία είναι εφοδιασμένη με ειδικό εξάρτημα συλλογής (pick up) και στην οποία τοποθετούνται ειδικά κόσκινα ενώ ρυθμίζεται και η απόσταση του τυμπάνου από το αντιτύπανο.

Κτηνοτροφικό μπιζέλι

Το κτηνοτροφικό μπιζέλι είναι φυτό αναντικατάστατο για τις βόρειες περιοχές και τις ορεινές περιοχές της υπόλοιπης Ελλάδας, όπου οι χαμηλές θερμοκρασίες του χειμώνα δεν επιτρέπουν την ανάπτυξη άλλων ετήσιων ψυχανθών. Μπορεί να αντέξει μέχρι και -16° C. Είναι όμως φυτό ευαίσθητο στις υψηλές θερμοκρασίες της άνοιξης, κατά την περίοδο της άνθησης, οπότε δεν γονιμοποιούνται τα άνθη με αποτέλεσμα τη μείωση της απόδοσης σε καρπό. Όσον αφορά τα εδάφη τα πλέον κατάλληλα είναι τα γόνιμα αργιλλοπηλώδη με καλή στράγγισση.

Σπορά: Η σπορά γίνεται με τη συννηθισμένη σπαρτική των σιτηρών με συνεχή σπορά επί της γραμμής και αποστάσεις 18-25 εκατ. μεταξύ των γραμμών. Εδάφη πλούσια σε ασβέστιο είναι ευνοϊκά, πιθανόν όμως σε τέτοια εδάφη να εμφανιστούν συμπτώματα τροφопενίας σιδήρου. Στην έλλειψη στοιχείου είναι ιδιαίτερα ευαίσθητο το μπιζέλι και η καλλιέργειά του είναι προβληματική σε εδάφη όπου το pH είναι μεγαλύτερο από το 7. Το φυτό επίσης δεν αντέχει σε pH κάτω του 5,6. Η ποσότητα σπόρου που χρησιμοποιείται ανά στρέμμα είναι 15-16 κιλά για καρποδοτική καλλιέργεια και 17-18 κιλά για σανοδοτική καλλιέργεια.

Λίπανση: Σε ό,τι αφορά τη λίπανση, το στοιχείο που είναι απαραίτητο είναι ο φώσφορος με ποσότητα 6-8 κιλά/ στρέμμα. Οι αποδόσεις σε σανό ανέρχονται στα 2.000 - 2.500 κιλά ανά στρέμμα και σε καρπό 300-400 κιλά ανά στρέμμα. Η σπορά του μπιζελιού στις βόρειες και κρύες περιοχές γίνεται την άνοιξη, ενώ στις νότιες και θερμές το φθινόπωρο. Η ελάχιστη θερμοκρασία φυτρώματος είναι γύρω στους 5° C. Οι αποστάσεις των γραμμών κυμαίνονται από 20-40 εκατοστά ανάλογα με την ποικιλία. Το κτηνοτροφικό μπιζέλι είναι φυτό ευαίσθητο στις υψηλές θερμοκρασίες και γι' αυτό καλλιεργείται στις δροσερές περιοχές. Οι υψηλές θερμοκρασίες είναι βλαβερές κυρίως κατά την εποχή της άνθησης και του σχηματισμού των λοβών.

ΚΟΥΚΙ

Τα κουκιά καλλιεργούνται κατά κύριο λόγο για τη διατροφή των ζώων, και αυτό γιατί αποτελούν πλούσια πρωτεϊνούχα τροφή με περιεκτικότητα σε πρωτεΐνη από 26 μέχρι και 34%.

ΜΗΔΙΚΗ

Τα τελευταία χρόνια εξαπλώνεται διαρκώς η βιολογική καλλιέργεια της μηδικής, προς κάλυψη των αναγκών των βιολογικά εκτρεφόμενων ζώων, ο αριθμός των οποίων συνεχώς αυξάνεται.

Ρεβίθι

Η σπορά του ρεβιθιού παλαιότερα γινόταν μόνο την άνοιξη (από 15 Φεβρουαρίου έως 15 Μαρτίου). Σήμερα με τη δημιουργία νέων μικρόσπερων ποικιλιών ανθεκτικών στις χαμηλές θερμοκρασίες (μέχρι -10° C) κτηνοτροφικού ρεβιθιού η σπορά μπορεί να γίνει από το φθινόπωρο. Ένα βαθύ όργωμα και δισκοβάρνισμα είναι αρκετά για να γίνει η εγκατάσταση της καλλιέργειας του ρεβιθιού. Η λίπανση γίνεται με 6-7 μονάδες φωσφόρου. Άζωτο δεν συνιστάται να εφαρμόζεται πριν των περιπτώσεων εκείνων όπου διαπιστώνεται παντελής έλλειψη αζωτοβακτηρίων στο έδαφος. Επίσης, δεν συνιστάται να προστίθεται Κ στο έδαφος πριν των περιπτώσεων των πολύ αμμωνών και φτωχών σε κάλιο εδαφών.

Η χρησιμοποιούμενη ποσότητα σπόρου είναι 18-20 κιλά για τις μεγαλόσπερες και 14-16 κιλά για τις μικρόσπερες και μεσόσπερες ποικιλίες.

Εμβολιασμός: Σε περιπτώσεις που στο έδαφος δεν υπάρχει ο κατάλληλος πληθυσμός των αζωτοδεσμευτικών βακτηρίων συνιστάται εμβολιασμός με αζωτοβακτήρια από το εμπόριο. Οι αποστάσεις σποράς πρέπει να είναι 20-25 εκατοστά μεταξύ των γραμμών. Το ρεβίθι μπορεί να καλλιεργηθεί σε ποικιλία εδαφών από τα ελαφρά αμμώδη μέχρι και τα αργιλλώδη. Τα εδάφη δεν πρέπει να νεοκρατούν. Είναι ευαίσθητη καλλιέργεια στα αλατούχα και στα αλκαλικά εδάφη. Το φυτόμα του σπόρου αρχίζει από θερμοκρασία 3-5° C.

Κουκιά

Τα κουκιά καλλιεργούνται κατά κύριο λόγο για τη διατροφή των ζώων, είτε αυτά προορίζονται για πάχυνση είτε για γαλακτοπαραγωγή και σε μικρότερη κλίμακα για ανθρώπινη κατανάλωση. Κι αυτό γιατί, αποτελούν πλούσια πρωτεϊνούχα τροφή με περιεκτικότητα σε πρωτεΐνη από 26 μέχρι και 34%. Το πλεονέκτημά τους να αναπτύσσονται με πολύ ικανοποιητικές αποδόσεις, σε εδάφη ξηρικά, όπου άλλες καλλιέργειες παρουσιάζουν δυσκολίες, αλλά και η μεγάλη και πλούσια παραγωγή καρπού για ζωοτροφή, κάνει τους κτηνοτρόφους να τα προτιμούν. Τα κτηνοτροφικά κουκιά ευδοκούν σε εδάφη πηλώδη με πολύ ασβέστιο και καλή αποστράγγιση. Η απόδοση των κουκιών μπορεί να είναι καλή και σε πτωχά εδάφη, αρκεί να υπάρχει επαρκής φωσφορική λίπανση. Εδάφη όξινα δεν είναι κατάλληλα για τα κουκιά, τα οποία προσαρμόζονται σε αλκαλικά εδάφη καλύτερα από τα άλλα ψυχανθή. Τα κτηνοτροφικά κουκιά σπέρνονται το φθινόπωρο, τον Νοέμβριο συγκεκριμένα, την ίδια εποχή με τα χειμερινά σιτηρά. Σπέρνονται με σπαρτική μηχανή σε γραμμές που απέχουν περίπου 40 εκ., επί των γραμμών 15 εκ περίπου και σε βάθος 5 εκ. Στις ψυχρές περιοχές καλό είναι

” Τα σπουδαιότερα ψυχανθή που καλλιεργούνται για παραγωγή σανού, και για άλλες χρήσεις (χλωρή νομή, ενσίρωση, βόσκηψη), είναι η μηδική, ο βίκος και τα τριφύλλια

η σπορά να γίνεται νωρίς την άνοιξη. Η ποσότητα του σπόρου ανά στρέμμα είναι 8 με 12 κιλά το στρέμμα. Τα κουκιά συνιστώνται σε αγρούς που πλήττονται από χειμερινά και θερινά ζιζάνια. Τα σκαλίσματα που δέχονται τα κουκιά καταστρέφουν τα χειμερινά ζιζάνια και η πρώιμη συγκομιδή τους επιτρέπει την καταστροφή των θερινών ζιζανίων με θερινές αρόσεις. Σημαντικό πλεονέκτημα των κτηνοτροφικών κουκιών είναι ότι δεν πλαγιάζουν και δεν τινάζουν το σπόρο, πράγμα που επιτρέπει την πλήρη μηχανοποίηση της καλλιέργειάς τους, από τη σπορά μέχρι τη συγκομιδή.

Μηδική

Η μηδική είναι το σπουδαιότερο χορτοδοτικό φυτό σε παγκόσμια κλίμακα, γεγονός που οφείλεται στην υψηλή θρεπτική αξία. Το χόρτο της μηδικής είναι πλούσιο σε πρωτεΐνες, υδατάνθρακες, ανόργανα άλατα και βιταμίνες. Χρησιμοποιείται ως χονδροειδής ζωτροφή στα σιτηρέσια βοοειδών, αιγοπροβάτων, χοίρων και πουλερικών. Τελευταία εξαπλώνεται η βιολογική καλλιέργεια της μηδικής, προς κάλυψη των αναγκών των βιολογικά εκτρεφόμενων ζώων, ο αριθμός των οποίων αυξάνεται.

Προσαρμοστικότητα: Γενικά, χαρακτηρίζεται από ευρεία προσαρμοστικότητα και μπορεί να καλλιεργηθεί σε περιοχές με ποικίλες κλιματικές συνθήκες. Όμως προσαρμόζεται καλύτερα σε περιοχές με ήπιο χειμώνα και ζεστό καλοκαίρι. Απαιτεί σημαντικές ποσότητες νερού για την ανάπτυξή της και θεωρείται απαραίτητη η άρδυσή της όταν καλλιεργείται σε ξηρές περιοχές. Παρόλα αυτά, το μεγάλο βάθος ανάπτυξης του ριζικού της συστήματος, της δίνει την ικανότητα να προσλαμβάνει νερό από τα βαθύτερα στρώματα του εδάφους (7-9 μ. βάθους), με αποτέλεσμα να είναι δυνατή και η ξηρική καλλιέργειά της μηδικής με μειωμένες όμως αποδόσεις. Επίσης μπορεί να καλλιεργηθεί και σε ορεινές περιοχές επειδή αντέχει στο κρύο. Όσον αφορά τις εδαφικές της απαιτήσεις, η μηδική παρουσιάζει μεγάλη προσαρμοστικότητα. Η σπορά στη μηδική γίνεται το φθινόπωρο ή την άνοιξη και κυρίως με το χέρι ή με κοινές σπαρτικές μηχανές σίτου. Οι αποδόσεις στις σύγχρονες εκτατικές εκμεταλλεύσεις φτάνουν τα 1.200-1.500 κιλά το στρέμμα, ενώ στις βιολογικές φτάνουν τα 1.000-1.200 κιλά/στρέμμα.

Αμειψισπορά

Τα φυτά των κουκιών είναι κατάλληλα και για χλωρή λίπανση, ενώ κατέχουν ιδιαίτερη θέση στις αμειψισπορές. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι στις ρίζες των φυτών αναπτύσσονται άφθονα φυμάτια αζωτοβακτηρίων που δεσμεύουν το ατμοσφαιρικό άζωτο και με τον τρόπο αυτό βελτιώνεται η παραγωγικότητα του εδάφους. Το ισχυρό ριζικό σύστημα των κουκιών βελτιώνει τη δομή του εδάφους. Έτσι τα κουκιά αποτελούν άριστο προηγούμενο για φυτά εξαντλητικά, όπως είναι το βαμβάκι.

Τα αζωτοβακτήρια

Όλα τα φυτά που ανήκουν στην οικογένεια των ψυχανθών έχουν την ιδιαιτερότητα να συμβιώνουν με αζωτοδεσμευτικά βακτήρια του γένους *Rhizobium* ή *Bradyrhizobium*, να δεσμεύουν το άζωτο της ατμόσφαιρας και να το αποδίδουν στα φυτά σε άμεσα αφομοιώσιμη μορφή. Το φαινόμενο αυτό είναι αρκετά πολύπλοκο και υφίσταται ενδογενείς και εξωγενείς επιδράσεις. Μάλιστα αποτελεί το τρίτο σε σπουδαιότητα φαινόμενο στα φυτά μετά τη φωτοσύνθεση και την αναπνοή. Αποτέλεσμα της συμβίωσης είναι η ανάπτυξη ενός διαφοροποιημένου ιστού (φυμάτιο) στις ρίζες του φυτού. Η πορεία σχηματισμού των φυματίων ακολουθεί τέσσερα διαδοχικά στάδια. Αρχικά γίνεται αποικισμός των ριζοβίων και προσκόλλησή τους στα ριζικά τριχίδια. Στη συνέχεια έχουμε την ανταπόκριση των ριζικών τριχιδίων. Μετά ακολουθεί η είσοδος των ριζοβίων και η ανάπτυξη "ινών προσβολής". Τέλος γίνεται η ανάπτυξη των φυματίων, η ελευθέρωση των ριζοβίων και η μόλυνση των κυττάρων των φυματίων. Πολλές φορές λίγες μέρες μετά το φύτεμα των ψυχανθών διαπιστώνεται ένα κιτρίνισμα στα φύλλα των φυτών όπως γίνεται σε συνθήκες καταπόνησης.

” Τα ψυχανθή που καλλιεργούνται για ανθρώπινη κατανάλωση, είναι τα όσπρια και πιο συγκεκριμένα τα φασόλια, ρεβίθια, φακές, κουκιά, λαθούρι και μπιζέλια

Οι καλλιεργούμενες εκτάσεις με ελαιοκράμβη στην Ελλάδα κυμαίνονται μεταξύ 130.000 και 150.000 στρμ.

ΣΕ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΒΑΣΗ Η ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΒΙΟΝΤΙΖΕΛ

Η ζήτηση για βενζίνη μειώνεται αλλή το εγχώριο βιοκαύσιμο παίρνει μερίδιο από το εισαγόμενο, με τη διεθνή τιμή της ελαιοκράμβης να συμπαρασύρεται από το «ράλι» του καλαμποκιού και της βιοαιθανόλης

Από τις δηλώσεις ΟΣΔΕ θα εξαρτάται πλέον η κατανομή στο βιοντίζελ, σε μια προσπάθεια να γίνει πιο ορθολογικός ο υπολογισμός των ποσοτώσεων ανά βιομηχανία και εισαγωγή. Η εμπειρία των προηγούμενων ετών έδειξε πως συνήθως γίνονταν λάθος εκτιμήσεις των εκτάσεων που θα καλλιεργηθούν με ελαιοκράμβη ή ηλιάνθο και σχεδόν πάντα το υπουργείο Περιβάλλοντος προχωρούσε σε ανακατανομή. Έτσι και φέτος, περιμένουμε την ανακατανομή του 2011, ενώ αυτή τη στιγμή ισχύει εξαμηνια επιμήκυνση της προθεσμίας παραγωγής του βιοντίζελ, όπως συνέβη και το πρώτο εξάμηνο του 2012, καθώς βρισκόμαστε σε μεταβατικό στάδιο. Μέχρι σήμερα η απόφαση για την κατανομή βιοντίζελ γινόταν την άνοιξη, όταν οι παραγωγοί δεν είχαν δηλώσει ακόμα τις εκτάσεις που θα καλλιεργήσουν στον ΟΠΕΚΕΠΕ. Πλέον με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, που θα εκδίδεται κάθε έτος πριν την 30ή

Νοεμβρίου, θα καθορίζεται η κατανομή για την ετήσια ποσότητα αυτούσιου βιοντίζελ για το επόμενο έτος (περίοδος 1ης Ιανουαρίου - 31ης Δεκεμβρίου) καθώς και το μέσο ποσοστό ανάμειξης αυτούσιου βιοντίζελ στο μείγμα καυσίμου το οποίο οφείλουν να διασφαλίζουν οι υπόχρεοι της ανάμειξης. Ειδικά για την κατανομή έτους 2011, η περίοδος κατανομής παρατείνεται μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2012. Στο χρονικό διάστημα της παράτασης της κατανομής, οι ποσότητες αυτούσιου βιοντίζελ επιπλέον της ισχύουσας κατανομής έτους 2011, οι οποίες απαιτούνται για τους επιπλέον μήνες, παραλαμβάνονται από τους υπόχρεους ανάμειξης εκ των δικαιούχων της κατανομής έτους 2011. Έτσι μέχρι τα τέλη Νοεμβρίου αναμένεται να γίνουν οι αιτήσεις των βιομηχανιών βιοντίζελ για την κατανομή του 2013. Για τον υπολογισμό της ετήσιας κατανομής της ποσότητας αυτούσιου βιοντίζελ πλέον λαμβάνονται υπόψη το μέγιστο ποσοστό

” Μέχρι τα τέλη Νοεμβρίου αναμένεται να γίνουν οι αιτήσεις των βιομηχανιών βιοντίζελ για την κατανομή του 2013

ανάμειξης αυτούσιου βιοντίζελ στο πετρέλαιο κίνησης (5,75%), καθώς και η εκτίμηση κατανάλωσης πετρελαίου κίνησης για το επόμενο έτος. Στο σημείο αυτό φαίνεται πως η οικονομική κρίση και η μείωση της κατανάλωσης του πετρελαίου κίνησης αναμένεται να παίξουν σημαντικό ρόλο για τον υπολογι-

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

Μια δελεαστική πρόταση μεταξύ των φθινοπωρινών καλλιιεργειών εξακολουθεί να προσφέρει η ελαιοκράμβη στην ελληνική γεωργία, αφού τα τελευταία χρόνια οι τιμές της έχουν σταθεροποιηθεί σε ικανοποιητικά επίπεδα. Σύμφωνα με τους παράγοντες της αγοράς, τα συμβόλαια που προσφέρουν οι βιομηχανίες εξασφαλίζουν την απορρόφηση του προϊόντος, τη στιγμή που η τιμή του κραμβόσπορου παραμένει σταθερά διπλάσια σε σύγκριση με το σιτάρι, με αποτέλεσμα η καλλιέργεια να αποτελεί μια αξιόπιστη εναλλακτική λύση για αμειψισπορά.

Βέβαια, τον αρχικό ενθουσιασμό για τη νέα καλλιέργεια της ελαιοκράμβης διαδέχθηκαν οι απογοητεύσεις είτε μέσα από τις ζημιές των χαμηλών θερμοκρασιών, είτε των εντομολογικών προσβολών, τα προηγούμενα χρόνια. Ωστόσο η τεχνογνωσία που αποκτούν οι παραγωγοί που επιμένουν στην καλλιέργεια μετατρέπεται σε ισχυρό σύμμαχο που εξασφαλίζει την επιτυχία. Οι καλλιεργούμενες εκτάσεις στη χώρα μας διαμορφώνονται στα 130.000-150.000 στρέμματα την τελευταία τριετία, ακολουθώντας σταθεροποιητικές τάσεις. Σε αυτά τα επίπεδα αναμένεται να κινηθούν οι καλλιεργούμενες εκτάσεις και τη φετινή χρονιά με τις βιομηχανίες να προσανατολίζονται να κλείσουν συμβόλαια στα επίπεδα των 40-42 λεπτών το κιλό.

σμού της κατανομής του επόμενου έτους. Όπως αναφέρεται στην υπουργική απόφαση, επιτρέπεται η μείωση της συνολικής κατανομηθείσας ποσότητας αυτούσιου βιοντίζελ, αναλογικά ανά δικαιούχο κατά το ποσοστό συμμετοχής του στην κατανομή, εφόσον αυτό δικαιολογείται από σημαντική μείωση της κατανάλωσης πετρελαίου κίνησης, η οποία παρατηρείται για εύλογο χρονικό διάστημα και τεκμηριώνεται από τα διαθέσιμα στοιχεία.

Η ευρωπαϊκή παραγωγή ελαιοκράμβης εκτιμάται ότι έφτασε τους 19 εκατ. τόνους την καλλιεργητική περίοδο 2011/12. Πέρυσι διαμορφώθηκε στους 20,11 εκατ. τόνους και η κατανάλωση έφτασε τους 21,86 εκατ. τόνους, γεγονός που οδήγησε σε μείωση των αποθεμάτων.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΓΟΡΑ

Σημαντική συρρίκνωση των αποθεμάτων παρατηρείται στα κυριότερα κέντρα καλλιέργειας της ελαιοκράμβης την τρέχουσα καλλιεργητική περίοδο, με αποτέλεσμα να παρατηρούνται ανοδικές τάσεις στις τιμές της διεθνούς αγοράς. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία του ομίλου Oil World, διαπιστώνονται προβλήματα στην παραγωγή και υποχώρηση των αποθεμάτων στην Ευρώπη, τον Καναδά και την Κίνα. Η ευρωπαϊκή παραγωγή ελαιοκράμβης εκτιμάται ότι έφτασε τους 19 εκατ. τόνους την καλλιεργητική περίοδο 2011/12. Η παραγωγή αυτή θυμίζει την περίοδο 2008/09 όταν η παραγωγή ήταν 19,07 εκατ. τόνοι και είναι σημαντικά χαμηλότερη από τους 21,68 εκατ. τόνους που είχαν παραχθεί την περίοδο 2009/10. Πέρυσι η παραγωγή ελαιοκράμβης διαμορφώθηκε στους 20,11 εκατ. τόνους και η κατανάλωση έφτασε τους 21,86 εκατ. τόνους, γεγονός που οδήγησε σε μείωση των αποθεμάτων στην ευρωπαϊκή αγορά και ώθησε τις τιμές σε υψηλότερα επίπεδα.

Αξίζει να σημειωθεί πως οι διεθνείς χρηματιστηριακές τιμές της ελαιοκράμβης τόσο στον Καναδά, όσο και στο Παρίσι, ακολουθούν καθαρά ανοδικές τάσεις την τελευταία διετία, σημειώνοντας συνολική αύξηση της τάξης του 40%. Στο δείκτη Matif στο Παρίσι οι τιμές διαμορφώνονται στα 503 ευρώ ο τόνος, σημειώνοντας άνοδο κατά 72 ευρώ ο τόνος τον τελευταίο ένα χρόνο, ενώ στο Καναδά οι τιμές διαμορφώνονται στα 613 καναδικά δολάρια ο τόνος (486 ευρώ ο τόνος).

Έπιασε ο σπόρος της ελαιοκράμβης

48 - Αγρόκτημα Οκτώβριος 2012

**Του Δημήτρη
Βλαχάκη***

Τα μυστικά της καλλιέργειας επί ελληνικού εδάφους και η πρόταση της Syngenta

Μετά από έξι χρόνια καλλιέργειας στην Ελλάδα μπορούμε να πούμε ότι η ελαιοκράμβη παρουσιάζει καλή προσαρμοστικότητα στη Βόρεια και Κεντρική Ελλάδα, όπου κυρίως καλλιεργείται. Απέδειξε ότι μπορεί να αποτελέσει μια εναλλακτική προσδοφόρα λύση με κύρια οφέλη:

1 Τη συμβολαιακής μορφής διάθεση του τελικού προϊόντος, **2** Τη βελτίωση των χωραφιών σε αμειψισπορά με τα σιτηρά, **3** Το σχετικά χαμηλό κόστος, **4** Την καλή μέση τιμή διάθεσης του σπόρου και **5** Τις υψηλές αποδόσεις αν προσεχθεί η διαχείριση της καλλιέργειας.

Η εμπειρία μας απέδειξε ότι αν εγκατασταθεί στο χωράφι έγκαιρα και έχει ικανοποιητικό αριθμό φυτών ανά στρέμμα μειώνεται στο ελάχιστο ο κίνδυνος καταστροφής της.

Το βαθύ ριζικό σύστημα, το οποίο αναπτύσσει το φυτό, του προσθέτει αξιόλογη αντοχή σε ξηροθερμικές συνθήκες. Στη ζώνη του σιταριού, όπου κυρίως καλλιεργείται, δίνει εφάμιλλες ή και καλύτερες παραγωγές με σχεδόν το ίδιο κόστος (οι αποδόσεις είναι αντίστοιχες του σιταριού, όμως η ελαιοκράμβη είναι συμβολαιακή και έχει καλύτερη τιμή ανά κιλό). Ωστόσο, επικράτησε μια λανθασμένη αντίληψη σε ό,τι αφορά στην προστασία της από εχθρούς και ασθένειες, σε αντίθεση με την εμπειρία από χώρες, όπου καλλιεργείται για πολλά χρόνια.

Αποτέλεσμα αυτής της λανθασμένης αντίληψης ήταν να αιφνιδιαστούν οι παραγωγοί από την προσβολή στο τέλος του φθινοπώρου από κάποια κολεόπτερα (*Psylliodes Chrysocephala* και *Ceutorhynchus pallidactylus*) και πρόσφατα στα άνθη από το *Meligethes sp* (Pollen Beetle), τα οποία έκαναν ζημιές, ιδιαίτερα σε εκείνα τα χωράφια που δεν ψεκάστηκαν έγκαιρα.

Προετοιμασία εδάφους: Η έγκαιρη προετοιμασία είναι απαραίτητη διότι η ελαιοκράμβη σπέρνεται τουλάχιστον 1 μήνα νωρίτερα από το σπάρτι. Καλό είναι λοιπόν το καλοκαίρι και μετά

τη συγκομιδή της προηγούμενης καλλιέργειας να γίνει ένα βαθύ όργωμα. Λίγο πριν τη σπορά μετά τις πρώτες βροχές το έδαφος πρέπει να κατεργαστεί συντίθως με μια δισκοσβάνα για τη δημιουργία καλής σποροκλίνης που θα δεχτεί τον ιδιαίτερα μικρό σπόρο. Η ελαιοκράμβη ευδοκίμει σε ποικιλία εδαφών, από τα ελαφρά ως τα αργιλώδη, αλλά προτιμά τα βαθιά καλά στραγγιζόμενα. Τα πολύ συνεκτικά με ανεπαρκή στράγγισση μειώνουν την αντοχή στους παγετούς.

Εποχή σποράς: Η ημερομηνία σποράς της ελαιοκράμβης είναι από τους βασικότερους παράγοντες επιτυχίας και καθορίζεται από την έναρξη των χαμηλών θερμοκρασιών και βέβαια διαφέρει από περιοχή σε περιοχή. Η ελαιοκράμβη αντέχει σε πολύ χαμηλές θερμοκρασίες όταν στη διάρκεια του χειμώνα έχει ήδη ανεπτυγμένα 5-6 φύλλα και η διάμετρος του σταυρού του φυτού είναι περίπου 1 εκ. Αν λάβουμε όμως υπόψη ότι για το στάδιο αυτό θα μεσολαβήσουν 2 μήνες από την σπορά καταλήγουμε στον παρακάτω γενικό κανόνα: Για τις βόρειες πολύ όψιμες περιοχές, όπως η Δ. Μακεδονία, η σπορά πρέπει να γίνει στη διάρκεια του Σεπτεμβρίου. Στις υπόλοιπες περιοχές της Β. Ελλάδας από 10 Σεπτεμβρίου έως 10 Οκτωβρίου. Στις περιοχές της Κεντρικής Ελλάδας από 25 Σεπτεμβρίου έως 20 Οκτωβρίου.

Σπορά: Επειδή ο σπόρος της ελαιοκράμβης είναι πολύ μικρός και η ποσότητα που αντιστοιχεί στο στρέμμα ελάχιστη, θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί η κατάλληλη σπαρτική η οποία έχει τη δυνατότητα να σπείρει μικρές ποσότητες. Οι αποστάσεις επί των γραμμών μπορούν να κυμανθούν από 25 έως 50 εκ. ρυθμίζοντας αντίστοιχα τις αποστάσεις του σπόρου επί της γραμμής. Σε κάθε περίπτωση στόχος μας είναι να μπουν στο έδαφος 60-70 σπόροι για να έχουμε 50 εναπομείναντα φυτά στις αρχές της άνοιξης που θεωρούνται ο ιδανικός πληθυσμός για μια καλή απόδοση. Ο μεγάλος αριθμός φυτών επί της γραμμής είναι καλό να αποφεύγεται διότι δημιουργεί μονοστέλεχα και ασθενικά φυτά. Όταν χρησιμοποιού-

syngenta

νται υβρίδια ελαιοκράμβης, ο ιδανικός πληθυσμός είναι κατά 10% μειωμένος. Η ταχύτητα της σπαρτικής δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 4-5 χλμ./ώρα και το βάθος σποράς να είναι 1-2 εκατοστά.

Στάδια ανάπτυξης μέχρι την άνθηση

Λίπανση: Για μία καλή παραγωγή απαιτούνται 15 μονάδες Αζώτου, 5 μονάδες Φωσφόρου και 7 μονάδες Καλίου (αν διαπιστωθεί έλλειψη Κ). Σε περιπτώσεις όμως πολύ γόνιμων εδαφών με αρκετό υπολειμματικό άζωτο η συνολική ποσότητα του αζώτου πρέπει να μειωθεί σημαντικά. Μόλις το 20% του αζώτου πρέπει να μπει στην αρχή με τη βασική λίπανση, ενώ το υπόλοιπο εφαρμόζεται στις αρχές της άνοιξης με την ανάπτυξη της βλάστησης (η ελαιοκράμβη ξεχειμωνιάζει σε στάδιο ροζέτας). Πολύ βασικό στοιχείο για την απόδοση είναι το θείο το οποίο θα πρέπει να προστεθεί στην επιφανειακή λίπανση σε 3-5 μονάδες το στρέμμα.

Έλεγχος των ζιζανίων: Κυρίως μας απασχολεί ο έλεγχος των χειμερινών ζιζανίων. Αν η φυτεία ξεκινάει καθαρή, στις αρχές της άνοιξης οι γραμμές επικαλύπτονται σε μεγάλο βαθμό και τα φυτά ανταγωνίζονται τα ζιζάνια πολύ καλά. Αυτό σημαίνει ότι κυρίως χρειάζεται προφυτρωτικά ή νωρίς μεταφυτρωτικά ζιζανιοκτονία. Αν οι αποστάσεις μεταξύ των γραμμών είναι μεγάλες, υπάρχει η δυνατότητα σκαλίσματος. Σε περιπτώσεις προβλημάτων με στενόφυλλα ζιζάνια, κυρίως ήρα και αγριοβρώμη, η μεταφυτρωτική εφαρμογή δίνει επίσης πολύ καλά αποτελέσματα.

Εχθροί κι ασθένειες: Στα έξι χρόνια καλλιέργειας της ελαιοκράμβης στην Ελλάδα δεν

παρουσιάστηκε μυκητολογική ασθένεια που να απαιτούσε χημική επέμβαση. Κάποιες περιπτώσεις παρατηρήθηκε αδρομύκωση (*Verticillium dahliae*) με ήπια συμπτώματα. Ωστόσο οι *Phoma*, *Sclerotinia*, *Alternaria* και *Cylindrosporium* είναι ασθένειες που απασχολούν άλλες χώρες (Ρουμανία, Ουγγαρία, Γερμανία κ.λπ.) Οι κυριότεροι εχθροί που εντοπίστηκαν ήταν αφίδες και τα έντομα *Psyllodes Chrysocephala* & *Ceutorhynchus pallidactylus* και πρόσφατα με προσβολές στα άνθη το *Meligethes sp* (Pollen Beetle).

Τα οφέλη της αμειψισποράς: Η ελαιοκράμβη θεωρείται σημαντική καλλιέργεια για αμειψισπορά με τα σιτηρά και συνεισφέρει στη δημιουργία κέρδους. Έχει αποδειχθεί από πειράματα στη Μ. Βρετανία ότι το σιτάρι που ακολουθεί την ελαιοκράμβη έχει αύξηση παραγωγής της τάξης του 15%. Έτσι σε ένα σύστημα αμειψισποράς: ● Η ελαιοκράμβη παίζει σημαντικό ρόλο στον έλεγχο των ζιζανίων και στις επόμενες καλλιέργειες. ● Έχει σημαντική συμμετοχή στη διατήρηση των θρεπτικών στοιχείων και στη δομή του εδάφους. ● Συντελεί στον

Η κρίσιμη ημερομηνία σποράς της ελαιοκράμβης καθορίζεται από την έναρξη των χαμηλών θερμοκρασιών και βέβαια διαφέρει από περιοχή σε περιοχή.

Σπορά ελαιοκράμβης

Απόσταση γραμμών	Απόσταση στη γραμμή
25 εκ.	6 εκ.
30 εκ.	5 εκ.

Επειδή ο σπόρος της ελαιοκράμβης είναι πολύ μικρού μεγέθους πρέπει να χρησιμοποιηθεί η κατάλληλη σπαρτική.

Τα κρίσιμα σημεία για την παραγωγικότητα της ελαιοκράμβης

Οι κρίσιμοι παράγοντες για την επιτυχία της καλλιέργειας είναι:

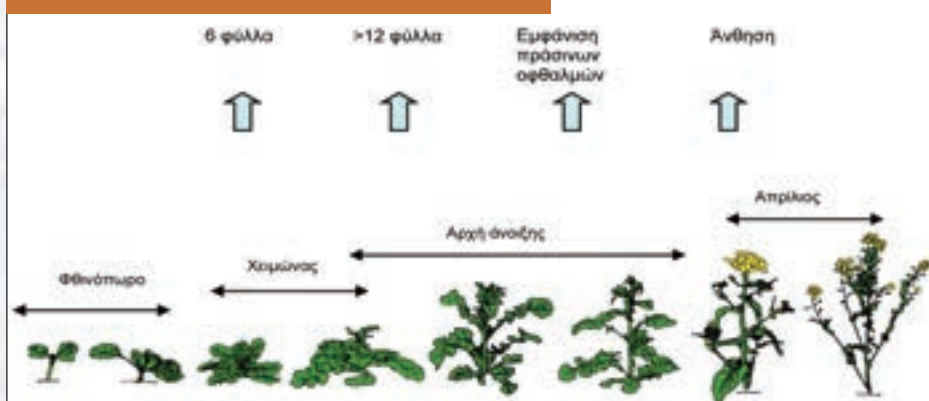
- Η εποχή σποράς
- Η εδαφική υγρασία, την εποχή της σποράς και της ανθοφορίας
- Η ομοιομορφία του φυτρώματος και ο απαραίτητος αριθμός φυτών ανά στρέμμα
- Η επιλογή του κρίσιμου σταδίου για την συγκομιδή.

Επιλογή της κατάλληλης ποικιλίας

Τα βασικότερα χαρακτηριστικά για την αξιολόγηση και την επιλογή του κατάλληλου υβριδίου ή ποικιλίας της ελαιοκράμβης είναι:

- Απόδοση σε σπόρο
- Πρωιμότητα
- Αντοχή στο πλάγιασμα
- Αντοχή σε ασθένειες
- Αντοχή στους παγετούς
- Περικεκτικότητα λαδιού.

Σχέδιο ανάπτυξης της ελαιοκράμβης μέχρι την άνθηση

έλεγχο των ασθενειών άλλων καλλιεργειών του συστήματος αμειψισποράς.

Απατήσεις σε νερό: Τα στάδια που η καλλιέργεια χρειάζεται οπωσδήποτε νερό είναι η περίοδος της ανθοφορίας και των φυτωμάτων. Επειδή η ελαιοκράμβη καλλιεργείται κυρίως σε ξηρικές περιοχές και κυρίως στη ζώνη των σιτηρών, το νερό είναι καθοριστικός παράγοντας. Η καλλιέργεια χρειάζεται 10-15 χλστ. βροχής τον Οκτώβριο και τουλάχιστον 100 χλστ. από τα μέσα Απριλίου μέχρι και τον Μάιο. Όπου υπάρχει δυνατότητα άρδευσης καλό είναι στο τέλος της ανθοφορίας να γίνει ένα πότισμα.

Απόδοση: Η απόδοση είναι συνάρτηση του πληθυσμού των φυτών, του αριθμού των λοβών/κερατίων και του βάρους 1.000 σπόρων. Οι συνθήκες του περιβάλλοντος και η διαχείριση επηρεάζουν την παραγωγή.

Αλωνισμός-συγκομιδή: Ο αλωνισμός χρειάζεται προσοχή ώστε να βρεθεί το κατάλληλο στάδιο και να συγκομιστεί η ελαιοκράμβη με τις μικρότερες δυνατές απώλειες. Είναι απαραίτητο να γίνεται συχνά μέτρηση της υγρασίας του σπόρου γιατί η πολύ χαμηλή υγρασία δημιουργεί απώλειες λόγω «πινάγματος» του σπόρου. Για να αποφύγουμε κάθε απώλεια

είναι προτιμότερο να ξεκινήσει ο αλωνισμός με υγρασία κάτω από 14%. Το κατάλληλο στάδιο συγκομιδής της ελαιοκράμβης είναι όταν η φυτεία πάρει χρώμα καφέ της σκουριάς και οι σπόροι είναι μαύροι (90%) και καφέ (10%). Η συγκομιδή θα πρέπει να γίνει χωρίς χρονοτριβές. Υγρασία στην περίοδο συγκομιδής δεν επηρεάζει την ποιότητα του σπόρου και την παραγωγή. Ο αλωνισμός μπορεί να γίνει με τις κοινές αλωνιστικές των σιτηρών με ρυθμίσεις που γίνονται επιτόπου στο χωράφι και είναι απαραίτητες για καλή συγκομιδή χωρίς απώλειες και παρουσία ξένων υλών. Για ακόμη καλύτερα αποτελέσματα χρησιμοποιείται ειδικό μαχαίρι. Σε κάποιες χώρες στην Ευρώπη εκτός της απευθείας συγκομιδής συνθίζεται ο θερίζο-αλωνισμός σε δύο στάδια καθώς και η χρήση πριν τη συγκομιδή αποξηραντικών ουσιών για ομοιόμορφη ωρίμανση. Για την ασφαλή αποθήκευση του σπόρου θα πρέπει η υγρασία να μην υπερβαίνει το 7-8%. Οι προδιαγραφές συγκέντρωσης του προϊόντος από τη βιομηχανία είναι: Υγρασία 9% και ξένες ύλες μέχρι 2%.

*** DFC - Cereals Campaign Manager
Syngenta Hellas**

**www.
syngenta**

.gr

Η πρόταση Syngenta για το 2012-2013:

Η Syngenta, εταιρεία ηγέτης στους ελαιούχους σπόρους, έχει μία μεγάλη γκάμα υβριδίων και ποικιλιών προσαρμοσμένων στις ελληνικές συνθήκες. Από το ξεκίνημα της καλλιέργειας στην Ελλάδα, η Syngenta συνέβαλε αποφασιστικά στην ανάπτυξη της προσφέροντας λύσεις στην τεχνική και τους αποδοτικότερους σπόρους στους παραγωγούς.

Για τη νέα σεζόν το χαρτοφυλάκιο προϊόντων της Syngenta είναι το παρακάτω:

Nelson: Το υβρίδιο που τα 5 τελευταία χρόνια έδειξε εξαιρετικό δυναμικό παραγωγής και σταθερότητα σε όλη την Ελλάδα. Έχει άριστη φυτρωτική ικανότητα και πρώτη ανάπτυξη, γερό στέλεχος με πλούσια διακλάδωση και καρποφορία. Είναι μακράν το πρώτο υβρίδιο σε πωλήσεις και έχει καθιερωθεί ως το μέτρο σύγκρισης για την καλλιέργεια. Είναι μέσο – υψηλό φυτό με πολύ καλή αντοχή σε ξηροθερμικές συνθήκες αλλά και στις χαμηλές θερμοκρασίες του χειμώνα. Προσαρμόζεται σε ποικίλα εδάφη και καλλιεργείται με μεγάλη επιτυχία σε πολλές χώρες της Νότιας και Κεντρικής Ευρώπης.

NK Aviator: Μεσο-όψιμο υβρίδιο με πολύ υψηλό δυναμικό παραγωγής σε καρπό και λάδι. Το φυτό αναπτύσσει πολύ ισχυρό ριζικό σύστημα. Έχει αντοχές σε κρύο, στο ξηροθερμικό stress και σε ασθένειες του στελέχους. Είναι ψηλό φυτό και αποτελεί άριστη λύση για ξηρικά - ημιξηρικά χωράφια. Αντίθετα θα πρέπει να αποφεύγεται να σπέρνεται σε πολύ υγρά χωράφια.

SY Cessidy: Νέο μεσοπρώιμο υβρίδιο με παρα πολύ μεγάλες παραγωγές, άριστη φυτρωτική ικανότητα. Ιδιαίτερα ανθεκτικό στις χαμηλές θερμοκρασίες του χειμώνα (overwintering). Είναι μεσο-ψηλό φυτό, με αντοχή στο πλάγιασμα και πολύ ανθεκτικό στις ασθένειες. Είναι ο πρωταθλητής αποδόσεων για παραγωγούς που θα ποντάρουν στην καλλιέργεια της ελαιοκράμβης.

SY Carlo: Νέο μεσοπρώιμο υβρίδιο, υψηλών αποδόσεων, με άριστη φυτρωτική ικανότητα. Είναι χαμηλό φυτό, με αντοχή στο πλάγιασμα και πρόωγη ανθοφορία.

Ποια υβρίδια ελαιοκράμβης προτείνουν οι ηγέτες των σπόρων

Οι υψηλές αποδόσεις, η αυξημένη περιεκτικότητα σε λάδι και η ανθεκτικότητα στις ασθένειες αποτελούν τα βασικά επιθυμητά χαρακτηριστικά που αναζητούν οι παραγωγοί στα υβρίδια της ελαιοκράμβης.

ΑΛΦΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΦΟΔΙΑ ΑΕΒΕ

● HALCHI

Πολύ παραγωγικό υβρίδιο με ανθεκτικότητα στο τίναγμα των λοβών. Με επένδυση Chinook.

● RALLY F1

Υβρίδιο «ogura» νέας τεχνολογίας τύπου canola «00» με ισχυρή πρώτη ανάπτυξη το φθινόπωρο και μεσοπρώιμη αναβλάστηση την άνοιξη. Ισχυρό κεντρικό στέλεχος υψηλού παραγωγικού δυναμικού και μεγάλο ειδικό βάρος σπόρου, υψηλής περιεκτικότητας σε έλαιο και άριστης ποιότητας υποπροϊόντος. Υψηλή αντοχή στο τίναγμα των λοβών ακόμη και μετά από όψιμη συγκομιδή ή βροχόπτωση. Με επένδυση chinook +TMTD.

BAYER CROPSCIENCE ΕΛΛΑΔΟΣ

Τα VECTRA και BAGIRA είναι υβρίδια υψηλής απόδοσης που προέρχονται από το επιτυχημένο πρόγραμμα βελτίωσης της εταιρείας και παρέχουν στους παραγωγούς συγκριτικά πλεονεκτήματα για βιώσιμη και αποδοτική παραγωγή

γί με βελτιωμένη απόδοση και κερδοφορία. Και τα δύο υβρίδια προσαρμόζονται άριστα στο ελληνικό οικοσύστημα προσφέροντας βασικά πλεονεκτήματα όπως η ισχυρή ανάπτυξη ακόμα και μετά από «ήπια κατεργασία εδάφους», η υψηλή ικανότητα απόδοσης, η πρωιμότητα, η υψηλή περιεκτικότητα σε λάδι και η υψηλή σύνθεση σε ποιοτικό λάδι.

PIONEER

● PR46W31

Υβρίδιο με πολύ υψηλό δυναμικό παραγωγής, μεσοπρώιμη άνθηση, αυξημένη αντοχή στο ψύχος, πρώιμη επανέναρξη της βλάστησης, αυξημένη ευρωστία, καλή αντοχή στο πλάγιασμα, ανθεκτικότητα στις κυριότερες μυκητολογικές ασθένειες (*Phoma sp.* και *Cylindrosporium sp.*), ταχεία και ομοιόμορφη ωρίμανση με άριστη αντοχή των λοβών στο τίναγμα, μεγάλη περιεκτικότητα σε λάδι. Το βασικό πλεονέκτημα είναι η μεγάλη προσαρμοστική ικανότητα και η γρήγορη έναρξη της βλάστησης στο τέλος του χειμώνα (πρωιμότητα, κάλυψη των ζιζανίων, πιο αποτελεσματική αξιοποίηση των βροχών Φεβρουαρίου - Μαρτίου). Η σπορά του γίνεται από τα μέσα Σεπτεμβρίου έως το τέλος Οκτωβρίου.

● PR45D05 & PX100CL

Νέα υβρίδια ημινάνα με τεχνολογία

MAXIMUS που έχουν άριστο δυναμικό παραγωγής και πιο απλή διαχείριση της καλλιέργειας. Χαρακτηρίζονται από υψηλό δείκτη συγκομιδής, ιδιαίτερη ομοιομορφία στη βλάστηση και την καρποφορία, ανθεκτικότητα στις παγωνιές του χειμώνα, μεγάλο αριθμό διακλαδώσεων, αυξημένη αντοχή στο πλάγιασμα, ευκολία και ταχύτητα συγκομιδής, παραγωγή καρπού υψηλής ποιότητας με μεγάλη περιεκτικότητα σε λάδι.

Πρόκειται για πραγματικά χειμωνιάτικα υβρίδια που σπέρνονται Σεπτέμβριο και αρχές Οκτωβρίου. Είναι και τα δύο μέσου βιολογικού κύκλου με το PX100CL να είναι ελαφρά πρωιμότερο από το PR45D05.

*Όλα τα υβρίδια ελαιοκράμβης PIONEER® είναι σε συσκευασία των 1,5 εκ. σπόρων και έχουν πλήρη προστασία με επένδυση CRUISER (εντομοκτόνο Thiamethoxam) και απολύμανση με MAXIM (μυκητοκτόνο επαφής Fludioxonil) και APRON (διασυστηματικό μυκητοκτόνο Metalaxy!).

agroinvest

Η πρώτη δύναμη στη μεταποίηση ενεργειακών καλλιεργειών

• Ελαιοκράμβη • Ηλιόσπορος • Σογιόσπορος

Το εργοστασιακό συγκρότημα της ΑΓΚΡΟΪΝΒΕΣΤ στο Αχλάδι Φθιώτιδας

Τηλ: 22380 31570 • www.agroinvest.gr • email: sales@agroinvest.gr

Φάκελος
Κτηνοτροφία

Ο παραδοσιακός, ποιμενικός τρόπος βόσκησης των αιγοπροβάτων θεωρείται ο λιγότερο οικονομικά ευάλωτος, καθώς έχει τις μικρότερες παραγωγικές δαπάνες.

Στα... όρια η βιωσιμότητα των κτηνοτροφικών μονάδων

Τεχνητούς λειμώνες, καλλιέργεια ψυχανθών για χρήση ως ζωοτροφή, βελτιωμένα ζώα και δημιουργία συλλογικών οργάνων βλέπουν οι ειδικοί στην προσπάθεια του Έλληνα κτηνοτρόφου για μείωση του κόστους παραγωγής.

Του Θεόδωρου Μανουσίδη*

Με το παραδοσιακό ποιμενικό σύστημα και χρήση «ελαφριών» εγκαταστάσεων εκτρέφεται το 80% των προβάτων στην Ελλάδα.

Η εφαρμογή της νέας Κ.Α.Π. (Κανονισμός 1782/2003) και η αποδέσμευση των ενισχύσεων από την παραγωγή συνέβαλαν στην αναδιάρθρωση της γεωργίας προς την προβατοτροφία, κυρίως σε πεδινές περιοχές. Έτσι, στα μέσα της προηγούμενης δεκαετίας, παρατηρήθηκε η τάση ίδρυσης μεγάλων προβατοτροφικών εκμεταλλεύσεων εντατικής μορφής, με την εκτροφή βελτιωμένων υψιπαραγωγών φυλών προβάτων (ελληνικών ή ξένων), σε σύγχρονες κτιριακές εγκαταστάσεις και με τη χρήση σύγχρονου μηχανολογικού εξοπλισμού (αμεικτήρια, ενσιροδιανομείς κ.λπ.). Το επιπλέον χαρακτηριστικό αυτού του συστήματος εκτροφής είναι η απουσία εφαρμογής βόσκησης, αφού τα ζώα παραμένουν ενσταβλισμένα όλο το χρόνο και η διατροφή τους βασίζεται σε συγκομιζόμενες ζωοτροφές που τους χορηγούνται εντός του στάβλου.

Παράλληλα με το εντατικό σύστημα εκτροφής, αναπτύχθηκε και μια παραλλαγή του που είναι το ημι-εντατικό. Η ιδιαιτερότητα αυτού του συστήματος είναι ότι τα ζώα παραμένουν ενσταβλισμένα σε σύγχρονες σταβλικές εγκαταστάσεις αλλά βόσκουν για μερικές ώρες την ημέρα σε τεχνητούς αρδευόμενους λειμώνες που οι κτηνοτρόφοι έχουν εγκαταστήσει δίπλα ή πολύ κοντά σε αυτές. Υπάρχουν ελάχιστες τέτοιες περιπτώσεις στην Ελλάδα και συνήθως οι εκτροφείς που ακολουθούν αυτό το σύστημα είναι όσοι διαθέτουν μεγάλες ενιαίες εκτάσεις κοντά στις κτηνοτροφικές τους εγκαταστάσεις, ώστε τα ζώα να έχουν άμεση πρόσβαση στο χώρο βόσκησης.

Το παραδοσιακό ποιμενικό (ή ημι-εκτατικό) σύστημα

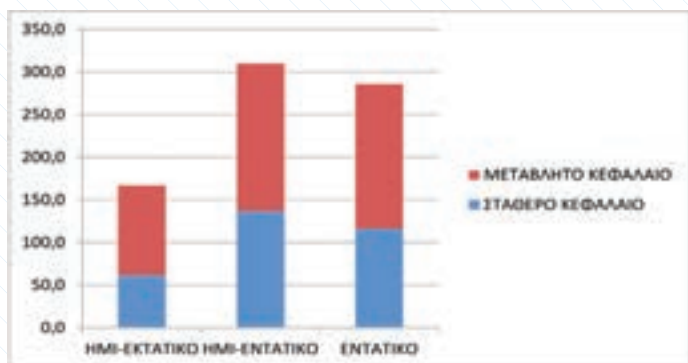
Εκτός των δύο παραπάνω συστημάτων εκτροφής, υπάρχει και το παραδοσιακό ποιμενικό (ή ημι-εκτατικό), βάσει του οποίου εκτρέφεται το 80% των προβάτων στην Ελλάδα. Τα χαρακτηριστικά του ημι-εκτατικού συστήματος είναι η χρήση «ελαφριών» εγκαταστάσεων (από ξύλο και λαμαρίνα), η βόσκηση των ζώων σε κοινόχρηστους βοσκότοπους ή σε χωράφια μετά τη συγκομιδή της κύριας καλλιέργειας (καλαμιές) και η εκτροφή ντόπιων αβελγίωτων φυλών προβάτων με μικρή συνήθως γαλακτοπαραγωγή.

Ο σκοπός της μελέτης ήταν η τεχνικοοικονομική ανάλυση και η εξαγωγή συμπερασμάτων για τα προβλήματα και τις προοπτικές των τριών παραπάνω συστημάτων εκτροφής προβάτων. Για τις ανάγκες της έρευνας, συλλέχθηκαν τεχνικοοικονομικά στοιχεία με τη χρήση ερωτηματολογίου και τη συμπλήρωσή του μέσω προσωπικών συνεντεύξεων από 57 προβατοτροφικές εκμεταλλεύσεις που εφαρμόζουν ένα από τα παραπάνω συστήματα εκτροφής και εδρεύουν στο Νομό Έβρου. Η συλλογή των στοιχείων έγινε στις αρχές του 2011 και τα δεδομένα που συγκεντρώθηκαν αφορούσαν τη γαλακτική περίοδο του 2010.

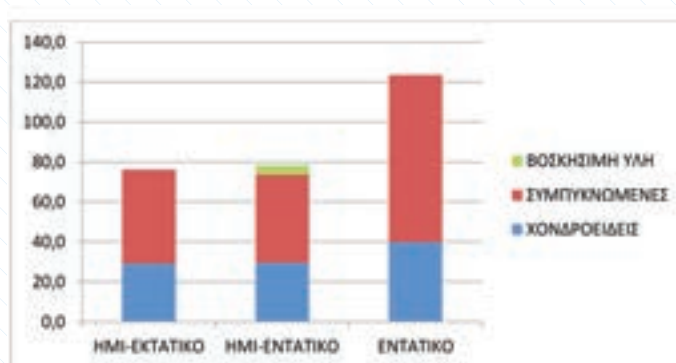
Τι έδειξαν τα αποτελέσματα

Τα αποτελέσματα (Διάγραμμα 1) έδειξαν ότι οι συνολικές παραγωγικές δαπάνες του εντατικού και ημι-εντατικού συστήματος είναι σημαντικά μεγαλύτερες από τις αντίστοιχες του παραδοσιακού ποιμενικού. Αυτό οφείλεται κυρίως σε υψηλότερες απαιτήσεις τόσο σε σταθερό κεφαλαίο (απόσβεση, τόκοι και συντήρηση κτηρίων και μη-

Διάγραμμα 1. Ετήσιες δαπάνες κεφαλαίου (ευρώ/προβάτινα) για κάθε σύστημα εκτροφής

Διάγραμμα 2. Ετήσιες δαπάνες διατροφής (ευρώ/προβάτινα) για κάθε σύστημα εκτροφής

Στις εκμεταλλεύσεις εντατικής μορφής χαρακτηριστικό στοιχείο είναι η απουσία εφαρμογής βόσκησης.

χανημάτων), όσο και σε μεταβλητό (αγορά ζωοτροφών, κτηνιατρικές δαπάνες και δαπάνες παραγωγής ζωοτροφών). Στο Διάγραμμα 2 παρουσιάζονται αναλυτικότερα οι δαπάνες κεφαλαίου των τριών συστημάτων, οι οποίες είναι σχεδόν διπλάσιες για το εντατικό και ημι-εντατικό σύστημα απ' ό,τι οι αντίστοιχες του ημι-εκτατικού. Οι δαπάνες διατροφής (Διάγραμμα 3) των προβάτων του εντατικού είναι σημαντικά μεγαλύτερες (περίπου κατά 60%) από τις αντίστοιχες των άλλων δύο, κυρίως επειδή δεν εφαρμόζεται βόσκηση και χορηγούνται μεγάλες ποσότητες αγοραζόμενων συμπυκνωμένων ζωοτροφών (δημητριακοί καρποί, σογιάλευρο κ.λπ.).

Και για τα τρία συστήματα εκτροφής, οι δαπάνες παραγωγής είναι μεγαλύτερες από την ακαθάριστη πρόσοδο και συνεπώς παρουσιάζουν αρνητικές τιμές κέρδους δηλαδή ζημιά (Διάγραμμα 4). Βέβαια, για εκμεταλλεύσεις οικογενειακής μορφής όπως αυτές του δείγματος της έρευνας, το καθαρό κέρδος δεν αποτελεί ασφαλές κριτήριο βιωσιμότητας. Το ακαθάριστο κέρδος (δηλαδή η διαφορά της ακαθάριστης προσόδου και μεταβλητού κόστους) είναι θετικό και για τις τρεις περιπτώσεις (χωρίς να υπάρχουν στατιστικά σημαντικές διαφορές μεταξύ τους) αλλά σχετικά μη ικανοποιητικό. Το ημι-εντατικό σύστημα παρουσιάζει τάση να έχει το υψηλότερο ακαθάριστο κέρδος συγκρινόμενο με τα άλλα δύο συστήματα.

Τα παραπάνω αποτελέσματα επιβεβαιώνουν τις απαντήσεις των κτηνοτρόφων όταν τους ζητήθηκε να βαθμολογήσουν τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν (Πίνακας 1). Σχεδόν ομόφωνα προέκυψε ότι οι χαμηλές τιμές γάλακτος και κρέατος, οι μεγάλες καθυστερήσεις στις πληρωμές γάλακτος, το υψηλό κόστος αγοράς ζωοτροφών και κτηνιατρικών φαρμάκων αλλά και η έλλειψη διαθέσιμων βοσκοτόπων είναι τα σημαντικότερα εμπόδια που συναντούν οι Έλληνες προβατοτρόφοι.

Το εντατικό σύστημα επηρεάζεται περισσότερο από την οικονομική κρίση

Στη δυσκολότερη θέση φαίνεται να βρίσκονται οι εκμεταλλεύσεις του εντατικού συστήματος λόγω της υψηλότερης ζημίας που εμφανίζουν, της μεγάλης εξάρτησής τους από το κεφάλαιο (σταθερό και μεταβλητό) αλλά και του πολύ μεγαλύτερου κόστους διατροφής. Φαίνεται επομένως ότι το εντατικό σύστημα εκτροφής επηρεάζεται πολύ περισσότερο από τα άλλα δύο συστήματα από τις συνέπειες της τρέχουσας οικονομικής κρίσης (αύξηση τιμών ζωοτροφών, καυσίμων κ.λπ.).

Οι εκμεταλλεύσεις ημι-εντατικής μορφής παρουσιάζουν τα καλύτερα οικονομικά αποτελέσματα (συγκριτικά μεταξύ των άλλων δύο) κυρίως λόγω της κάλυψης ενός σημαντικού μέρους των διατροφικών αναγκών των

Πίνακας 1. Προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι εκμεταλλεύσεις των τριών συστημάτων εκτροφής προβάτων

Προβλήματα	Συστήματα εκτροφής		
	Ημiekτατικό	Ημιεντατικό	Εντατικό
Χαμηλή τιμή γάλακτος	3	3	3
Χαμηλή τιμή κρέατος	3	3	2
Μειωμένη ζήτηση ζώων αναπαραγωγής	0	0	3
Καθυστέρηση στις πληρωμές γάλακτος	3	3	3
Καθυστέρηση στις πληρωμές κρέατος	0	0	0
Υψηλό κόστος ζωοτροφών	2	2	3
Υψηλό κόστος κτηνιατρικών φαρμάκων	2	3	3
Υψηλό κόστος εργασίας	0	1	2
Έλλειψη κτηνιατρικής & ζωοτεχνικής υποστήριξης	2	2	3
Έλλειψη βοσκοτόπων	3	1	0

Σημ. 0= καθόλου, 1= μικρά, 2= αρκετά, 3= μεγάλα

Η προοπτική βιωσιμότητας και για τα τρία συστήματα εκτροφής είναι οριακή, ιδιαίτερα αν λάβει κανείς υπόψη του τις ζωοτροφές.

ζών μέσω της βόσκησης σε τεχνητούς λειμώνες και λόγω του μεγάλου ποσοστού ζωοτροφών που παράγεται από τους ίδιους τους κτηνοτρόφους (ιδιοπαραγόμενες ζωοτροφές). Τέλος, οι παραδοσιακές εκμεταλλεύσεις (ποιμηνικού συστήματος) αξιοποιούν κυρίως οικογενειακή εργασία, έχουν τις μικρότερες παραγωγικές δαπάνες και το χαμηλότερο κόστος διατροφής αλλά οι αποδόσεις τους σε γάλα είναι πολύ μικρές.

Ένα σημαντικό πρόβλημα και για τα τρία συστήματα εκτροφής, που είναι όμως πιο έντονο στο ημι-εντατικό και εντατικό σύστημα, είναι το πολύ υψηλό σταθερό κόστος παραγωγής (αυτό που συνδέεται δηλαδή με τους σταθερούς συντελεστές παραγωγής, για παράδειγμα έδαφος, κτηριακές εγκαταστάσεις, μηχανήματα κ.λπ.). Για τη μείωση της συμμετοχής του σταθερού κόστους στο συνολικό κόστος παραγωγής απαιτείται αύξηση του ακαθάριστου κέρδους, δηλαδή αύξηση των αποδόσεων σε γάλα και κρέας.

Συμπερασματικά, η προοπτική βιωσιμότητας και για τα τρία συστήματα εκτροφής είναι οριακή, ειδικότερα αν λάβει υπόψη του κανείς ότι οι τιμές των ζωοτροφών πλέον είναι πολύ υψηλότερες από αυτές που υπολογίστηκαν στην έρευνα το 2010.

Προτάσεις για τη βελτίωση της προοπτικής της προβατοτροφίας

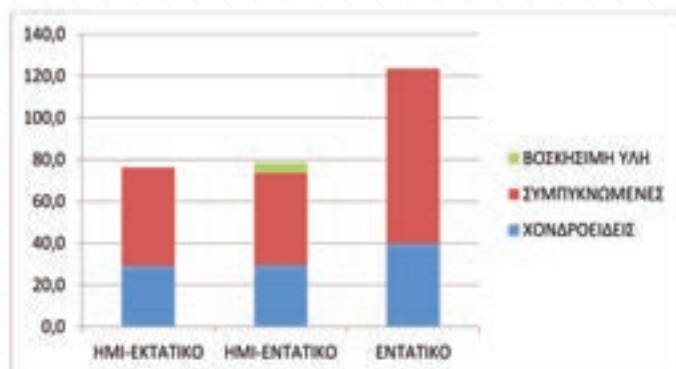
Οι προτάσεις για τη μείωση του κόστους παραγωγής και για τη βελτίωση των προοπτικών του κλάδου της προβατοτροφίας είναι:

- Η δημιουργία τεχνητών λειμώνων. Στις περιπτώσεις που δεν υπάρχουν διαθέσιμοι βοσκότοποι και ο παραγωγός διαθέτει ενιαία έκταση κοντά στο προβατοστάσιο, προτείνεται η εγκατάσταση τεχνητών λειμώνων με την σπορά μειγμάτων πολυετών λειμώνων. Η δυνατότητα άρδευσης αυξάνει κατά πολύ τις αποδόσεις των λειμώνων.
- Αντικατάσταση των «ακριβών» συμπυκνωμένων πρωτεϊνικών ζωοτροφών (π.χ. σογιάλευρο) από κτηνοτροφικά ψυχανθή (π.χ. ρεβίθι, μπιζέλι). Τα τελευταία μπορούν να καλλιεργηθούν από τον κτηνοτρόφο, να αποτελέσουν λύσεις αμειψισποράς και να συμβάλλουν στην απεξάρτηση από το ακριβό και εισαγόμενο σογιάλευρο.
- Αύξηση των αποδόσεων γαλακτοπαραγωγής. Θα μπορούσε να επιτευχθεί με τη χρήση βελτιωμένων ζώων (τόσο μέσω επιλογής όσο και διασταυρώσεων) αλλά και με τη χρήση ορθολογικών σιτηρεσίων.
- Δημιουργία συλλογικού οργάνου (π.χ. συνεταιρισμός). Μέσω του συνεταιρισμού αυξάνεται η διαπραγματευτική δύναμη των κτηνοτρόφων ώστε να διεκδικήσουν καλύτερες τιμές στα προϊόντα τους και μειώνεται το κόστος των εισροών (ζωοτροφές, κτηνιατρικά φάρμακα κ.λπ.), αφού δίνεται πλέον η δυνατότητα μαζικών αγορών.

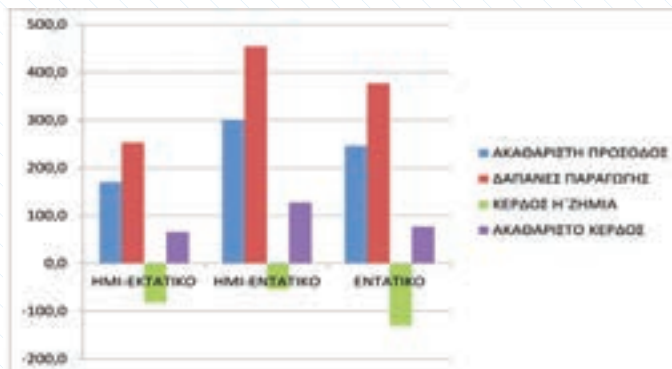
Για την ολοκλήρωση της μελέτης καθοριστική ήταν η συμβολή τόσο του κ. Άμπα Ζαφείρη, Αναπληρωτή Καθηγητή του Τμήματος Αγροτικής Ανάπτυξης του Δ.Π.Θ., όσο και του συναδέλφου γεωπόνου Δρ Ράγκου Αθανάσιου.

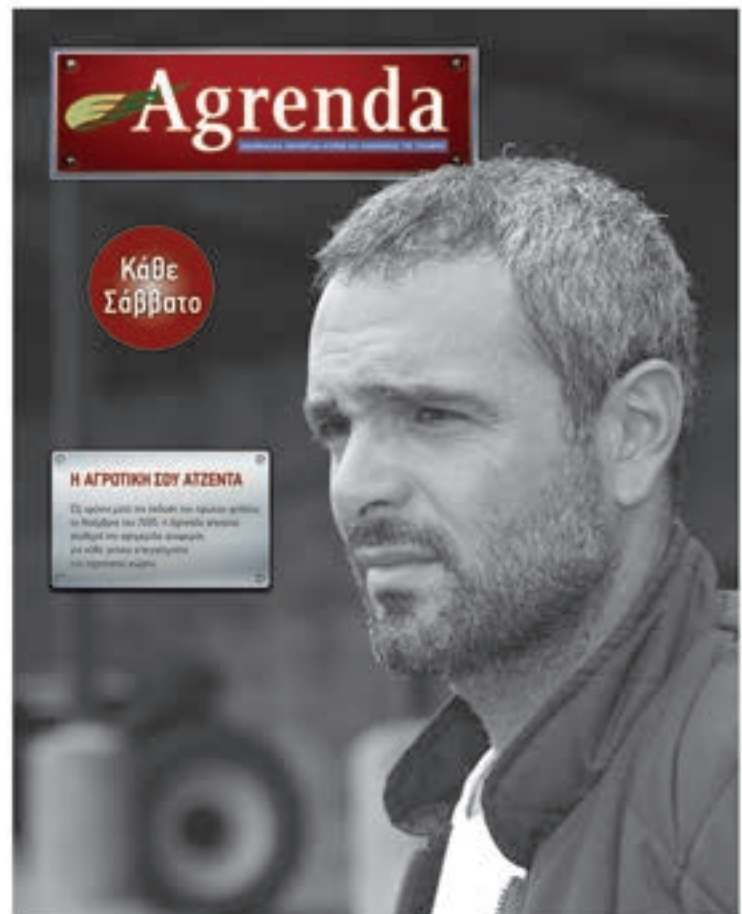
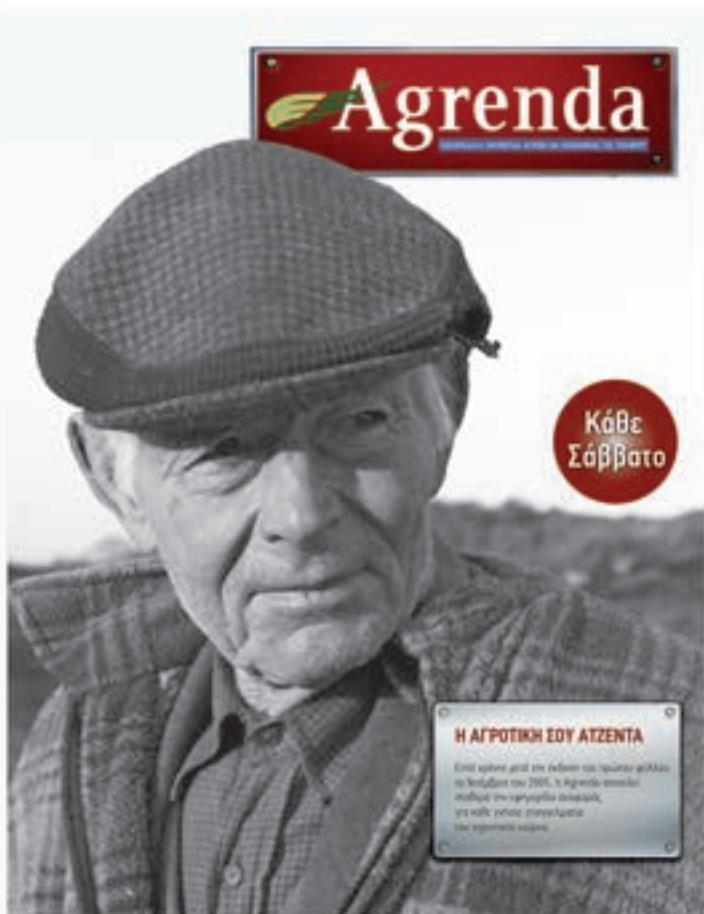
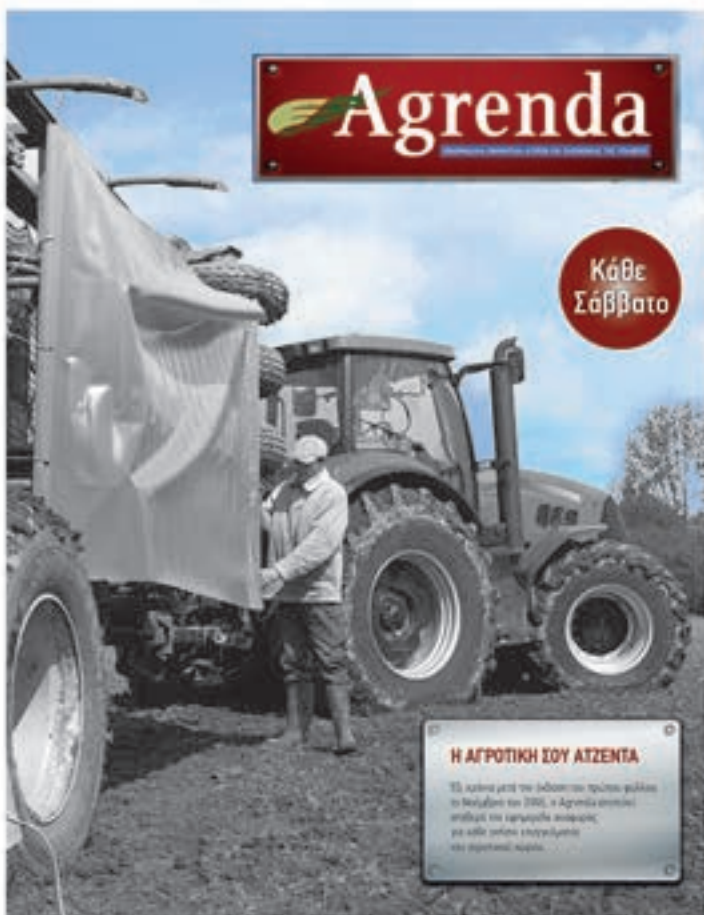
*Μ.Sc. Γεωπόνου - Ζωοτέχνη, Υποψήφιου Διδάκτορα
Τμήματος Αγροτικής Ανάπτυξης Δ.Π.Θ. - thmanous@yahoo.gr

Διάγραμμα 3. Ετήσιες δαπάνες διατροφής (ευρώ/προβάτινα) για κάθε σύστημα εκτροφής

Διάγραμμα 4. Οικονομικά αποτελέσματα (ευρώ/προβάτινα) για κάθε σύστημα εκτροφής

ΑΓ' ΤΟ ΧΩΡΑΦΙ...
Στο Ράφι

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΚΗΤΗΜΑΤΟΣ ΤΕΥΧΟΣ 24 ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2012

ΑΦΙΕΡΩΜΑ:
► ΟΣΠΡΙΑ
ΖΥΜΑΡΙΚΑ
ΑΡΤΟΣΚΕΥΑΣΜΑΤΑ

άροσις®

ΑΠΟ ΤΟ 1956
ΑΥΘΕΝΤΙΚΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Η ΑΡΟΣΙΣ εφαρμόζει σύστημα οικολογικής απεντόμωσης,
με φυσικές αποκλειστικές ουσίες, ώστε να σας εξασφαλίζει
ένα 100% υγιεινό και ασφαλές προϊόν.

Παραγωγή και συσκευασία: 5^ο χλμ Ε.Ο. Καστοριάς – Νεστορίου, Κολοκυνθού,
Τ.Κ. 520 50, Τηλ.: 24670 71792, Fax: 24670 71686
e-mail: info@arosis.gr, www.arosis.gr

άροσις®

Όσπρια, ελληνικά ζυμαρικά και παξιμάδια έχουν την τιμητική τους

Τα παραδοσιακά αντέχουν ακόμη

Σταθερά ανοδικές τάσεις έχει η εγχώρια αγορά όσπριων τα τελευταία χρόνια, με στροφή στην παραγωγή προϊόντων από ντόπιες ποικιλίες και νέους «παίκτες» να έρχονται στο προσκήνιο.

Την εκδίκησή τους παίρνουν ελληνικά τρόφιμα, παραδοσιακά και πρώτης ανάγκης, που εν μέσω της οικονομικής κρίσης διευρύνουν την καταναλωτική τους βάση και αλλάζουν το ποιοτικό και επικοινωνιακό τους «προφίλ». Από τη μία τα υποτιμημένα όσπρια, παίρνουν θέση, εκτοπίζοντας τα εισαγόμενα κατ' απαίτηση των καταναλωτών, ενώ τα παξιμάδια και τα άλλα αρτοσκευάσματα βλέπουμε να πολλαπλασιάζουν τους κωδικούς τους και τα καταστήματα όπου πωλούνται (αλυσίδες και φούρνοι) κι από την άλλη τα ζυμαρικά, με νέο πιο υγιεινό προφίλ (ολικής άλεσης κ.λπ.), διεκδικούν επιπλέον μερίδιο από την πίτα των τροφίμων πρώτης ανάγκης, που αναγκαστικά διευρύνεται σε τέτοιες περιόδους.

Όσπρια με προέλευση

Τα παραμελημένα για δεκαετίες όσπρια έχουν καταφέρει να φέρουν ξανά στη... διατροφική μόδα η μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος των καταναλωτών και οι συντεταγμένες προσπάθειες παραγωγών κι επιχειρήσεων για την ανάδειξη των τοπικών ποικιλιών. Το σύνολο της εγχώριας αγοράς όσπριων υπολογίζεται στα 200

εκατ. ευρώ και τα τελευταία χρόνια παρουσιάζει αξιοσημείωτες ανοδικές τάσεις. Η ανάπτυξη αυτή, πάει «χέρι χέρι» με μια ποιοτική στροφή που αλλάζει αργά αλλά σταθερά τον επιχειρηματικό χάρτη του χώρου φέρνοντας στο προσκήνιο νέους «παίκτες». Οι 3Α και Agrino εξακολουθούν να οδηγούν την κούρσα ελέγχοντας πάνω από το 50% της αγοράς, ωστόσο τα μικρότερα σχήματα κερδίζουν συνεχώς

**Αρκετές
εταιρείες
ποντάροντας στην
ποιότητα κάνουν τα
βήματά τους στο
εξωτερικό**

μερίδια αγοράς «ποντάροντας» στην ποιότητα και την εκμετάλλευση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των τοπικών ποικιλιών. Αρκετές από αυτές, όπως η Άρσις και η Προϊόντα Βοΐου Γης πραγματοποιούν εδώ και μερικά χρόνια με επιτυχία τα πρώτα τους εξαγωγικά βήματα. «Κλειδί» για την ανάπτυξη του κλάδου είναι η πιστοποίηση και η κατοχύρωση

των ποικιλιών. Μέχρι στιγμής έξι τοπικές ποικιλίες όσπριων (αν συνυπολογίσουμε και τη Φάβα Σαντορίνης) έχουν κατοχυρωθεί ως ΠΓΕ ή ΠΟΠ. Πρόκειται για τα Φασόλια Γίγαντες Ελέφαντες Κάτω Νευροκοπίου (ΠΓΕ), τα Φασόλια Κοινά Μεσόσπερμα Κάτω Νευροκοπίου (ΠΓΕ), τα Φασόλια (γίγαντες ελέφαντες) Πρεσπών (ΠΓΕ), τα Φασόλια (ηλακέ μεγαλόσπερμα) Πρεσπών (ΠΓΕ), τα φασόλια Γίγαντες-Ελέφαντες Καστοριάς (ΠΓΕ), η φάβα Σαντορίνης (ΠΟΠ) και οι Βανίλιες Φενεού (ΠΓΕ).

Δυστυχώς, πάντως, το μεγαλύτερο «κομμάτι» της εγχώριας ζήτησης εξακολουθεί να καλύπτουν οι εισαγωγές. Σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη του Ινστιτούτου Κτηνοτροφικών Φυτών Λάρισας, η ελληνική παραγωγή όσπριων υπολογίζεται στους 10.000 τόνους, ενώ η κατανάλωση στους 45.000 τόνους.

Έχουν πολύ «ψωμί» τα αρτοσκευάσματα

Με αισιοδοξία μπορούν να ατενίζουν το μέλλον οι ελληνικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κλάδο των αρτοσκευασμάτων. Σύμφωνα με τα ευρήματα πρόσφατης κλαδικής μελέτης που εκπόνησε η ICAP Group, η εγχώρια κατανάλωση ψωμιού για τοστ, παραδοσιακών παξιμαδιών

και κριταινίων παρουσίασε αύξηση τη χρονιά 2009-2010 σε συνέχεια της ανοδικής ζήτησης που καταγράφηκε διαχρονικά την περίοδο 1995-2010, κατά την οποία η αγορά αναπτύχθηκε με μέσο ετήσιο ρυθμό της τάξης του 5%. Αξίζει να σημειωθεί ότι, σημαντική ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια εμφάνισαν τα παραδοσιακά παξιμάδια και τα κριταίνια. Πιο συγκεκριμένα, τα παραδοσιακά παξιμάδια «έτρεξαν» στη δεκαπενταετία με μέσο ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης 10,1%, ενώ από κοντά ακολουθούν τα κριταίνια τα οποία μάλιστα πάτησαν... γκάζί την τριετία 2007-2010 επιτυγχάνοντας 13%!

Το 2010 το ψωμί για τσστ κάλυψε το 68,8% της συνολικής κατανάλωσης, το συσκευασμένο ψωμί σε μορφή φρατζόλας ή καρβελλίου το 20,4%, τα rolls για χάμπουργκερ και σάντουιτς το 6,9% και το ψωμί γερμανικού τύπου το 3,9%. Εξάλλου, ο όγκος της εγχώριας

κατανάλωσης τυποποιημένων φρυγανιών παρουσίασε μικρές διακυμάνσεις κατά την περίοδο 1995-2010, με την τελευταία διετία να σημειώνει μέσο ετήσιο ρυθμό μεταβολής 1,2%.

Και το σπαγγέτι στο μενού

Τα μακριά ζυμαρικά (τύπου σπαγγέτι κ.λπ.) συνεχίζουν να κατέχουν τη μερίδα του λέοντος με ένα ποσοστό της τάξης του 55% στη συνολική αγορά. Οι

πάστες ακολουθούν με 35%, ενισχύοντας όμως διαρκώς τα μερίδιά τους σε αντίθεση με τα μακρά ζυμαρικά που παρουσιάζουν μικρή κάμψη - όχι πάντως αρκετή που να απειλεί για την ώρα την πρωτοκαθεδρία τους.

Στις «ανερχόμενες δυνάμεις» του κλάδου συγκαταλέγονται τα γεμιστά ζυμαρικά καθώς και τα ζυμαρικά ολικής άλεσης. Τα τελευταία χρόνια, δυναμική αύξηση κατέγραψαν και τα

ζυμαρικά ιδιωτικής ετικέτας.

Η οικονομική δυσπραγία και η μείωση του διαθέσιμου εισοδήματος των καταναλωτών όχι μόνο δε στάθηκαν ικανές να αμφισβητήσουν τη θέση της συγκεκριμένης κατηγορίας τροφίμων στο οικογενειακό τραπέζι αλλά, αντίθετα, φαίνεται ότι την ενισχύουν.

Για να γίνει αυτό χρειάστηκε, βέβαια, να βάλουν και οι ίδιες οι επιχειρήσεις του κλάδου το... χεράκι τους φροντίζοντας να προσαρμόσουν εγκαίρως την τιμολογιακή τους πολιτική στα νέα οικονομικά δεδομένα. Το αντίκτυπο στα έσοδα ήταν το αναμενόμενο, όμως η ανταμοιβή ήρθε από τις πωλήσεις και τη διατήρηση των μεριδίων αγοράς σε υψηλά επίπεδα.

Προς επίρρωση των παραπάνω, πρόσφατη μελέτη της ICAP Group κάνει λόγο για διατήρηση ή ακόμα και μικρή ενίσχυση της αγοράς ζυμαρικών τη διετία 2011-2012.

Παραδοσιακά Παξιμάδια Κυθήρων «Τα Τραγανά του Καραβά»

Τα πιο αφράτα Παξιμάδια Λαδιού
Φτιαγμένα αποκλειστικά με
ελαιόλαδο Κυθήρων
Παξιμάδια εξαιρετικής ποιότητας.
Φτιαγμένα με παραδοσιακό τρόπο
και με τα πιο αγνά υλικά
Σύστημα διαχείρισης ασφάλειας
τροφίμων EN ISO 22000:2005
Τα παξιμάδια μας είναι Νο1 σε
πωλήσεις στα Super Market AB
Βασιλόπουλος

Το Αρτοποιείο του Καραβά
80200 Καραβάς Κυθήρων
Τηλ/Fax: 27360 33092
e-mail: karavas.bakery@gmail.com

το Αρτοποιείο του Καραβά

Παραδοσιακά κρητικά παξιμάδια

Ο καλός ο μύθος, ο Σητειακός

ΜΕ ΣΤΟΧΟ την προσέγγιση του σύγχρονου καταναλωτή, αλλά και με παράλληλη επιμονή στην παράδοση, τα παραδοσιακά κρίθινα παξιμαδάκια «Σητειακός Μύλος» της εταιρείας Καλαμπόκης Α.Ε., έκαναν την εμφάνισή τους στην αγορά, συμπληρώνοντας την πλούσια γκάμα των προϊόντων «Σητειακός Μύλος».

Η οικογένεια Καλαμπόκη με σεβασμό στην παράδοση προχώρησε στην παρασκευή των παραδοσιακών κρίθινων παξιμαδιών σε πέντε διαφορετικές γεύσεις, με φυσική γεύση, με ρίγανη, με θυμάρι, με δενδρολίβανο και με βασιλικό, χρησιμοποιώντας ως βάση το εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο Σητείας (Π.Ο.Π.) και αγνές πρώτες ύλες της κρητικής γης. Τα παραδοσιακά κρίθινα παξιμαδάκια «CRETANTAKOS» «Σητειακός Μύλος» έχουν καθιερωθεί ως προϊόντα Προστασίας

Γεωγραφικής Ένδειξης (Π.Γ.Ε.) και αντιπροσωπεύουν ένα από τα πρωταρχικά στοιχεία της κρητικής διατροφής.

Τα κρίθινα παξιμαδάκια, που αποτελούν μια ιδιαίτερη γευστική πρόταση για κάθε ώρα της ημέρας θα τα βρείτε σε επιλεγμένα καταστήματα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό στην καλαίσθητη συσκευασία των 250 γραμμαρίων.

Δεν έμεινε, όμως, μόνο εκεί: Ο «Σητειακός Μύλος» δημιούργησε τα νέα παξιμαδάκια ούζου, απολαυστικά, γλυκανισάτα, γευστικά και

προπαντός ελληνικά.

Το παραδοσιακό ελληνικό ποτό, το ούζο, αρωματίζει τα παξιμαδάκια, δίνοντάς τους μια γλυκιά επίγευση, ιδανικής έντασης, με πολύπλοκο χαρακτήρα, όπου η μαστίχα και το μαύρο σουσάμι συνοδεύουν το γλυκάνισο. Η συνένωση του ούζου με το εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο Σητείας χαρίζει ένα γευστικό κράμα απαράμιλλης γεύσης, που βαδίζει πάνω στα μονοπάτια του κρητικού πολιτισμού και της μακραίωνης ιστορίας του ούζου, του παραδοσιακού ποτού της Λέσβου. Ξεροτήγανα, καλιτσούνια, παξιμαδάκια αμυγδάλου, κουλουράκια λαδιού, σταφιδωτά, μπισκότα καρυδιού, παξιμαδάκια πορτοκαλιού, μπισκότα μανταρινιού, κουραμπιέδες, γευστικά μελομακάρονα και άλλα, συνθέτουν μια μεγάλη ποικιλία προϊόντων που είναι βασισμένα σε γεύσεις που για αιώνες συντρόφευαν τις καθημερινές συνήθειες και τις κοινωνικές εκδηλώσεις των ανθρώπων της Κρήτης.

ΜΕΘΥΣΤΙΚΑ
ΠΑΞΙΜΑΔΙΑ
**Η εταιρεία
δημιούργησε τα
νέα παξιμαδάκια
ούζου,
απολαυστικά,
γλυκανισάτα,
γευστικά και
προπαντός
ελληνικά**

ΜΕ ΣΤΑΡΙΑ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΛΙΑ

ΛΕΓΕΤΑΙ ΟΤΙ Η ΛΗΜΝΟΣ αφιλεί το όνομά της στο ομηρικό «λήιον» που σημαίνει σπαρμένο χωράφι. Από την αρχαιότητα το νησί ήταν ο σιτοβολώνας του Αιγαίου. Σήμερα στη Λήμνο υπάρχουν πολλές καλλιεργούμενες εκτάσεις με ντόπιες ποικιλίες σιτηρών, όπως το σιτάρι «μαυραγάνι», το κριθάρι της Παναγιάς κ.ά.

Τα starionia και kribarionia παξιμαδάκια Λήμνου της εταιρείας «Χρυσάφη» παράγονται από εκλεκτά σιτάρια και κριθάρια Λήμνου, χωρίς συντηρητικά και απολαμβάνονται σαν ελαφρύ γεύμα ή σαν υγιεινό σνακ. Συνδυάζονται δε εξαιρετικά με το Καλαθάκι Λήμνου «Χρυσάφη», με φρέσκια ντομάτα, ελιές και ρίγανη, με πελτέ σαντορινιάς ντομάτας και κρίτομο, με τη φέτα «Χρυσάφη», κρεμμύδια κομμένα σε ροδέλες, ελιές και λιαστές ντομάτες αλλά και σε χωριάτικη ή πράσινη σαλάτα, συνοδεύοντας μια ποικιλία ούζου. Τα μικρά παξιμαδάκια (μπουκιές) μπορούν να αντικαταστήσουν τα κρουτόν σε σαλάτες ή σούπες ή να συνοδεύσουν κρεμώδη τυριά, μελιτζανοσαλάτα, ταραμοσαλάτα, πατέ λιαστής ντομάτας, πατέ κάρφης, πολύ ελιάς και να «ντύσουν» υπέροχα καναπεδάκια.

Η οικογενειακή επιχείρηση Χρυσάφη προμηθεύεται την πρώτη ύλη για τα προϊόντα της από τους ντόπιους καλλιεργητές και κτηνοτρόφους με τη μέθοδο της συμβολαιακής γεωργίας.

Αναβίωσε έπειτα από πολλά χρόνια την ντόπια ποικιλία σιταριού «μαυραγάνι Λήμνου», από την οποία παράγει ένα ωραίο ψωμί με προζύμι, τα παραδοσιακά ζυμαρικά «Φλωμάρια» και τα παξιμαδάκια. Ταυτόχρονα, δημιουργώντας έναν μεγάλο κύκλο παραγωγών (συνεργάζεται με 60 κτηνοτρόφους) έχει, θα έλεγε κανείς, κρατήσει τους παραγωγούς στο νησί. «Η στρατηγική της εταιρείας είναι άλλωστε να δημιουργεί premium προϊόντα από τα οποία θα βγαίνει κερδισμένος και ο παραγωγός και ο μεταποιητής, αλλά και να συνδυάσει την παράδοση με την τεχνολογία», σχολιάζει σχετικά ο Μιχάλης Χρυσάφης.

Τα προϊόντα της διατίθενται σε καλά αθηναϊκά εστιατόρια, σε γνωστά καταστήματα ντελικατέσεν και στην αλυσίδα σούπερ-μάρκετ ΑΒ Βασιλόπουλος.

ΤΑ ΚΑΛΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΚΑΡΑΒΑ

ΜΕ ΠΑΝΩ ΑΠΟ 20 ΧΡΟΝΙΑ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ

στην αρτοποιία και τη ζαχαροπλαστική, το «Αρτοποιείο Καραβά» στον ομώνυμο οικισμό των Κυθήρων, φημίζεται για τα τραγανά παξιμάδια λαδιού.

Με συνταγή και διαδικασία παραγωγής που έχουν παραμείνει αναλλοίωτες στο χρόνο, το ζύμωμα και το ψήσιμο να ακολουθούν τις επιταγές της παράδοσης, τα λαδοπαξιμάδια Κυθήρων κόβονται ένα - ένα στο χέρι χωρίς τη χρήση ειδικού μηχανήματος. Γεύσεις όπως πορτοκάλι, λεμόνι και γλυκάνισος εμπλουτίζουν τις παραλλαγές τους, κάνοντας την δύσκολη επιλογή. Βουτήματα σκολάτας, βανίλιας, αμυγδάλου και κουραμπιέδες, αμυγδαλωτά και οι παραδοσιακοί ροζέδες συμπληρώνουν τον κατάλογο με τα... καλούδια του αρτοποιείου.

Το «Αρτοποιείο του Καραβά» μπόρεσε να στηρίξει ένα premium προϊόν, και να του προσδώσει υψηλή προστιθέμενη αξία διότι αφενός ακολουθεί την παράδοση (τα παξιμάδια κόβονται

στο χέρι ένα προς ένα) και αφετέρου λειτουργεί με τις αυστηρές επιταγές της αγοράς τροφίμων. Επομένως, στο αρτοποιείο του Καραβά παράγονται 200 τόνοι γλυκά και αλμυρά παξιμάδια ελαιόλαδου (το 90% της παραγωγής αφορά αλμυρά παξιμάδια) εκ των οποίων ένα μεγάλο μέρος διακινείται εκτός Κυθήρων σε καταστήματα ντελικατέσσην, σε φούρνους και σε μίνι μάρκετ στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη.

Τα «τραγανά του Καραβά» διανέμονται επίσης στην αλυσίδα Α.Β. Βασιλόπουλος υπό την ιδιωτική ετικέτα «Κοντά στην ελληνική γη». Τα παξιμάδια έχουν διάρκεια ζωής στο ράφι μόλις πέντε μήνες.

Ο Γιάννης και η Γεωργία —ιδρυτές του αρτοποιείου— συνεχίζουν ακούραστα να παράγουν τα παξιμάδια ελαιολάδου, ο Γιάννης στα παξιμάδια και η Γεωργία στα βουτήματα ενώ και τα τέσσερα παιδιά τους, ο Δημήτρης, η Μαίρη, ο Παύλος και η Γκλόρια ασχολούνται επίσης με την οικογενειακή επιχείρηση.

η Λήμνος

**Αυθεντικά Παραδοσιακά
Παξιμάδια «η Λήμνος»**

**Θησαυροί της
μεσογειακής
διατροφής**

**Χονδρική
και λιανική
πώληση
σε όλη την
Ελλάδα**

Προϊόντα αρτοποιίας
φτιαγμένα από αγνά
σιτάρια και κριθάρια,
τα οποία καλλιεργούμε
βιολογικά στις πεδιάδες
της Λήμνου

Αρτοποιία «Η Λήμνος», Αφοί Κ. Ποριάζη Ο.Ε., Πορτιανού Λήμνου
 Τηλ.: 22540 51110 Fax: 22540 51072, e-mail: poriazibros@gmail.com, www.foiporiazis.gr

Η φήμη τους ταξιδεύει σε όλο τον κόσμο

Όσπρια με ονοματεπώνυμο

ΠΟΝΤΑΡΟΝΤΑΣ ΣΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ και την εκμετάλλευση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των τοπικών ποικιλιών η οικογενειακή επιχείρηση «Άροσις» συνεχίζει να έχει πχηρή παρουσία σε Ελλάδα και εξωτερικό. Ακολουθώντας το γνωμικό «η τέχνη θέλει μάστορα κι η φάβα λάδι», η εταιρεία που ιδρύθηκε το 1956 είναι ευρέως γνωστή για την παραγωγή βιολο-

γικών και συμβατικών οσπρίων, πολλά εξ αυτών προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης ή γεωγραφικής ένδειξης. Γίγαντες ελέφαντες Πρεσπών ΠΓΕ, πλακέ μεγαλόσπερμα Πρεσπών ΠΓΕ, γίγαντες ελέφαντες Καστοριάς ΠΓΕ, αλλά και μπαμπούνια Πρεσπών, φασόλια Παπούδα Αμυνταίου συνθέτουν μια πλήρη και πλούσια γκάμα βιολογικών οσπρίων που βασίζεται στην αξιοποίηση των εγχώριων ποικιλιών. Η γκάμα προϊόντων ολοκληρώνεται με τα φασόλια, τις φακές, τα ρεβίθια, τη φάβα, το ρύζι, τα μανιτάρια και τα δημητριακά της εταιρείας «Άροσις». Τα προϊόντα αυτά είναι μοναδικά καθώς στην Καστοριά και στις Πρέσπες οι καλλιεργητές διαχειρίζονται ήπια το έδαφος με περιορισμένη χρήση μηχανημάτων λόγω της πυκνότητας της φύτευσης, του όγκου και της ευαισθησίας των φυτών. Από τη Βασιλειάδα Καστοριάς, ως το μακρινό Μανχάταν της Νέας Υόρκης η εταιρεία διακινεί τα προϊόντα της με υπεραξία, δίνοντας νέα ώθηση στις εξαγωγές της και μεταφέροντας τη φήμη των ελληνικών οσπρίων από τις Η.Π.Α και τη Μεγάλη Βρετανία ως τη Γερμανία, την Ταϊλάνδη και την Κύπρο.

ΗΠΙΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Οι καλλιεργητές που διαθέτουν τα προϊόντα τους στην «Άροσις» εφαρμόζουν ήπιες τεχνικές με συχνή αγρανάπαυση και περιορισμένη χρήση μηχανημάτων

Σήμα κατατεθέν των Πρεσπών

ΜΕ «ΣΗΜΑΙΑ» τα φασόλια Πρεσπών ΠΓΕ, μια ομάδα παραγωγών ίδρυσε τον Αγροτικό Συνεταιρισμό Φασολοπαραγωγών Εθνικού Δρυμού Πρεσπών «Πελεκάνος». Τα φασόλια Πρεσπών, παραδοσιακό προϊόν της περιοχής, είναι ιδιαίτερα θρεπτικά, ενώ ξεχωρίζουν για την ποιότητά τους που οφείλεται στον τόπο αλλά και στον τρόπο παραγωγής τους. Έχουν χαρακτηριστεί ως προϊόντα Π.Γ.Ε. και για να διασφαλιστεί η ποιότητά τους, η καλλιέργεια των φασολιών έχει ενταχθεί στο Σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης.

Σε ό,τι αφορά τους σπόρους είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι τα «μεγαλόσπερμα πλακέ» αποτελούν γνήσιο ντόπιο σπόρο των Πρεσπών, ενώ οι «ελέφαντες» στην ελληνική επικράτεια παράγονται μόνο στην Πρέσπα, λόγω των ιδιαίτερων εδαφολογικών και κλιματολογικών συνθηκών.

Με προσέγγιση... βιοδυναμική

ΔΥΟ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΣΤΟΙΧΗΜΑΤΑ που κλήθηκε να κερδίσει η οικογενειακή επιχείρηση «The Trinity Farm»: ότι μπορεί να «σταθεί» ως βιολογική επιχείρηση και πως η γυναικεία επιχειρηματικότητα μπορεί να βγει κόντρα στα στερεότυπα. Δύο κόρες και ένας πατέρας αποφάσισαν το 2005 να εισέλθουν πιλοτικά στη βιολογική καλλιέργεια, εντάσσοντας τμήμα του αγροκτήματός τους. Σήμερα καλλιεργούν βιολογικά μία έκταση συνολικά 400 στρεμμάτων, τυποποιούν και διακινούν μόνοι τους τα προϊόντα τους, μεταξύ αυτών τα ρεβίθια και τις φακές σε πρωτότυπες χειροποίητες συσκευασίες, σε επιλεγμένα καταστήματα πανελλαδικά. Είναι η πρώτη «βιοδυναμική καλλιέργεια» με αροτρίαιες καλλιέργειες και κηπευτικά, πιστοποιημένη από τον οργανισμό Demeter. Η βιοδυναμική γεωργία, σύμφωνα με τη μία εκ των ιδρυτών, Αλεξάνδρα Τσιαντή, είναι περισσότερο αυστηρή από τη βιολογική. Βασίζεται στην ανθρωποσοφία του Στίανερ θεωρώντας κάθε αγρόκτημα ένα ζωντανό οργανισμό, μοναδικά καθοριζόμενο από τις ιδιαίτερες συνθήκες του (θέση, γη, φυτά, ζώα, άνθρωπο).

ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ ΘΑ ΜΑΘΟΥΝ ΤΙΣ HILOPITES ΤΟΥ NAVARINO

ΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΗΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΚΗΣ ΓΗΣ

επιδιώκει να κάνει ευρέως γνωστά η θυγατρική εταιρεία του ξενοδοχειακού ομίλου Costa Navarino, η Navarino Icons. Μέσα από ένα πρόγραμμα συνεργασιών που διευρύνεται διαρκώς, η νεοσύστατη εταιρεία προσφέρει σε παραγωγούς και μεταποιητικές οικοτεχνίες την ευκαιρία να αναδείξουν τα προϊόντα τους. Με ιδιαίτερα προσεγμένη συσκευασία, οι Hilopites Navarino (χυλοπίτες) αναμένεται αυτόν τον Οκτώβριο, να μπουν στα ράφια των γνωστών καταστημάτων Harrods του Λονδίνου.

Η γκάμα προϊόντων Navarino Icons, εκτός από μια συλλογή κεραμικών εμπνευσμένη από τον αρχαιοελληνικό πολιτισμό της Μεσσηνίας, περιλαμβάνει και μια σειρά από άλλα τοπικά προϊόντα όπως ελαιόλαδο και κρασί (από καλλιέργειες της εταιρείας), γλυκά του κουταλιού, μαρμελάδες, παστέλια, μέλι, ψητές πιπεριές, τουρσί κ.ά.

Ήδη, τα προϊόντα της πωλούνται στις ΗΠΑ, σε έξι καταστήματα «Dean & DeLuca», αλλά και στην Ελλάδα, κυρίως στα Καταστήματα Αφρολογίτων Ειδών και στα πολυκαταστήματα Attica. Επόμενος στόχος είναι οι αγορές

της Γαλλίας, της Ρωσίας, της Μέσης Ανατολής και της Κίνας. Σύμφωνα με τα όσα είπε ο διευθυντής πωλήσεων και ανάπτυξης της εταιρείας κ. Σαράντος Χαλαμπόπουλος, οι πωλήσεις αγγίζουν τα 350.000 ευρώ, ενώ στόχος για το επόμενο έτος είναι να φτάσουν τα 1 εκατ. ευρώ.

ΤΑ ΑΠΑΝΤΑ ΤΩΝ ΖΥΜΑΡΙΚΩΝ ΣΕ ΕΝΑΝ ΟΙΚΟ

Ο «ΟΙΚΟΣ ΑΔΑΜΑΝΤΙΝΑ» αποτελεί μία σχετικά καινούργια εταιρεία, αφού ξεκινά τη δράση της στο τομέα των τροφίμων το 2007. Με έδρα της τη Λυκόβρυση Λακωνίας και, έχοντας «συνένοχους» τα τοπικά προϊόντα της περιοχής, επιδίδεται στην παραγωγή παραδοσιακών και βιολογικών προϊόντων.

Η εταιρεία, εναρμονίζοντας την τοπική παράδοση με τη σύγχρονη τεχνολογία, παράγει ζυμαρικά, κουλουράκια, παξιμάδια και άλλα καλούδια της κουζίνας. Βασικό χαρακτηριστικό της είναι η κάλυψη μεγάλου εύρους προϊόντων που ανταποκρίνονται σε πολλές και διαφορετικές ανάγκες.

Έτσι, η σειρά των ζυμαρικών αποτελείται από τα «παραδοσιακά», που συνιστούν μια ολοκληρωμένη γκάμα από είδη όπως οι χυλοπίτες και το κριθαράκι, τα πιο «κλασικά», όπως οι βίδες, το κοφτό μακαρονάκι και οι πέννες και τα πιο «διεθνή», όπως οι ταλιατέλλες και το ριγκατόνι.

Πέραν όμως αυτής της σειράς η εταιρεία προσφέρει και άλλες τρεις σειρές ζυμαρικών, τα βιολογικά, τα ολικής άλεσης και τα ζυμαρικά με ντομάτα και σπανάκι, για γούστα με διάθεση πειραματισμού με νέες γεύσεις.

Και τη σφραγίδα της αξιοπιστίας στα ζυμαρικά Αδαμαντίνα δεν βάζουν μόνο οι ντόπιες πρώτες ύλες που χρησιμοποιούνται, αλλά και οι διάφορες πιστοποιήσεις, όπως της BIO Hellas για τα βιολογικά προϊόντα, στις απαιτήσεις της οποίας συμμορφώνονται.

ΚΛΑΣΙΚΕΣ ΓΕΥΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΑ ΨΑΧΝΑ

Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΥΒΟΪΚΗ ΖΥΜΗ ΑΒΕΕ

ξεκίνησε από τα Ψαχνά Ευβοίας το 1984 για να φτάσει σήμερα η χάρη της σε ολόκληρη την Ελλάδα, αλλά και το εξωτερικό.

Αρχικό, και εκ των δημοφιλέστερων σήμερα, προϊόν της Ευβοϊκής Ζύμης αποτελούν τα ζυμαρικά της, τα κατά κόσμον Ζυμαρικά Ψαχνών, τα οποία παρασκευάζονται από αγνά ντόπια υλικά και με παραδοσιακές συνταγές. Η παράδοση επομένως έχει την τιμητική της και στηρίζει το προϊόντικό χαρτοφυλάκιο της Ευβοϊκής Ζύμης.

Έτσι, με τη σειρά Ζυμαρικά Ψαχνών εφοδιάζεται η αγορά με τις «κλασικές» χυλοπίτες, οι οποίες προσφέρονται σε κοφτό ή μακρύ μέγεθος, αλλά

και με τον τραχανά, σε γλυκιά και αλμυρή «συσκευασία». Τη σειρά τέλους ολοκληρώνουν το μανεστράκι και το κους-κους, το οποίο προσδίδει αέρα από Ανατολή.

Η εταιρεία, όμως, παρόλο που ξεκίνησε με τα ζυμαρικά, σήμερα έχει επεκτείνει την παραγωγή της και σε άλλα προϊόντα, όπως τα κατεψυγμένα προϊόντα ζύμης με τον «ακρογωνιαίο λίθο», το χωριάτικο φύλλο, τον οποίο ακολουθούν και άλλα φύλλα, πίτες και σφολιατσειδιά.

**Και μετά
ήρθαν οι
κατεψυγμένες
ζύμες**

Και όπως ακριβώς η εταιρεία επεκτείνει την παραγωγή της, έτσι επεκτείνει και τις πωλήσεις, αφού πλέον τα προϊόντα της εξάγονται σε χώρες, όπως είναι οι ΗΠΑ, η Αυστραλία, η Γερμανία.

> Δεν ξέρω τι έχετε καταλάβει εσείς. Αυτό που εγώ βλέπω είναι πως σε λίγο καιρό, τίποτα δεν θα έχει μείνει όπως παλιά!

> Η ευχή όλων είναι να πάμε καλύτερα, ωστόσο, μέχρι τότε, το πράγμα έχει ακόμα πολύ δρόμο και, όπως λέει και ο φιλόσοφος Ράμφος... η λύση θα έρθει μέσα από τη διαδικασία του πόνου!

> Για να γίνω πιο συγκεκριμένος και να παραμείνω αυστηρά στα καθήκοντα του Αγροφύλακα, θα πρέπει να πω πως αυτό τον καιρό η κατάσταση στην ελληνική επαρχία βγάζει πολλή γκρίνια!

> Είναι ίσως η πρώτη φορά, από τότε που ξέσπασε η παγκόσμια οικονομική κρίση (δηλαδή πριν από 5 χρόνια), που οι αγρότες και οι απλοί άνθρωποι της υπαίθρου αντι-

λαμβάνονται πως κάτι δεν πάει καλά! Μπορεί αυτό να είναι βέβαια και ένα σημάδι ότι... ο κύκλος κλείνει!

> Αυτό που βλέπαμε μέχρι τώρα ήταν ότι την κρίση τη βίωναν κατά κύριο λόγο τα μεγάλα αστικά κέντρα! Τώρα η «φωτιά» έφτασε και στην πόρτα μας! Πάντα υπάρχει η ελπίδα πως αυτό θα μπορούσε να είναι η αφορμή για μια γενναία ανασυγκρότηση, προς το παρόν όμως υπάρχει μόνο πόνος!

> Κακά τα ψέματα, το πράγμα έχει διαλύσει! Οι οργανώσεις φυλλορροούν, οι νέοι

δεν θέλουν ούτε ν' ακούσουν για συλλογική δράση και αν μένουν κάποιοι να... πάρουν τα κλειδιά, είναι τα «κατακάθια»!

> Δεν ξέρω τι λένε αυτοί που δεν αντιλαμβάνονται την κατάσταση, όμως πρέπει να καταλάβουμε πως ανά την Ελλάδα, κυρίως οι Ενώσεις, ήταν, όπως λέει και ο φίλος μου ο Τρυποκάρυδος..., μικρές ΚΥΔΕΠ.

> Ακούσαν παρεμβατικό ρόλο, συνέβαλαν στην εκτόνωση της αγοράς αγροτικών προϊόντων και στην ελάχιστη προστασία των παραγω-

γών! Θα μου πείτε, με τα λεφτά του κράτους; Θα μπορούσε να γίνει η δουλειά και καλύτερα! Πού βρισκόμαστε όμως τώρα;

> Το κακό που έγινε φέτος με το βιομηχανικό ροδάκινο, είναι η μικρογραφία της κατάστασης! Σαφώς καλύτερες φέτος οι προοπτικές της διεθνούς αγοράς, όμως το προϊόν «έφυγε» από τα στέκια με 20 και 21 λεπτά το κιλό όταν τον περασμένο χρόνο με χειρότερη εικόνα στη διεθνή αγορά τα ροδάκινα πουλήθηκαν με 25 λεπτά το κιλό!

> Με 2-3 χιλιάρικά χαρτζιλίκι σε κάτι «ψευτο-παράγοντες» των κρίσιμων περιοχών, η βιομηχανία έκανε τη δουλειά της στερώντας από τον παραγωγό τουλάχιστον 7 λεπτά το κιλό! Τους πάτησαν, όπως να πεις, κυριολεκτικά στο λαιμό! Ποιος να αντισταθεί και με τι κουράγια;

> Μέσα σ' αυτό το κλίμα, οι «καλοί Σαμαρείτες» της μεταποιητικής βιομηχανίας πήραν «σβάρνα» τις εφημερίδες και επαίρονται για τις εξαγωγές τους, που όλοι βέβαια τις θέλουμε και τις αναγνωρίζουμε, δεν γίνεται όμως να τις χρηματοδοτούν όλο οι ίδιοι και οι ίδιοι!

Υβρίδιο Ελαιοκράμβης

RALLY F1

(Canola «00»)

✓ Σπόρος
επενδεδυμένος
με *Chinook®* & *TMTD®*

✓ Φύτρωμα ακόμα
και σε αντίξοες
συνθήκες

ΑΛΦΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΦΟΔΙΑ ΑΕΒΕ

Εθνικής Αντιστάσεως 73, 15231 Χαλάνδρι

Τηλ.: 2111205555, Φαξ: 2111205559

Θεσσαλονίκη: Τ.Θ. 1343, Τ.Κ. 57008 Ιωνία

Τηλ.: 2310784931-6, Φαξ: 2310780453

Εργαστήριο: Οινόφυτα Βοιωτίας

www.alfagro.gr

Yara Crop Nutrition

Γνώση καλλιεργειών ▪ Συνδυασμός Προϊόντων ▪ Ορθή εφαρμογή

Στη Yara πιστεύουμε στη στόχευση των καλλιεργειών με διαθεσίμα θρεπτικά στοιχεία, ώστε αυτά χρειάζονται. Αυτό σημαίνει ότι απαιτούνται υψηλής ποιότητας λιπάσματα, σε συσχέτιση με τη γνώση για την ορθή εφαρμογή τους και τη βρέψη των καλλιεργειών. Ο συνδυασμός αυτών των δύο διαστάσεων προσδίδει στη Yara την ικανότητα να υποστηρίξει την υψηλή παραγωγικότητα προς τους αγρότες, με την ελάχιστη όμως επιβάρυνση για το περιβάλλον.

Η Yara έχει αναπτύξει πολλά εργαλεία και υπηρεσίες για να προωθήσει και μοιραστεί τη γνώση της στη βελτιστοποίηση της ποσότητας και ποιότητας της παραγωγής. Η γνώση των καλλιεργειών είναι θεμελιώδης κατά την επιλογή του ενδεδειγμένου συνδυασμού προϊόντων, αλλά και στην εφαρμογή των ορθών ποσοτήτων. Μόλις γίνει η σωστή επιλογή των λιπασμάτων, είναι κρίσιμος σημασίας η κατανόηση του σωστού χρόνου εφαρμογής τους στην αναπτυσσόμενη καλλιέργεια. Οι συμβουλές της Yara στους αγρότες, μεταφράζονται σε μεγιστοποίηση της απόδοσης και ποιότητας της παραγωγής, χωρίς την απώλεια θρεπτικών στοιχείων στο έδαφος και συνεπώς την επιβάρυνση του περιβάλλοντος.

Knowledge grows